

Udostępnij się!

Poradnik dla koordynatorów ds. dostępności

Projekt "Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych" dofinansowany z Funduszy Europejskich, realizowany przez Region Jeleniogórski NSZZ Solidarność oraz Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w ramach II Osi priorytetowej POWER, Działania 2.16. – Usprawnienie procesu stanowienia prawa.

Udostępnij się!

Poradnik dla koordynatorów ds. dostępności

Opracowanie zbiorowe

E-book wydany w ramach projektu:

**„Wzmacniamy organizacje pozarządowe
i partnerów społecznych”**

POWR.02.16.00-00-0117/20 sfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Lider Projektu: **Region Jeleniogórski NSZZ „Solidarność”**

Partner Projektu: **Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych**

Redakcja i korekta: Agnieszka Borawska

Fotografie: archiwum Projektu

Skład i łamanie: Łukasz Czarkowski

Wydawnictwo Novelka

f @Wydawnictwo.Novelka
www.novelka.in

ISBN 978-83-961615-3-6

Jelenia Góra 2022

Spis treści

Listy wstępne	5
O Projekcie	9
Metodologia prowadzenia monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności	11
Szkolenia warsztatowe w ramach projektu „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”	16
Dostępność w państwach europejskich na przykładzie Szwecji	24
Dostępność obiektów zabytkowych dla osób z niepełnosprawnościami	29
Okiem konserwatora zabytków	33
Wytyczne i dobre praktyki w zakresie dostępności – Kompendium	37
Wytyczne i dobre praktyki w zakresie dostępności	38
Przejścia dla pieszych	38
Miejsca postojowe	40
Strefa wejścia	43
Recepcje, kasy i punkty obsługi klienta	51
Pętle indukcyjne	53
Toalety	55
Pochylnie	60
Dźwigi osobowe	64
Dostępność cyfrowa / strony internetowej	68
Dostępność komunikacyjna	72
Bezpieczeństwo pożarowe	79
Przykładowe opisy monitoringów w ramach Projektu oraz opisy z rekomendacjami	82
Zestawienie monitoringów w ramach Projektu	83

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach	87
Gminna Biblioteka Publiczna w Gierałtowicach	88
Urząd Miasta i Gminy w Krapkowicach	89
Urząd Miasta i Gminy Lwówek Śląski	91
Urząd Miasta w Namysłowie	92
Urząd Miasta w Opolu	95
Zespół Szkół Specjalnych w Radzionkowie	97
Urząd Miejski w Bytomiu	98
Urząd Stanu Cywilnego w Bytomiu	98
Sąd Okręgowy w Katowicach	99
Areszt Śledczy w Katowicach	100
Starostwo Powiatowe w Oławie	101
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach	104
Starostwo Powiatowe w Zawierciu	106
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	107
Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze	112
Urząd Miasta i Gminy w Piechowicach	122
Urząd Miasta i Gminy Leśna	131
Urząd Miasta w Świdnicy	135
Urząd Miasta w Świebodzicach	140
Wybrane opinie podmiotów korzystających z usługi monitoringów	148

Listy wstępne

Szanowni Państwo, oddajemy w Wasze ręce publikację przedstawiającą efekty zrealizowanego projektu POWR.02.16.00-0117/20 „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”. Projekt realizowany był przez NSZZ „Solidarność” Region Jeleniogórski w partnerstwie z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych z Jeleniej Góry, pod nadzorem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W trakcie realizacji projektu przeszkoliliśmy 60 osób z województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Każdy uczestnik szkoleń uzyskał ekspercką wiedzę z zakresu dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz cyfrowej.

W ramach projektu – dzięki naszym ekspertom – przeprowadziliśmy ponad 70 audytów dostępności w jednostkach administracji publicznej. Każdy audyt zakończony został skierowaniem do jednostki audytowanej raportu wdrożeniowego, który ocenił dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną wskazanych obiektów. Rekomendacje przedstawione w raporcie dla każdego z obiektów wskazywały, w jaki sposób zapewnić poprawę dostępności obiektów zgodnie z wymogami ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W związku z zakończeniem projektu chcieliśmy podziękować wszystkim zaangażowanym osobom za pomoc w jego realizacji

oraz za wyrażenie chęci uczestnictwa w monitoringu jednostek administracji publicznej, a także okazaną życzliwość i współpracę. Dziękujemy również Kancelarii Rady Ministrów za udzielone wsparcie dla naszego projektu – za docenienie jego merytorycznej i społecznej wartości.

Wierzymy, że nasza pomoc przyczyni się do likwidowania barier dostępności i przyda się do wdrożenia zmian poprawiających dostępność, także przy ubieganiu się o zewnętrzne dotacje w ramach programu Dostępność Plus.

Przekazujemy Państwu niniejszy poradnik, dzieląc się z Wami naszymi doświadczeniami. Mamy nadzieję, że będzie on pomocny w procesie dokonywania zmian najbliższego otoczenia zawodowego i prywatnego, aby stawało się ono bardziej przyjazne dla osób, dla których nawet najmniejsze bariery są dużym utrudnieniem w codziennym funkcjonowaniu.

Franciszek Kopeć

przewodniczący Zarządu Regionu Jeleniogórskiego NSZZ „Solidarność”

Kiedy w roku 2020 Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zaproszony został przez NSZZ „Solidarność” w Jeleniej Górze do partnerstwa w projekcie nadzorowanym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów pod nazwą „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”, nie zdawaliśmy sobie sprawy, z jak z wielkim zadaniem przyjdzie nam się zmierzyć w 20-letniej działalności naszej organizacji. Oto od roku 2003, który ogłoszony był w Polsce jako Europejski Rok Niepełnosprawności, działania organizacji pozarządowych nakierowane były przede wszystkim na tzw. „projekty miękkie”. Projekty bardzo przydatne, pobudzające wśród osób z niepełnosprawnościami wiarę we własne możliwości, dające nadzieję na zbliżenie warunków egzystencji niepełnosprawnych Polek i Polaków do warunków życia ich zachodnioeuropejskich współtowarzyszy. To właśnie po roku 2003 na ulicach polskich miast zaczęło się pojawiać coraz więcej osób z niepełnosprawnościami, sięgających po nowoczesne rozwiązania techniczne i znajdujących coraz częściej zatrudnienie – nie tylko na chronionym rynku pracy.

Ale tak naprawdę dopiero Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami dała nowe szanse prawie 5 mln niepełnosprawnym Polkom i Polakom dzięki systemowemu usuwaniu barier architektonicznych, komunikacyjno-informacyjnych i cyfrowych.

Ustawa, zwana potocznie ustawą o dostępności, choć dziurawa i niedoskonała, stworzyła płaszczyznę wyrównywania szans i likwidacji barier nie tylko dzięki stworzeniu mechanizmów regulujących życie publiczne, ale również dzięki daniu głosu środowisku poprzez instytucję skargi obywatelskiej w sprawie braku dostępności. Zadania postawione przez ambitny program rządowy Dostępność Plus nie są łatwe – chociażby ze względu na wieloletnie zaniedbania, ale przede wszystkim ze względu na nie do końca wykształconą jeszcze świadomość pracowników administracji rządowej i samorządowej o konieczności sprostania tym wyzwaniom, nie mówiąc o niedoszacowanych kosztach likwidacji poszczególnych barier

w obiektach służących społeczeństwu. Potwierdziły to projektowe prace, a szczególnie obserwacje ekspertów i audyty wykonane w latach 2021–2022 w ponad 70 obiektach służących społeczeństwu, administrowanych głównie przez JST w województwach: śląskim, opolskim i dolnośląskim.

Wyrażamy nadzieję, że ewaluacyjny charakter programu Dostępność Plus – poprzez m.in. kontynuację tak wartościowych projektów jak projekt realizowany przez KSON w partnerstwie z NSZZ „Solidarność” – poprawi jakość życia seniorów i niepełnosprawnych Polek i Polaków, pobudzi empatię jeszcze nieprzekonanych, że warto o to zadbać, bowiem inwestowanie w niepełnosprawność jest najczęściej inwestowaniem we własną przyszłość, czyli w oswajanie starości, kiedy gorzej się widzi, słyszy i porusza.

Stanisław Schubert

prezes Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych

O Projekcie

Celem projektu POWR.02.16.00-0117/2 „Wzmacniamy organizację pozarządowe i partnerów społecznych” było wzmocnienie potencjału instytucjonalnego i eksperckiego organizacji pozarządowych i partnerów społecznych do prowadzenia monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.

Projekt składał się z trzech zadań:

1. Szkolenia eksperckie ze standardów dostępności – dostępność architektoniczna, informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa.
2. Monitorowanie jednostek administracji publicznej – realizacja kompleksowych audytów dostępności w jednostkach administracji publicznej na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego.
3. Prace zespołu ekspertów ds. dostępności.

Prace w ramach Grupy Ekspertów i Grupy Sterującej prowadzone były w składzie:

Ewa Kielczykowska, Małgorzata Zakaszewska, Honorata Mirońska, Elżbieta Schubert, Józef Puszczyński, Andrzej Świerczek, Janusz Turakiewicz, Rafał Rzepka, Franciszek Kopeć – przewodniczący NSZZ „Solidarność” Regionu

Jeleniogórskiego, Bogusław Wojtas – wiceprzewodniczący NSZZ „Solidarność” Regionu Jeleniogórskiego, Przemysław Gudaniec – kierownik projektu, Paweł Wysocki – wiceprzewodniczący NSZZ „Solidarność” Regionu Jeleniogórskiego, Stanisław Schubert – prezes KSON, Stanisław Marek.

Osoby zatrudnione w zespołach, które prowadziły audyty dostępności:

Paweł Wysocki, Agnieszka Pokrątką, Józef Puszczyński, Mateusz Świerczek, Janusz Turakiewicz, Elżbieta Schubert, Stanisław Marek, Jolanta Holeczek, Adam Miroński, Iwona Kurpet, Jędrzej Świerczek.

Wszystkie założenia i wskaźniki projektu zostały zrealizowane zgodnie z założeniami projektu. Projekt pozwolił na przeszkolenie i przygotowanie ponad 80 ekspertów do realizacji zadań związanych z poprawą dostępności. Audyty dostępności w ponad 70 miejscach ukazały, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w celu poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt pokazał także, jak ważne jest, aby tego typu projekty były realizowane w przyszłości.

Metodologia prowadzenia monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności

Definicje najważniejszych pojęć stosowanych przy prowadzeniu monitoringu

- **Beneficjent** – jako beneficjenta należy rozumieć lidera i partnera projektu, zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020.
- **Dostępność** – właściwość środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz towarów i usług, pozwalająca osobom z niepełnosprawnościami na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami. Dostępność jest warunkiem wstępnym prowadzenia przez wiele osób z niepełnosprawnościami niezależnego życia i uczestniczenia

w życiu społecznym i gospodarczym. Dostępność może być zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu koncepcji uniwersalnego projektowania, a także poprzez usuwanie istniejących barier oraz stosowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym technologii i urządzeń kompensacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami.

- **Dyskryminacja** – oznacza jakiekolwiek różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na niepełnosprawność, których celem lub skutkiem jest naruszenie lub zniweczenie uznania, korzystania z lub wykonywania wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności na zasadzie równości z innymi osobami w dziedzinach: polityki, gospodarki, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej lub w jakiejkolwiek innej. Obejmuje to wszelkie przejawy dyskryminacji, w tym odmowę racjonalnego usprawnienia.
- **Monitoring (przegląd)** – proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji postanowień Programu Dostępność Plus o prawach osób z niepełnosprawnościami w działaniach instytucji monitorowanej, przedstawienie rekomendacji dotyczących działań instytucji oraz weryfikację ich wykorzystania.
- **Osoby z niepełnosprawnościami** – osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może – w oddziaływaniu z różnymi barierami – utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami.

Przegląd działań monitorujących – etapy

Celem głównym monitoringu jest „prowadzenie bieżącego monitoringu jakości działań normatywnych pod kątem tworzenia

i stosowania w praktyce przepisów sprzyjających zapewnieniu dostępności w procesie stanowienia prawa”.

Dostępne metody monitoringu to:

- badania i obserwacje bezpośrednie (np. miejsc i budynków),
- pozyskiwanie danych od personelu instytucji monitorowanej (np. w formie pisemnej lub wywiadów),
- pozyskiwanie danych od osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia oraz innych podmiotów, które współpracują z instytucją monitorowaną,
- analiza dokumentacji instytucji monitorowanej i dokumentacji dotyczącej działań instytucji,
- działania analityczne – badanie związków przyczynowo-skutkowych i wyciąganie z nich wniosków.

Etapy Działania

W ramach monitoringu dotyczącego tworzenia prawa ocenie zostaną poddane wszystkie projekty prawa miejscowego (administracja lokalna województw: śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego) i krajowego, dotyczącego dostępności, powstałego w okresie trwania projektu oraz 13 miesięcy po jego zakończeniu. Ocena zostanie prowadzona przy pomocy narzędzia monitorującego.

W ramach monitorowania instytucji pod kątem stosowania przepisów prawa sprzyjających zapewnieniu dostępności – monitoringowi zostaną poddane instytucje z regionów śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego.

Dobór instytucji monitorowanej do badania. Instytucje o charakterze wojewódzkim

W ramach projektu monitoringowi poddane mogą zostać instytucje administracji na szczeblu wojewódzkim, obejmujące następujące poziomy administracji:

- urząd wojewódzki,
- administracja zespolona działająca na poziomie wojewódzkim,

-
- urząd marszałkowski wraz z wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi,
 - starostwa powiatowe / urzędy miast (miasto na prawach powiatu) wraz z jednostkami organizacyjnymi powiatu / miasta na prawach powiatu,
 - urzędy gmin wraz z jednostkami organizacyjnymi.

Zbieranie danych o instytucji monitorowanej (zadanie grupy eksperckiej)

1. Matryca diagnostyczna.
2. Analiza wyników matrycy diagnostycznej.

Opracowanie planu monitoringu (zadanie grupy eksperckiej)

1. Wybór obszarów, które będą przedmiotem monitoringu.
2. Tworzenie planu monitoringu.

Przeprowadzenie monitoringu (zadanie grupy eksperckiej, eksperci nadzorują monitoring zespołów monitorujących)

1. Zebranie danych w wybranych obszarach.
2. Analiza zebranych danych i tworzenie rekomendacji.
3. Przygotowanie raportu wstępnego.
4. Analiza raportu wstępnego przez instytucję monitorowaną i naniesienie uwag.
5. Spotkanie podsumowujące, w trakcie którego opracowana jest treść raportu końcowego wraz z rekomendacjami.
6. Opracowanie raportu zbiorczego na podstawie raportów końcowych i weryfikacyjnych – po zakończeniu wszystkich planowanych monitoringów.

Weryfikacja wykorzystania rekomendacji (zadanie grupy eksperckiej)

1. Wizyta weryfikująca.
2. Opracowanie raportu weryfikacyjnego.

Opracowana w ramach metodologii projektu matryca w formie tabelarycznej prezentuje wszystkie aspekty dostępności regulowane przez Ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dzięki temu praktycznemu i precyzyjnemu narzędziu, audytorzy sprawnie, bez omyłek, badali wszystkie elementy dostępności w każdym badanym obiekcie.

Dokument przygotowany na podstawie „Monitoringu działań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami” w ramach [konkursu nr POWR.02.06.00-IP.03-00-002/16](#).

Szkolenia warsztatowe w ramach projektu „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”

W ramach projektu przeprowadzono 6 kompetencyjnych szkoleń warsztatowych. Wszystkie szkolenia warsztatowe miały charakter wyjazdowy. Uczestnicy byli podzieleni na 4 grupy, średnio po 15 osób. Każda grupa przeszła cykl 6 szkoleń warsztatowych. Każde trwało 3 dni.

Tematyka szkoleń warsztatowych:

1. Warsztat: Standardy dostępności dla polityki spójności 2014–2020, Program Dostępność Plus. Standard szkoleniowy: szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo.
2. Warsztat: Standard edukacyjny.
3. Warsztat: Standard informacyjno-promocyjny.
4. Warsztat: Standard transportowy.
5. Warsztat: Standard cyfrowy.
6. Warsztat: Standard architektoniczny.

Uczestnicy szkoleń warsztatowych „Standard architektoniczny” oraz „Standard cyfrowy” (13.11.2021 r.)

Szczegółowy program poszczególnych zajęć

1. Warsztat – Standardy dostępności dla polityki spójności 2014–2020, Program Dostępność Plus:

- Wprowadzenie do szkolenia: przedstawienie programu szkolenia, omówienie materiałów szkoleniowych oraz celów szkolenia; integracja grupy; podstawowe pojęcia nt. dostępności.
- Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – omówienie/ miniwykład. Rada Dostępności, Koordynatorzy Dostępności – zadania.
- Dobre praktyki: przykłady monitoringu obiektów użyteczności publicznej – dyskusja.
- Program Dostępność Plus: dla kogo; realizacja; efekty – omówienie/miniwykład. Koordynacja, finansowanie – omówienie/miniwykład, dyskusja / burza mózgów.
- Standardy dostępności dla polityki spójności 2014–2020 – omówienie/miniwykład.
- Potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, obligatoryjność standardów, minimalne wymagania – dyskusja.
- Obszary interwencji, przestrzeganie standardów przez instytucje biorące udział we wdrażaniu funduszy europejskich i beneficjentów – dyskusja.
- Standard szkoleniowy (szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo): planowanie wsparcia; rodzaj uczestników;

**Wypełnianie matrycy monitoringu, dyskusja i analiza aspektów zapewnienia dostępności.
(27.01.2022)**

bariery w otoczeniu – ćwiczenie / praca w grupach,
omówienie/dyskusja.

- Charakter usługi i przykładowe usprawnienia – omówienie/dyskusja.
- Informacja o projekcie, materiały informacyjne – omówienie/dyskusja.
- Komunikacja na linii beneficjent/uczestnik, formularze rekrutacyjne – omówienie/dyskusja, dobre praktyki.
- Realizacja szkolenia/kursu/warsztatu/doradztwa: wyrównywanie szans, elastyczność form wsparcia, bezpieczeństwo psychiczne uczestników, miejsce szkolenia – miniwykład/dyskusja, dobre praktyki.

2. Warsztat – Standard edukacyjny:

- Standard edukacyjny: wprowadzenie – miniwykład. Standard edukacyjny: dostępność – omówienie/dyskusja. Standard edukacyjny: przestrzeń – omówienie/dyskusja, burza mózgów.
- Standard edukacyjny: świadomość sensoryczna – omówienie/dyskusja. Standard edukacyjny: wspieranie nauki – omówienie/dyskusja.
- Standard edukacyjny: wartości – omówienie/dyskusja. Standard edukacyjny: wnętrze (budynki placówek edukacyjnych, wielkość sal/klas) – omówienie/dyskusja, burza mózgów.

- Standard edukacyjny: wnętrze (drzwi, podłogi, schody, powierzchnia ścian, toalety) – omówienie/dyskusja, burza mózgów.
- Standard edukacyjny: wnętrze (numeracja i opisy pomieszczeń, oświetlenie) – omówienie/dyskusja, dobre praktyki, burza mózgów.
- Standard edukacyjny: sala integracji sensorycznej – omówienie/dyskusja. Standard edukacyjny: organizacja przestrzeni (ciągi komunikacyjne, umeblowanie) – omówienie/dyskusja.
- Standard edukacyjny: organizacja przestrzeni (stoliki, krzesła, dywany, wykładziny, oświetlenie, tablice, pomoce specjalistyczne i dydaktyczne) – omówienie/dyskusja.
- Standard edukacyjny: organizacja przestrzeni – dobre praktyki, omówienie/dyskusja. Standard edukacyjny: inne pomieszczenia (biblioteka, stołówka, sale gimnastyczne i hale sportowe, place zabaw) – omówienie/dyskusja.
- Standard edukacyjny: inne pomieszczenia – dobre praktyki, omówienie/dyskusja, burza mózgów. Standard edukacyjny: technologie teleinformatyczne (ICT) i wyposażenie specjalistyczne – omówienie/dyskusja.
- Standard edukacyjny: doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli, pedagogów i dyrektorów; docenianie różnorodności; wspieranie wszystkich dzieci/uczniów – omówienie/dyskusja.
- Nastawienie na współpracę; indywidualny rozwój zawodowy – omówienie/dyskusja.

3. Warsztat – Standard informacyjno-promocyjny:

- Standard informacyjno-promocyjny: wprowadzenie (wydarzenia o charakterze informacyjno-promocyjnym niewymagające wcześniejszego zgłoszenia się / rejestracji) – omówienie, miniwykład. Ćwiczenia w grupach

22.05.2022 r. odbyło się kolejne szkolenie warsztatowe „Standard architektoniczny”.

warsztatowych: monitoring obiektu z wykorzystaniem matrycy monitoringowej – omówienie wyników monitoringu.

- Dobre praktyki – omówienie, dyskusja.
- Wydarzenia o charakterze informacyjno-promocyjnym wymagające wcześniejszego zgłoszenia się / rejestracji – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Wydarzenia o charakterze informacyjno-promocyjnym wymagające wcześniejszego zgłoszenia się / rejestracji – dobre praktyki, omówienie, dyskusja.
- Standard informacyjno-promocyjny: materiały, informacja pisana – omówienie/dyskusja.
- Informacja elektroniczna, kampanie medialne – omówienie, miniwykład.

4. Warsztat – Standard transportowy:

- Standard transportowy – wprowadzenie.
- Standard transportowy: parkingi w miejscach publicznych dla osób z niepełnosprawnością – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Standard transportowy: wejścia do budynków użyteczności publicznej, łazienki, toalety i inne pomieszczenia sanitarne – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Standard transportowy: chodniki i przejścia dla pieszych – omówienie, miniwykład, dyskusja.

-
- Dotykowe ścieżki prowadzące, dźwigi osobowe / windy – miniwykład, omówienie, dyskusja.
 - Perony przystanków tramwajowych – omówienie, dyskusja, dobre praktyki.
 - Trasy wolne od przeszkód na stacjach metra, schody na stacjach metra – omówienie, dyskusja, dobre praktyki.
 - Dźwigi osobowe na stacjach metra, drzwi oraz wejścia i wyjścia na stacjach metra, przeszkody szklane – omówienie, dyskusja.
 - Perony na stacjach metra, dobre praktyki – omówienie, dyskusja.
 - Informacja dotykowa, wizualna i głosowa na stacjach metra; toalety na stacjach metra – omówienie, dyskusja.
 - Zatoki autobusowe, MOP na autostradach i drogach ekspresowych – omówienie, dyskusja.
 - Efekty działań realizowanych w ramach programu Dostępność Plus dla Transportu – omówienie, miniwykład.

5. Warsztat – Standard cyfrowy:

- Standard cyfrowy – wprowadzenie. Serwisy internetowe: treści nietekstowe, nagrania dźwiękowe, multimedia, transmisje na żywo, elementy strukturalne, instrukcje – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Serwisy internetowe: dźwięki, kolory rozmiar tekstu, kontrasty, funkcje, łącza, komponenty, programy, formularze i obsługa serwisów – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Monitoring i ocena wybranych serwisów internetowych – ćwiczenia w grupach warsztatowych.
- Serwisy internetowe – dobre praktyki, omówienie, dyskusja.
- Aplikacje desktopowe i mobilne: dostępność, treści nietekstowe, nagrania dźwiękowe, multimedia, transmisje na żywo – omówienie, dyskusja.
- Aplikacje desktopowe i mobilne: elementy strukturalne – omówienie, dyskusja.

-
- Standard cyfrowy: dokumenty elektroniczne; multimedia: nagrania dźwiękowe, transmisje na żywo, dobre praktyki – omówienie, dyskusja.
 - Sprzęt informatyczny ogólnego przeznaczenia: komputery stacjonarne i przenośne, smartfony i tablety, dobre praktyki – omówienie, dyskusja.
 - Sprzęt informatyczny szczególnego przeznaczenia: infokioski, automaty kolejkowe, biletomaty, bankomaty, drukarki, routery, odtwarzacze, głośniki – omówienie, dyskusja.
 - Sprzęt informatyczny szczególnego przeznaczenia – dobre praktyki, omówienie, miniwykład.

6. Warsztat – Standard architektoniczny:

- Standard architektoniczny – wprowadzenie. Stanowiska postojowe, nawierzchnie, usytuowanie, oznakowania – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Wejścia do budynków, wiatrołapy, drzwi wejściowe – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Domofony, systemy odnajdywania drogi, plany tyflograficzne – omówienie, miniwykład, dyskusja.
- Pętle indukcyjne; system fakturowych oznaczeń nawierzchniowych/FON – omówienie, miniwykład, dyskusja, dobre praktyki.
- Komunikacja pozioma budynku, miejsca odpoczynku – omówienie, dyskusja, dobre praktyki.
- Komunikacja pionowa budynku – omówienie, dyskusja.
- Komunikacja pionowa budynku, schody, stopnie, balustrady i poręcze – omówienie, dyskusja.
- Komunikacja pionowa budynku, schody ruchome, pochylnie, oznaczenia – omówienie, dyskusja.
- Komunikacja pionowa budynku, dźwigi osobowe – omówienie, dyskusja.
- Ćwiczenia w grupach warsztatowych – monitoring budynku hotelowego pod względem spełnienia standardu architektonicznego z użyciem matrycy monitoringowej.

-
- Bezpieczeństwo pożarowe – omówienie, miniwykład.

Szkolenia zapewniły wzrost kompetencji i wiedzy 60 przedstawicieli NGO oraz organizacji partnerów społecznych, które działają na terenie województw: opolskiego, dolnośląskiego i śląskiego. Poprzez udział w szkoleniach warsztatowych wszystkie organizacje wzmocniły swój potencjał instytucjonalny i ekspercki do prowadzenia monitoringu w zakresie tworzenia oraz stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.

Uczestnicy szkoleń warsztatowych poznali zasady prowadzenia monitoringu, tworzenia planów monitoringu, narzędzia wykorzystywane w monitoringu oraz jak tworzyć dokumentację z monitoringu i co powinna ona zawierać. Ponadto poznali i przyswoili wiedzę nt. standardów opisujących poszczególne obszary życia społeczno-gospodarczego dotyczące dostępności.

Uczestnicy mieli zapewniony nocleg, wyżywienie i transport zbiorowy. Każdy otrzymał zestaw biurowy oraz materiały szkoleniowe w formie elektronicznej (pendrive).

Uczestnicy na początku każdego szkolenia warsztatowego wypełnili pretest (test wiedzy bieżącej na początku projektu), określający ich poziom wiedzy w chwili przystąpienia do projektu. Na zakończenie każdego szkolenia warsztatowego wszyscy uczestnicy zaliczyli test końcowy, weryfikujący ich wiedzę nabytą w trakcie szkoleń warsztatowych w stosunku do wiedzy początkowej.

Wszystkie szkolenia warsztatowe odbywały się w hotelu CARINA w Pokrzywniej o standardzie trzygwiazdkowym. Uczestnicy mieli do dyspozycji klimatyzowaną salę szkoleniową wyposażoną w projektor multimedialny, ekran, flipchart, Wi-Fi.

Andrzej Świerczek – doświadczony praktyk i trener z wieloletnim stażem trenerskim; przeprowadził ponad 2500 godzin szkoleń dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych o różnej tematyce; prowadził szkolenia w ramach projektu.

Dostępność w państwach europejskich na przykładzie Szwecji

Szwedzki system pomocy osobom z niepełnosprawnościami uchodzi za jeden z najlepszych w Europie, a nawet i na świecie. Głównym celem polityki społecznej w Szwecji jest zapewnienie, by jakość życia osób z niepełnosprawnościami była równie dobra jak innych członków społeczeństwa.

W kraju, gdzie żyje ponad 10 mln mieszkańców około 9–10% to osoby z niepełnosprawnościami. System socjalny jest wspierany przez prawie 1/3 PKB przeznaczaną rokrocznie na ten cel. Żeby zostać objętym wsparciem szwedzkiego państwa, trzeba albo legalnie pracować, albo mieszkać tam i mieć członka rodziny, którego pracodawca odprowadza składki do tamtejszego odpowiednika ZUS-u.

Oficjalnie pojęcie „niepełnosprawność” jest w Szwecji zdefiniowane jako ograniczenie, które oznacza niepełnosprawność otoczenia w stosunku do osoby – to instytucje państwowe powinny być dostosowane do wszystkich potrzeb każdej grupy społecznej. Takie podejście do problemu wprowadziła specjalna ustawa. Daje ona możliwość przygotowania indywidualnego planu korzystania ze świadczeń, aby spowodować integrację osób

z niepełnosprawnościami ze społeczeństwem. Ustawa ta weszła w życie 1 stycznia 1994 r.

Obejmuje ona wsparciem:

- osoby dotknięte niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem lub stanami zbliżonymi do autyzmu,
- osoby ze znacznymi i trwałymi ograniczeniami sprawności intelektualnej wskutek urazu mózgu, który nastąpił w wieku dorosłym w wyniku przemocy fizycznej lub choroby somatycznej,
- osoby z innymi trwałymi ograniczeniami sprawności fizycznej lub psychicznej, ewidentnie niezwiązanymi z normalnym procesem starzenia się.

Ustawa wprowadziła 10 świadczeń mających fundamentalne znaczenie dla zapewnienia odpowiedniej jakości życia. Są to:

- specjalistyczne doradztwo,
- wsparcie asystenta osobistego lub zapomoga finansowa na pokrycie kosztów asystenta osobistego,
- usługi transportowe,
- wsparcie „osoby kontaktowej”,
- pomoc domowa,
- turnusy rehabilitacyjne,
- opieka nad dziećmi powyżej 12 roku życia,
- podczas wyjazdów zapewnienie specjalistycznej opieki dzieciom i młodzieży żyjącym z powodów medycznych z dala od rodziców,
- zapewnienie mieszkań dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi z dogłębem opiekuńczym i mieszkań w domach zbiorowych,
- „aktywności codzienne” dla osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym, które nie mogą otrzymać pracy.

Rząd centralny jest odpowiedzialny za legislację, ogólne planowanie i dystrybucję środków oraz za ubezpieczenia społeczne. Odpowiada za to Socialdepartementet (Ministerstwo Spraw

Społecznych). Organ ten zajmuje się finansowymi aspektami polityki rodzinnej, a także bezpieczeństwem finansowym w przypadku choroby i niepełnosprawności. Ściśle współdziała z władzami lokalnymi.

Organem specjalizującym się w dziedzinie niepełnosprawności jest szwedzka agencja rządowa Myndigheten för delaktighet, która ma centralną rolę w promowaniu i budowaniu polityki równych szans osób z niepełnosprawnościami, a finansowaniem zajmuje się Szwedzka Kasa Ubezpieczeń (Försäkringskassan).

Najwyższa odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami w Szwecji pozostaje w rękach władz gminnych i powiatów. Władze lokalne (urzędy gmin) są odpowiedzialne za opiekę społeczną, władze regionalne (rady powiatów) za opiekę zdrowotną. Ustawy o usługach społecznych oraz ochronie zdrowia pozwalają władzom samorządowym na szczeblu gminnym i powiatowym na dużą swobodę w planowaniu i organizowaniu ich własnych usług i nakładaniu podatków w celu ich sfinansowania. Autonomia tych dwóch poziomów władzy lokalnej oznacza również, że usługi są zorganizowane i uszeregowane pod względem ważności różnie w różnych częściach kraju. Wszystkie usługi powinny zostać dostarczone na jednakowych warunkach i być łatwo dostępne dla każdego. Usługi powinny również tak szybko jak to możliwe zostać zorganizowane i wykonane w konsultacji z pacjentem.

Osoby z niepełnosprawnościami w Szwecji mogą liczyć na wiele form pomocy: wypożyczane są protezy i wózki inwalidzkie, aparaty słuchowe i lampy sygnalizacyjne do użytku domowego. Udostępniane są odtwarzacze audiobooków, a osoby z zaburzeniami mowy mają możliwość korzystania z aparatów pomagających w mówieniu.

Większość pomocy odbywa się w systemie bezgotówkowym, jednak można skorzystać z pomocy finansowej, np. na zakup samochodu. Można starać się również o dotację na adaptację mieszkania zgodnie ze swoimi potrzebami. Samorządy dysponują

mieszkaniami, których wnętrza są przystosowane do osób poruszających się o kulach i na wózkach.

Pracę posiada niewiele ponad połowa dorosłych z niepełnosprawnościami. Organizowane są specjalne kursy podnoszące ich kwalifikacje zawodowe. Aby zachęcić tamtejszych pracodawców, rząd oferuje instrumenty wspierające integrację osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy. Na przykład rehabilitacje zawodowe, w ramach których specjaliści pomagają zaplanować odpowiednie wykształcenie i znalezienie pracy. Pracodawcy mogą też otrzymać dotację na zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Kolejne udogodnienia to praca chroniona oraz spółdzielnie socjalne.

Osoba z niepełnosprawnościami i jej opiekunowie mają w Szwecji wpływ na rodzaj świadczeń oraz na instytucje, które jej udzielają. Każda osoba ma opracowany indywidualny plan korzystania z opieki. Zawiera on historię choroby, opis sytuacji osobistej i rodzinnej, a także przyznane i planowane świadczenia.

Osobom mającym trudności w normalnym funkcjonowaniu przysługuje opiekun, nazywany asystentem osobistym (personlig assistent). Praca asystenta jest finansowana z budżetu gminy (do 20 godzin tygodniowo) oraz kasy ubezpieczenia społecznego, gdy osoba z niepełnosprawnościami wymaga dodatkowych godzin opieki. Asystenci zatrudniani są bezpośrednio przez samorząd lub wyspecjalizowane prywatne firmy, działające na zlecenie gminy. Dużą wagę przykładają się do tego, aby asystent i osoba z niepełnosprawnościami dobrze czuli się w swoim towarzystwie. Opiekun pomaga nie tylko w kwestiach codziennych (higiena, posiłki), ale również towarzyszy jej w kontaktach społecznych, np. odprowadza do szkoły. Rolę asystenta może pełnić także członek rodziny. Ostatecznego wyboru asystenta dokonuje osoba z niepełnosprawnościami lub jej prawni opiekunowie.

Opieka asystentów zorganizowana jest na trzy różne sposoby. Są zatrudniani przez państwo i to państwo zajmuje się wszystkimi rozliczeniami. Istnieje też opcja, że osoba z niepełnosprawnościami

dostaje pieniądze na zatrudnienie asystenta: albo z prywatnej firmy świadczącej takie usługi, albo sama staje się jednoosobową firmą i jest bezpośrednim pracodawcą asystentów. Każda z tych form jest finansowana w 100% przez państwo. Decyzja o formie zatrudnienia i finansowania należy do danej osoby lub jej opiekuna.

Świadczenia obliczane są na podstawie rzeczywiście ponoszonych wydatków. Instytucje opiekujące się osobami z niepełnosprawnościami sumują wszystkie rachunki, które dana osoba ma do zapłacenia w szkołach, gdyż szwedzki system edukacji stawia sobie za cel pełną integrację osób z niepełnosprawnościami. Do szkoły podstawowej (dziewięcioletniej) uczęszcza większość uczniów z niepełnosprawnościami – są to dzieci w wieku 7–16 lat. Opiekuje się nimi asystent, który pomaga w czytaniu i robieniu notatek. Zajęcia specjalne organizowane są zawsze w szkole, do której uczęszcza dziecko. Uczniowie mają również dostęp do specjalnych pomocy technicznych i przypada na nich więcej nauczycieli niż na inne dzieci.

Gminy (przy wsparciu państwa) prowadzą też specjalne szkoły podstawowe, w których uczy się część dzieci z niepełnosprawnościami. Wynika to przede wszystkim z faktu, że takie dzieci w klasie specjalnej mogą liczyć na lepsze wsparcie ze strony kadry nauczycielskiej.

Po ukończeniu szkoły podstawowej dzieci w Szwecji mają prawo do trzyletniej nauki w szkole średniej. Naukę kontynuuje w niej co piąta osoba z niepełnosprawnością. Prowadzi się specjalne szkoły średnie dla młodzieży z trudnościami w uczeniu się. W marcu 2002 r. weszło w życie ustawodawstwo o równym traktowaniu studentów szkolnictwa wyższego, obejmujące również studentów z niepełnosprawnościami.

Dostępność obiektów zabytkowych dla osób z niepełnosprawnościami

Prawie 1/3 spośród monitorowanych obiektów uznana jest za zabytkowe. Co ciekawe, w części przypadków koordynatorzy ds dostępności tłumaczyli niemożność dokonania pożądanых zmian w budynkach właśnie faktem, że monitorowane obiekty objęte są ochroną konserwatorską, podczas gdy nie zawsze jest to zgodne ze stanem faktycznym.

Spośród 72 obiektów objętych monitoringiem 22 (31%) posiada status zabytków, z czego 14 wpisanych jest w rejestrach zabytków prowadzonych przez wojewódzkich konserwatorów zabytków, a 8 w gminnych ewidencjach zabytków.

Informacje o zabytkowym charakterze budynków pochodziły od przedstawicieli instytucji, do których należą obiekty. Niemożność spełnienia niektórych wymogów dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (OzN) tłumaczyli oni wpisem tych budynków do rejestru zabytków. Jednak, jak wykazała późniejsza weryfikacja, to potoczne określenie obejmowało różne formy ochrony. W niektórych przypadkach deklarowany, zabytkowy charakter obiektu użyteczności publicznej nie został potwierdzony.

Tabela 1. Obiekty zabytkowe objęte monitoringiem w ramach Projektu

Poz.	Jednostka UOZ ¹	Miejscowość	Obiekt	Rejestr/ewidencja
1	WUOZ2 we Wrocławiu Delegatura w Jeleniej Górze	Jelenia Góra	liceum	A/4963/964/J
2		Jelenia Góra	UM	ewidencja gminna
3		Kamienna Góra	PSSE	ewidencja gminna
4		Kamienna Góra	Starostwo (d. fabryka obuwia)	ewidencja gminna
5		Kamienna Góra	Starostwo	ewidencja gminna
6		Kamienna Góra	UM	A/5381/495/J
7		Kowary	szpital „Wysoka Łąka”	A/5827/1051/J
8		Leśna	UM	132/1486
9		Lwówek Śląski	UM (pałac)	A/5941
10		Lwówek Śląski	ratusz	62
11		Nowogrodziec	Dom Pomocy Społecznej	A/6040/1-7
12	Delegatura w Legnicy	Jawor	liceum	ewidencja gminna
13	Delegatura w Wałbrzychu	Świebodzice	UM	1688
14		Świebodzice	UM	ewidencja gminna
15		Złotoryja	PSSE	ewidencja gminna
16		Złotoryja	UM	ewidencja gminna
17	WUOZ w Opolu	Brzeg	UM	2147/87
18		Brzeg	ratusz	699/64
19		Opole	ratusz	2337/94
20	WUOZ w Katowicach	Bytom	UM (dawny sąd)	A/498/2018
21		Bytom	USC (willa)	A/455/15
22		Katowice	Sąd Okręgowy	A/981/2022

1 UOZ – Urząd Ochrony Zabytków

2 WUOZ – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków

Zgodnie z metodologią projektu w opracowanych dla każdego obiektu dokumentach „Raport wstępny z monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności” sformułowane zostały rekomendacje we wszystkich zakresach objętych monitoringiem. Są to na przykład:

- rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem, przejść dla pieszych w obrębie budynku;
- rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku;
- drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych; pochylnie podjazdy dla OzN;
- wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną; dostosowanie recepcji do potrzeb OzN;
- schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury; powierzchnie podłóg i schodów, maty i chodniki przytwierdzone do podłoża;
- przystosowanie toalet dla OzN;
- ciągi komunikacyjne pionowe – windy;
- poprawa dostępności strony internetowej oraz informacji umieszczanych w holu budynku;
- zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego;

Zabytkowy budynek Urzędu Miasta Świebodzice

- elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów;
- drogi ewakuacyjne i systemy alarmowe.

Przy każdej rekomendacji audytorzy opisywali „Stan faktyczny i przyczyny jego wystąpienia” oraz wskazywali „Sposób wykorzystania rekomendacji” z opisem wymogów prawnych w opisywanym zakresie.

We wszystkich raportach dotyczących monitorowanych obiektów zabytkowych została zawarta klauzula:

Budynek, w którym znajduje się [określenie instytucji], jest wpisany do rejestru zabytków w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w [Opolu/Wrocławiu]. Z uwagi na powyższe nie we wszystkich obszarach będzie możliwe zapewnienie dostępności. Rekomenduje się zastosowanie przepisów art. 7 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1696).

Art. 7. 1. W indywidualnym przypadku, jeżeli podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 1 i 3,

podmiot ten jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.

2. Dostęp alternatywny, o którym mowa w ust. 1, polega w szczególności na:

- 1) zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub*
- 2) zapewnieniu wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub*
- 3) wprowadzeniu takiej organizacji podmiotu publicznego, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.*

Dzięki temu raporty stanowią bardzo praktyczne i kompleksowe narzędzie wdrażania pożądaných zmian.

Podkreślić należy, że żaden z monitorowanych w ramach projektu obiektów zabytkowych nie spełniał wszystkich wymogów dostosowania dla potrzeb OzN. Co więcej, dotyczyło to także dostosowania serwisów internetowych obsługujących te obiekty instytucji. Do żadnego z przekazanych raportów monitorowane instytucje nie zgłosiły uwag.

Natrętnie powraca pytanie: czy rejestry zabytków nie stały się dla zarządzających niektórymi instytucjami wygodną wymówką, by nie zajmować się wprowadzaniem kłopotliwych zmian?

Paweł Orłowski

st. inspektor w WUOZ we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze

Okiem konserwatora zabytków

Podstawy prawne

Niezależnie od szeregu aktów wprowadzających wymóg zapewnienia wszystkim ludziom możliwości korzystania z przestrzeni publicznej, takich jak Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Karta Praw Osób

Niepełnosprawnych, Konwencja ONZ, Ustawa – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 z późn. zm.) czy Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 z późn. zm.), w odniesieniu do obiektów zabytkowych wojewódzki konserwator zabytków (WKZ) prowadzi postępowania w granicach swoich ustawowych kompetencji – na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, dalej u.o.o.z.).

Do podstawowych zadań WKZ zgodnie z zapisami art. 4. u.o.o.z. należy zarówno zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, jak i zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie. Ze względu na powyższe służby konserwatorskie podejmują każdorazowo współpracę w umożliwieniu dostosowania obiektu zabytkowego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jednakże nie bezkrytycznie i nie tracąc z pola widzenia konieczności minimalizowania wpływu wymaganych działań na zabytek, analizując i dyskutując na temat zakresu koniecznej ingerencji w substancję zabytkową, sposobu i lokalizacji jej prowadzenia.

Podkreślić w tym miejscu można, że do kompetencji WKZ nie należy nakazanie dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Rolą posiadacza obiektu zabytkowego jest spełnienie wszelkich wymogów prawnych – w tym zgodnie z art. 5 u.o.o.z. prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, utrzymanie zabytku w jak najlepszym stanie czy korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości. W praktyce odbywa się to w trybie art. 36, ust. 1, pkt 1 lub 11 u.o.o.z., tj. poprzez uzyskanie pozwolenia WKZ na prowadzenie robót budowlanych (pkt 1) lub podejmowanie innych działań przy zabytku (pkt 11). Ponadto w trybie art. 27 u.o.o.z. posiadacz zabytku wystąpić może do WKZ o zalecenia konserwatorskie określające

zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku, co może być pomocne na etapie projektowania niezbędnych rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami.

Jako że wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych wymaga często dużych nakładów finansowych, zgodnie z zapisami rozdziału 7 u.o.o.z. posiadacz zabytku wpisanego do rejestru zabytków skorzystać może z programów dofinansowań prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Aspekty praktyczne

Ze względu na różnorodność obiektów i sytuacji, w których niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami, nie ma jednej definicji czy szablonu, które rozwiążą omawiany problem. W każdym przypadku zagadnienie trzeba rozważać indywidualnie. U.o.o.z. w żaden sposób nie reguluje kwestii dostępności. Pozostawiono duży margines swobody dla projektanta, aby mógł wybrać rozwiązania optymalne do danego przypadku w zależności od specyfiki obiektu i miejsca. W związku z tym przy poszukiwaniu najbardziej dogodnych dróg dostępu – czy to w aspekcie komunikacji pionowej czy poziomej – należy rozważyć szczegółowo wpływ rozwiązań na wartościową historycznie strukturę ścian, kompozycję elewacji, historyczne posadzki, przystłanianie detalu architektonicznego, kompozycję przestrzenną wnętrza, wyposażenie wnętrz, dekoracje ściennie itp.

Przykładowo: jednym z aspektów jest problem dojścia do obiektu, gdzie nawierzchnie często są kamienne z kostki łupanej lub rzędowej, są nierówne i śliskie np. w czasie deszczu. Dopuszczalnym rozwiązaniem jest nadanie części z nich gładkiej powierzchni.

W większości obiektów zabytkowych problemem jest pokonanie stopni schodowych. Najlepszym rozwiązaniem jest dopasowanie całości przestrzeni do poziomego wejścia – podniesienie w sposób łagodny części przylegającego chodnika lub dobudowanie pochylni najlepiej nawiązujących swą konstrukcją do zabytkowego

charakteru budynku oraz otoczenia. Niekiedy niezbędne jest zastosowanie elementów przenośnych lub montaż podnośnika, mniej wpływającego na kompozycję elewacji czy wnętrza niż rozbudowane rampy z poręczami. Przy konieczności montażu dźwigu osobowego jego lokalizację należy dobrać z ingerencją w jak najmniej ważną historycznie strukturę czy obszar obiektu. Często w obiektach zabytkowych znajdują się śliskie powierzchnie kamiennych posadzek, które można pokryć tymczasową antypoślizgową strukturą, pod warunkiem że charakter obiektu zostanie niezmieniony. Także takie niezbędne urządzenia i elementy jak dodatkowe poręcze, nowe lub podwyższone balustrady czy nawigacja dostosowane mogą być stylistycznie do charakteru wnętrza.

Pomimo złożoności każdego zagadnienia WKZ dokłada wszelkich starań i podejmuje niezbędną współpracę z projektantami i posiadaczami obiektów zabytkowych, aby znaleźć rozwiązanie najmniej ingerujące w substancję zabytkową.

Ratusz w Brzegu

Schody Ratusza w Opolu

Zewnętrzna winda nie zaburza wyglądu bryły zabytkowego budynku w Bytomiu

Wytyczne i dobre praktyki w zakresie dostępności. Kompendium¹

¹ na podstawie STANDARDY DOSTĘPNOŚCI BUDYNKÓW DLA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania – poradnik;
MINISTERSTWO INWESTYCJI I ROZWOJU, Warszawa 2017 oraz opracowania własne.

Wytyczne

i dobre praktyki w zakresie dostępności

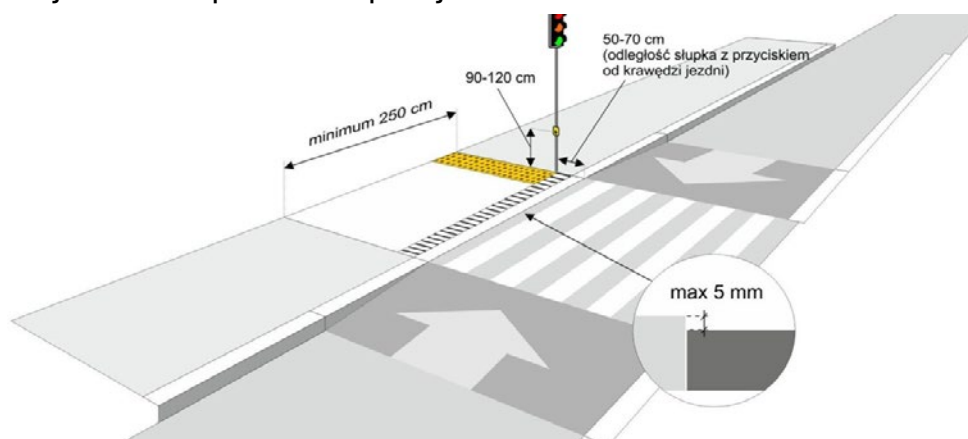
1. Przejścia dla pieszych^{2, 3}

- 1.1. Powinny być oznakowane w sposób widoczny, dający kierującemu pojazdem możliwość zwiększenia ostrożności z odpowiednim wyprzedzeniem.
- 1.2. Ich szerokość nie powinna być mniejsza niż 400 cm (na połączeniu chodnika z jezdnią należy wykonać rampę o szerokości nie mniejszej niż 90 cm i pochyleniu nie większym niż 15%).
- 1.3. W obrębie wyspy albo pasa dzielącego jezdnie powinny znajdować się w poziomie jezdni (dopuszcza się wykonanie rampy o pochyleniu maks. 15%).
- 1.4. Krawężnik wyspy lub pasa dzielącego na przejściu dla pieszych nie powinien być wyżej niż 2 cm od poziomu jezdni.

² Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, § 127.

³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz. U. poz. 2181, z późn. zm.).

- 1.5. Szerokość bezkolizyjnego przejścia dla pieszych nie powinna być mniejsza niż 300 cm, jeżeli jest to przejście nadziemne, i 450 cm, jeżeli jest to przejście podziemne.
- 1.6. Dojście do bezkolizyjnego przejścia dla pieszych powinno być wyposażone w pochylnie, jeżeli najbliższe przejście dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością (dalej: OzN) znajduje się dalej niż 200 m.
- 1.7. **Dobre praktyki**⁴:
- 1.7.1. **Wyniesione przejścia dla pieszych** w poziomie chodnika niwelują utrudnienia w poruszaniu się osoby pieszej lub na wózku oraz wymuszają na kierowcach zmniejszenie prędkości.
- 1.7.2. Wyposażenie przejść dla pieszych w **sygnalizację dźwiękową**, generującą dźwięki z różną częstotliwością dla światła zielonego i światła czerwonego. Jako system uzupełniający sygnalizację optyczną i dźwiękową można stosować dotykowe sygnalizatory wibracyjne.
- 1.7.3. Rampa na połączeniu chodnika z jezdnią o szerokości nie mniejszej niż 90 cm i pochyleniu nie większym niż 8%.
- 1.7.4. Przejście dla pieszych w obrębie wyspy albo pasa dzielącego jezdnie w poziomie przejścia.

4 Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących – zalecenia i przepisy, Polski Związek Niewidomych, 2016, oraz opracowanie własne.

2. Miejsca postojowe

- 2.1. Liczbę stanowisk postojowych i sposób organizacji parkingów należy dostosować do wymagań ustalonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem potrzebnej liczby stanowisk, z których korzystają OzN⁵.
- 2.2. Dla stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, z których korzystają wyłącznie OzN, nie ma wymaganej minimalnej odległości do okien budynków⁶. Zaleca się, aby w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej odległość stanowiska postojowego przeznaczonego dla OzN od głównego wejścia do budynku była minimalna. Jeżeli parking nie obsługuje bezpośrednio żadnego budynku, miejsca przystosowane dla OzN powinny znajdować się możliwie blisko przystosowanego wyjścia z tego parkingu.
- 2.3. W bardzo skomplikowanych przestrzeniach należy zapewnić wizualne, słuchowe i dotykowe formy prowadzenia w celu wspierania orientacji i wyboru odpowiedniego kierunku. Wymaga się, aby systemy prowadzenia wyróżniały się kolorystycznie z tła.
- 2.4. **Nawierzchnia i wymiary stanowisk postojowych:**
- 2.4.1. Zaleca się stosowanie nawierzchni utwardzonej (równej i gładkiej o prawidłowym spadku podłużnym i poprzecznym), wykonanej z betonu asfaltowego (nawierzchni bitumicznej) lub z betonu cementowego:
- o wskaźniku odbicia światła słonecznego (tzw. SR Value) w wartości co najmniej 0,33,
 - zacienionej drzewami istniejącymi bądź odpowiednio dobranymi nasadzeniami,

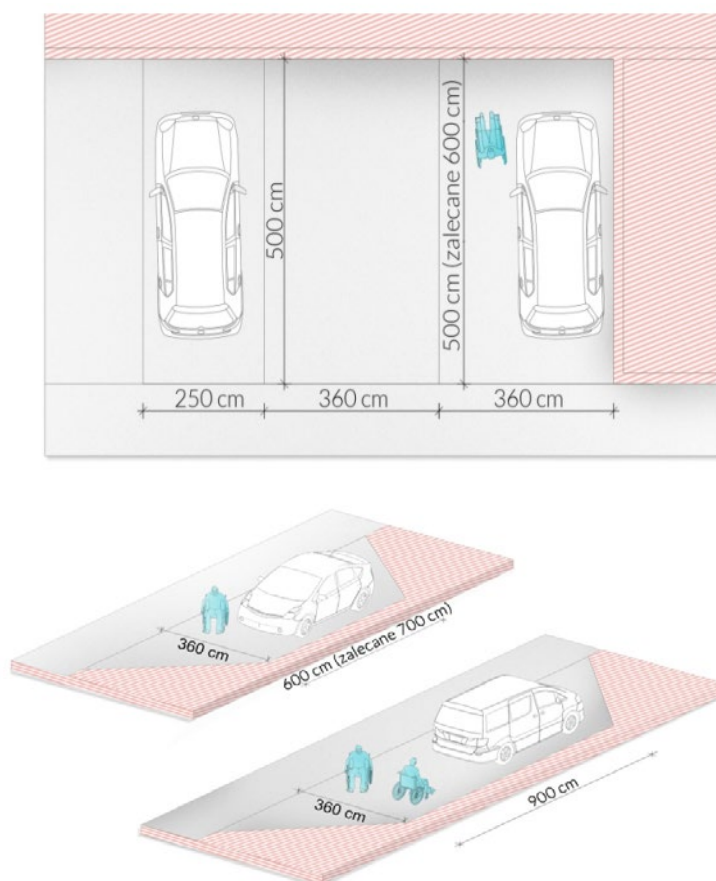
⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, z późn. zm.), § 18.

⁶ Ibidem, § 20.

-
- znajdującej się pod zadaszeniem o pokryciu wykonanym z materiałów o SR Value w wartości co najmniej 0,33 lub pokrytym panelami słonecznymi lub zielenią.
- 2.4.2. Nie zaleca się stosowania nawierzchni brukowanych wykonanych z kostki kamiennej. Dopuszczalne jest to jedynie w sytuacji, gdy nawierzchnia ta stanowi element tkanki zabytkowej. W przypadku odtwarzania nawierzchni z materiałów wyprodukowanych współcześnie zaleca się stosowanie nawierzchni gładkich dopasowanych estetycznie do istniejącej nawierzchni.
- 2.4.3. Dopuszcza się stosowanie nawierzchni brukowej z kostki betonowej o niefazowanych krawędziach i kostki kamiennej ciętej.
- 2.4.4. W przypadku parkingów o nawierzchni ażurowej zaleca się, aby stanowiska postojowe dla OzN miały nawierzchnię pełną (bez otworów).
- 2.4.5. W przypadku parkingów o nawierzchni gruntowej zaleca się utwardzenie przynajmniej nawierzchni koperty wraz z dojściem do twardej nawierzchni drogi/chodnika. Nawierzchnię gruntową dopuszcza się tylko w wypadku kopert zlokalizowanych na terenach przyrodniczo chronionych (parkowych, leśnych), lecz zaleca się jej stabilizowanie lub wzmocnienie geokratami stalowymi lub z tworzyw sztucznych o wymiarze/średnicy „oczka” $d \leq 2$ cm.
- 2.4.6. Na parkingach o nawierzchni utwardzonej należy oznakować kopertę poprzez malowanie całości tła stanowiska na kolor niebieski⁷.
- 2.4.7. Stanowiska postojowe dla samochodów powinny mieć wymiary wynoszące co najmniej:
- 360 x 500 cm (zalecane 600 cm),

⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych, op. cit.

- 360 x 600 cm (zalecane 700 cm) – w przypadku stanowisk postojowych usytuowanych wzdłuż jezdni⁸,
- 360 x 900 cm – wymiar wymagany dla busów przystosowanych do przewozu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (dotyczy samochodów wyposażonych w podnośnik z tyłu pojazdu)⁹.

2.5. Oznakowanie miejsc postojowych.

Obowiązują dwa rodzaje oznakowań stanowisk przeznaczonych do parkowania pojazdów przewożących OzN:

- **D-18 z tabliczką T-29 oraz znakiem poziomym P-18 z symbolem P-24 i niebieską nawierzchnią**, znak pionowy z piktogramem pokazującym osobę na wózku inwalidzkim zaleca się stosować na parkingach wielostanowiskowych oraz przy wyznaczonych kilku kopertach obok siebie,

⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 21 ust. 2.

⁹ Norma ISO 21542:2011 „Building construction – Accessibility of the built environment”.

- **D-18a z tabliczką T-29 oraz znakiem poziomym P-20 z symbolem P-24 i niebieską nawierzchnią**, znak pionowy nazywany kopertą zaleca się stosować w strefach, gdzie dopuszczony jest postój pojazdów, ale nie ma wydzielonych stanowisk, i gdzie występują pojedyncze koperty, do znaków poziomych zaleca się stosowanie farby antypoślizgowej.

3. Strefa wejścia

- 3.1. Wejścia do budynków powinny być zasygnalizowane pasem ostrzegawczym o szerokości 50 cm, ułożonym w odległości 50 cm przed drzwiami i za drzwiami.
- 3.2. Wokół głównego wejścia należy umożliwić swobodę poruszania się OzN, czyli zapewnić przed i po wejściu przestrzeń manewrową o wymiarach co najmniej 150 x 150 cm.
- 3.3. Zaleca się projektowanie wejść z dużymi **wiatrolapami**.
- 3.4. **Nawierzchnia** przed wejściem głównym powinna być utwardzona i posiadać nachylenie podłużne mniejsze niż 6% (zalecane nachylenie mniejsze niż 5%).
- 3.5. Konieczne jest zapewnienie wypłaszczonej powierzchni manewrowej przed wejściem.
- 3.6. **Nawierzchnia** przed wejściem głównym powinna mieć powierzchnię antypoślizgową, która spełnia swoje cechy również w trudnych warunkach atmosferycznych; w badaniu wg PN-EN 13036-4 lub PN-EN 14231 wartość poślizgu (PTV lub SRV) nawierzchni mokrej nie może być niższa niż 36 jednostek¹⁰.
- 3.7. **Zaleca się stosowanie drzwi automatycznych** – rozwiązanie takie ułatwia dostanie się do budynku osobom z niepełnosprawnością

¹⁰ The Assessment of Floor Slip Resistance, „The UK Slip Resistance Group Guidelines”, wyd. 5/2016; PN-EN 15534-4:2015 „Kompozyty wytworzone z materiałów na bazie celulozy i tworzyw termoplastycznych (powszechnie zwane kompozytami polimerowodrzewnymi »WPG« lub kompozytami z włóknem naturalnym »NFC«)”, część 4: „Specyfikacje profili podłogowych i płytek”; A. Ambroziak, Badanie odporności na poślizg powłok żywicznych, „Materiały Budowlane” 9/2017 (541), s. 35–37; Workplace health, safety and welfare. Workplace (Health, Safety and Welfare). Regulations 1992. Approved Code of Practice, L24 HSE Books 1992.

ruchu, opiekunom z dziećmi, osobom starszym, osobom z nieporęcznym bagażem – drzwi takie są szczególnie zasadne w budynkach użyteczności publicznej, w tym związanych ze służbą zdrowia; stosowanie drzwi obrotowych lub wahadłowych jest możliwe tylko w przypadku, jeżeli towarzyszą im drzwi rozwierane lub rozsuwane¹¹ z klamką po stronie zarówno zewnętrznej, jak i wewnętrznej. Należy zauważyć, iż drzwi rozsuwane mogą stanowić wyjścia na drogi ewakuacyjne, a także być stosowane na drogach ewakuacyjnych, jeżeli są przeznaczone nie tylko do celów ewakuacji, a ich konstrukcja zapewnia:

- otwieranie automatyczne i ręczne bez możliwości ich blokowania,
- samoczynne ich rozsuniecie i pozostanie w pozycji otwartej w wyniku zasygnalizowania pożaru przez system wykrywania dymu chroniący strefę pożarową, do ewakuacji z której te drzwi są przeznaczone, a także w przypadku awarii drzwi¹².

3.8. Drzwi oraz wejścia znajdujące się w przebiegu tras pozbawionych przeszkód muszą posiadać wolny od przeszkód prześwit o szerokości 90 cm¹³.

3.9. Wejścia do budynku o wysokości powyżej 2 kondygnacji nadziemnych, mającego pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi, należy ochraniać daszkiem lub podcieniem ochronnym o szerokości co najmniej 100 cm większej od szerokości drzwi oraz o wysięgu lub głębokości nie mniejszej niż 100 cm dla budynków niskich (czyli mających do 12 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalnych o wysokości do 4 kondygnacji nadziemnych włącznie) i 150 cm w budynkach wyższych¹⁴.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 62 ust. 2.

¹² Ibidem, § 240 ust. 4.

¹³ Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1300/2014 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się (Dz. Urz. UE Seria L Nr 356 z 12 grudnia 2014 r.), pkt 4.2.1.3. ppkt 2, dalej: TSI PRM.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 292 ust. 1.

3.10. Daszki oraz stałe i ruchome osłony przeciwsłoneczne mogą być umieszczane na wysokości co najmniej 240 cm nad poziomem chodnika, z pozostawieniem nieosłoniętego pasma ruchu od strony jezdni o szerokości co najmniej 100 cm¹⁵.

3.11. W przypadku zastosowania mat przy wejściu powinny one spełniać następujące zalecenia:

- wycieraczki (gumowe, stalowe) muszą być układane tak, by ich powierzchnia była na jednym poziomie z chodnikiem/posadzką,
- dopuszczalne jest stosowanie wycieraczek układanych na posadzce, o ile wycieraczka wyposażona jest w pochylę krawędzie umożliwiające wjazd kołem, a jej wysokość nie przekracza 1 cm,
- wielkość oczek wycieraczki powinna zabezpieczać przed utknięciem koła wózka lub laski osoby niewidomej oraz mieć wymiar ≤ 2 cm (zalecane 1 cm),
- w przypadku stosowania mat należy trwale przymocować je do podłogi.

3.12. **Detale drzwi wejściowych:**

- lekkie i łatwe w obsłudze,
- płyta cokołu na dole drzwi o wysokości 40 cm¹⁶,
- klamką, zamek oraz dzwonek łatwe w identyfikacji oraz umieszczone na wysokości 80–120 cm nad poziomem podłogi¹⁷,
- stosowanie klamek w formie dźwigni – klamki gałkowe nie są zalecane, przezroczysty panel drzwiowy umieszczony na wysokości min. 40–160 cm,
- wizjer na wysokości 90 cm i 150 cm nad poziomem podłogi.

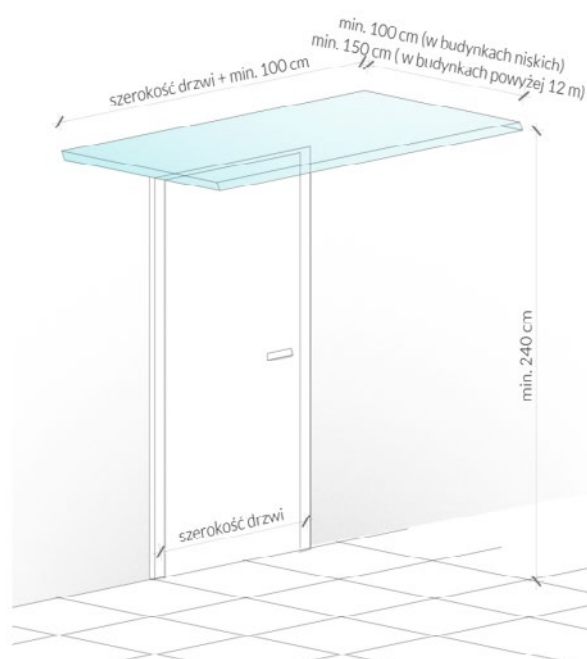
¹⁵ Ibidem, § 293 ust. 2.

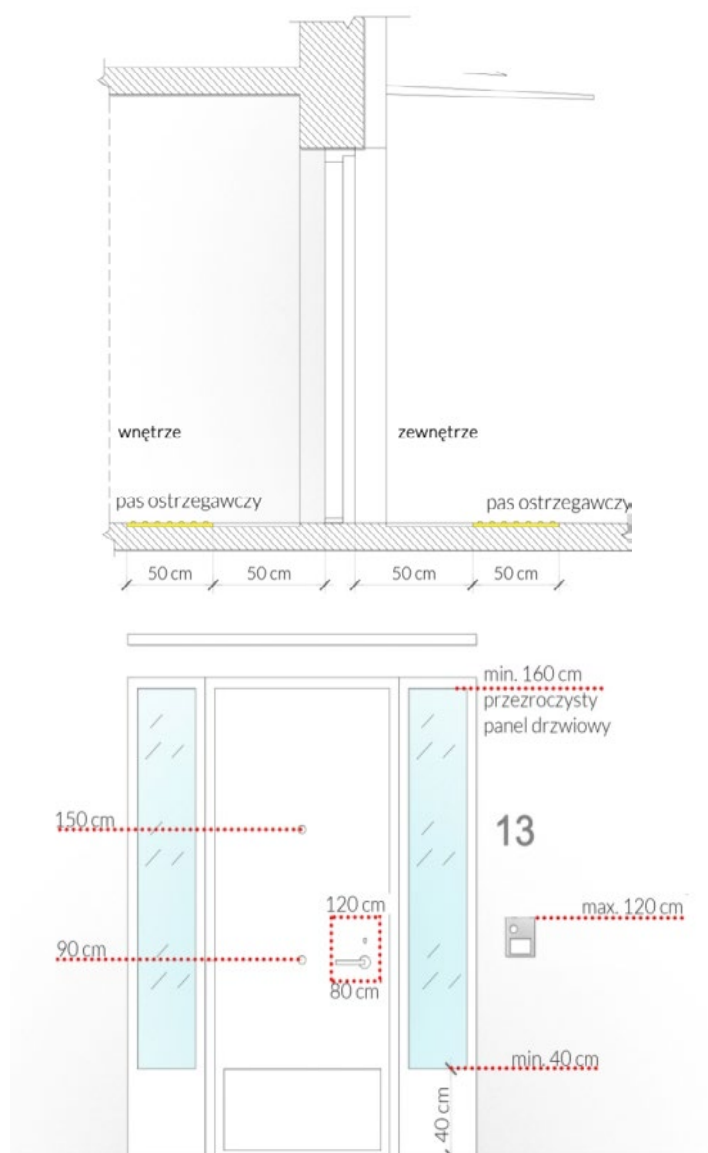
¹⁶ Wytyczne w zakresie projektowania uniwersalnego, mając na uwadze potrzeby osób niepełnosprawnych, red. M. Kampka, oprac. I. Benek, A. Labus, Fundacja Laboratorium Architektury 60+, ekspertyza wykonana na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, Warszawa 2016.

¹⁷ K. Kowalski, Projektowanie bez barier – wytyczne, wyd. Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji na podstawie ISO 21542:2011, <https://www.integracja.org/wp-content/uploads/2017/01/Projektowanie-bez-barier-wytyczne-2016.pdf> (dostęp: 28.06.2022).

3.13. Drzwi wewnętrzne:

- powinny mieć ościeżnice oznaczone kontrastowym kolorem w stosunku do powierzchni ściany,
- klamki powinny wyróżniać się na tle drzwi,
- informacja w alfabecie Braille'a powinna być umieszczona na wysokości ok. 120 cm od podłogi, tuż nad klamką lub na listwie prowadzącej przed drzwiami od strony klamki,
- numery pokoi należy wykonać wypukłą, kontrastową czcionką i umieścić na wysokości wzroku, tj. 145–165 cm¹⁸.

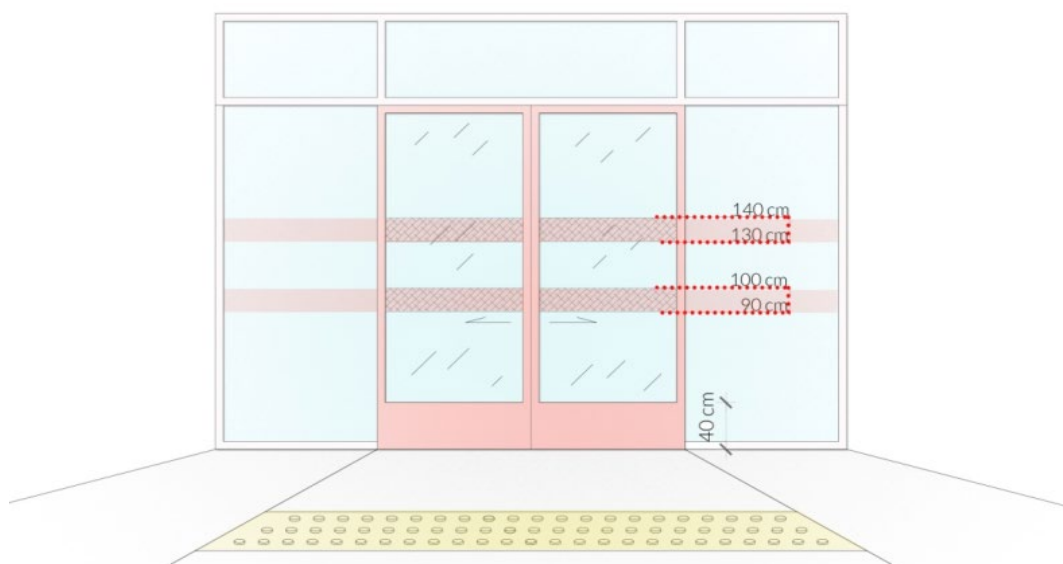

3.14. **Drzwi i przegrody szklane:**

- 3.14.1. Należy unikać stosowania szkła posrebrzonego lub bardzo refleksyjnego, a jakiegokolwiek wolnostojące krawędzie szklanych ekranów powinny mieć krawędź oznakowaną pasem ostrzegawczym, kontrastującym z otoczeniem.
- 3.14.2. Szklane przegrody i drzwi należy oznaczyć dwoma pasami umieszczonymi na wysokości od 130 cm do 140 cm (pierwszy pas) i od 90 cm do 100 cm (drugi pas)¹⁹ o kontraście LRV = 60.

- 3.14.3. Zaleca się umieszczenie dodatkowego pasa kontrastowego na wysokości 10–30 cm²⁰ (przydatnego dla osób patrzących pod nogi).
- 3.14.4. Zaleca się, aby dolna krawędź przeszklonych drzwi wejściowych była zabezpieczona w sposób chroniący przed uderzeniem kołami wózka do wysokości 40 cm (np. poprzez zastosowanie listwy do tej wysokości lub innego elementu chroniącego szkło).
- 3.14.5. Ościeżnice drzwi oraz ich powierzchnie należy skonstrastować z kolorem ściany, w której się znajdują.

3.15. Oznaczenia schodów:

- 3.15.1. W budynkach użyteczności publicznej schody powinny być oznaczone na dwa sposoby:
- wizualnie – kontrastowo oznaczone krawędzie stopni,
 - poprzez zmianę faktury, odcienia lub barwy.
- 3.15.2. W odległości 50 cm przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w dół oraz przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w górę²¹ należy ułożyć fakturę ostrzegawczą

²⁰ Ibidem.

²¹ Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących..., op. cit.

o szerokości nie mniejszej niż 40 cm i nie większej niż 60 cm²² (na całej szerokości schodów).

- 3.15.3. Powierzchnie spoczników schodów powinny mieć wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą co najmniej w pasie 30 cm od krawędzi rozpoczynającej i kończącej bieg schodów.
- 3.15.4. Wszystkie krawędzie stopni należy oznaczyć przy pomocy kontrastowego pasa o szerokości 5 cm umieszczonego wzdłuż całej krawędzi stopni w poprzek biegu.
- 3.15.5. Kontrast barwny C oznaczeń montowanych na krawędziach nie powinien być mniejszy niż 70%.
- 3.15.6. Należy zachować bezpieczną skrajnię ruchu pieszych i gdy bieg schodowy jest nadwieszony nad ciągiem pieszym, przestrzeń pod schodami o wysokości mniejszej niż 220 cm powinna być obudowana lub oznaczona w taki sposób, aby osoba z dysfunkcją wzroku mogła je bezpiecznie ominąć.

3.16. **Balustrady i poręcze:**

- 3.16.1. Schody zewnętrzne i wewnętrzne służące do pokonania wysokości przekraczającej 50 cm powinny być zaopatrzone w balustrady lub inne zabezpieczenia od strony przestrzeni otwartej o wysokości 110 cm.
- 3.16.2. Schody zewnętrzne i wewnętrzne w budynku użyteczności publicznej powinny mieć balustrady lub poręcze przyścienne umożliwiające lewo- i prawostronne ich użytkowanie.

Przy szerokości biegu schodów większej niż 4 m należy zastosować dodatkową balustradę pośrednią²³.

- 3.16.3. Maksymalny prześwit lub wymiar otworu pomiędzy elementami wypełnienia balustrady nie może być większy niż 12 cm (dotyczy budynków wielorodzinnych, zamieszkania

²² Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 151 poz. 987), § 98 ust 12 pkt 1.

²³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 296 ust. 3.

zbiorowego, oświaty i wychowania oraz zakładów opieki zdrowotnej)²⁴.

- 3.16.4. Zaleca się stosowanie poręczy: pierwszą poręcz na wysokości 85–100 cm oraz dodatkowo na wysokości 60–75 cm drugą poręcz.
- 3.16.5. Poręcze przy schodach przed ich początkiem i za końcem należy przedłużyć o min. 30 cm w poziomie oraz zakończyć w sposób zapewniający bezpieczne użytkowanie.
- 3.16.6. Poręcze przy schodach powinny być oddalone od ścian, do których są mocowane, o co najmniej 5 cm²⁵.
- 3.16.7. Część chwytna poręczy powinna mieć średnicę w zakresie 3,5 cm–4,5 cm²⁶.
- 3.16.8. Na końcach poręczy należy montować oznaczenia dotykowe (pismo wypukłe lub piktogramy dotykowe) i w alfabecie Braille’a, które są dodatkową informacją dla osób niewidomych. Jeżeli informacja jest wykonana alfabetem Braille’a, powinna być krótka i zawierać podstawowe informacje o punkcie orientacji, np. numerze peronu lub kierunku do wyjścia. Każdorazowo odbiór oznaczeń wykonanych w Braille’u powinien dokonać specjalista w zakresie tyflografiki – zalecenie wynika z faktu, że częstym błędem popełnianym przez wykonawców jest montaż napisów „do góry nogami”, szczególnie gdy napisy są wykonane wyłącznie w alfabecie Braille’a²⁷.
- 3.16.9. Końce poręczy powinny być zawinięte w dół lub zamontowane do ściany, tak aby nie można było zaczepić się o nie fragmentami ubrania.
- 3.16.10. Należy zapewnić ciągłość prowadzenia poręczy na schodach wielobiegowych.

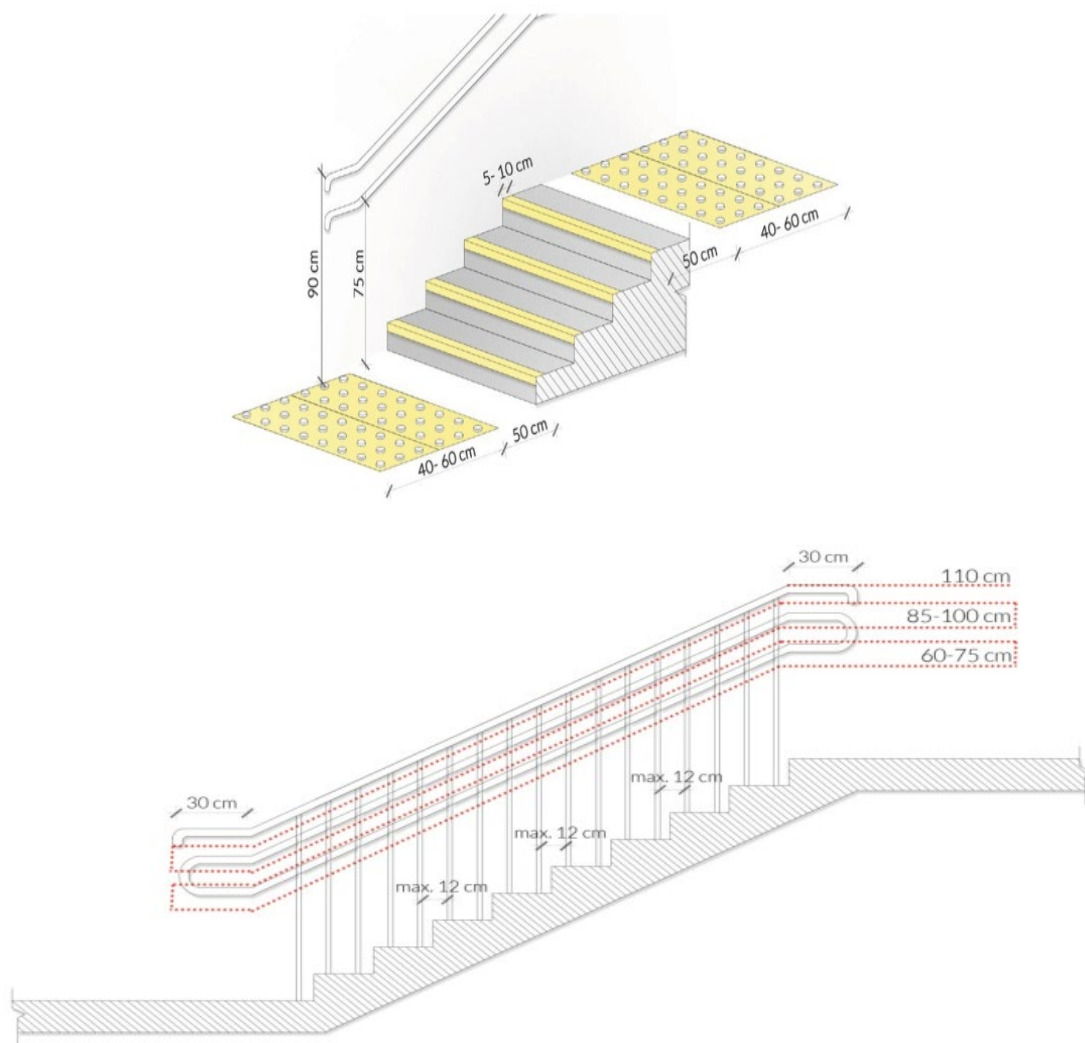
²⁴ Ibidem, § 298 ust. 2.

²⁵ Ibidem, § 298 ust. 6.

²⁶ K. Kowalski, op. cit.

²⁷ M. Wysocki, D. Załuski, Ekspertyza w zakresie dostępności kolejowych obiektów obsługi podróżnych z niepełnosprawnościami oraz ograniczoną możliwością poruszania, ekspertyza opracowana na zlecenie UTK, Warszawa 2017.

3.16.11. Dopuszcza się przerwanie ciągłości poręczy w przypadku spoczników o długości większej niż 3 m. Poręcze powinny być w kolorze kontrastującym z tłem ściany oraz biec nieprzerwanie przez cały ciąg schodów (w tym spoczniki). Linia poręczy powinna wiernie odzwierciedlać bieg schodów²⁸.

4. Recepcje, kasy i punkty obsługi klienta

4.1. Recepcje i punkty informacyjne powinny być zlokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych, najlepiej w pobliżu wejść.

²⁸ Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących..., op. cit.

-
- 4.2. Kasy i stanowiska obsługi klienta powinny znajdować się w miejscach dostępnych dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim.
- 4.3. Dla osoby poruszającej się na wózku należy zapewnić miejsce postojowe w poczekalniach urzędów, sądów, zakładów opieki zdrowotnej itp.
- 4.4. W przypadku gdy kasy biletowe, punkty informacyjne i punkty obsługi klienta znajdują się wzdłuż trasy pozbawionej przeszkód, przynajmniej jedno z okienek musi być dostępne dla użytkownika wózka inwalidzkiego oraz dla osób o niskim wzroście, oprócz tego przynajmniej jedno okienko musi być wyposażone w system pętli indukcyjnej na potrzeby aparatu słuchowego.
- 4.5. Jeżeli między np. pasażerem a osobą obsługującą w kasie znajduje się szklana szyba, musi ona być demontowalna lub, jeżeli nie jest demontowalna, należy wyposażyć ją w system głośnomówiący (interkom). Każda taka szklana szyba musi być wykonana z przezroczystego szkła.
- 4.6. W przypadku zainstalowania urządzeń elektronicznych, które wyświetlają informacje o cenie, należy także zainstalować urządzenia wyświetlające cenę osobie kupującej²⁹.
- 4.7. W przypadku zastosowania kołowrotek w wejściu należy zapewnić co najmniej jedno przejście, z którego przez cały czas otwarcia obiektu będą mogły korzystać osoby z niepełnosprawnościami.
- 4.8. Lada recepcji, kasy lub stanowisko obsługi, przynajmniej na odcinku o szerokości 90 cm, powinna znajdować się nie wyżej niż 90 cm od posadzki³⁰, optymalna wysokość to 70–80 cm.
- 4.9. Pod blatem zaleca się zapewnienie przestrzeni umożliwiającej podjechanie pod niego przodem wózka.

²⁹ TSI PRM, op. cit., pkt 4.2.1.8, ppkt 1, 2, 3.

³⁰ K. Kowalski, op. cit.

- 4.10. Jeżeli przy blacie konieczne jest wypełnianie dokumentów, przestrzeń pod blatem powinna zostać zapewniona obligatoryjnie.
- 4.11. Źródło światła nie może znajdować się za osobą obsługującą.
- 4.12. Należy zapewnić oświetlenie umożliwiające osobom niesłyszącym czytanie z ruchu ust.
- 4.13. Zaleca się wyposażenie recepcji, kas i stanowisk obsługi klienta w:
- pętle indukcyjne, urządzenia ułatwiające osobom słabosłyszącym zrozumienie pracownika. Pętla indukcyjna przesyła dźwięk bezpośrednio do aparatu słuchowego, dzięki czemu głos nie jest zakłócany przez odgłosy otoczenia,
 - tłumacza języka migowego online (system taki pozwala na połączenie się na odległość z biurem tłumaczeń³¹).
- 4.14. Oznakowanie toalet powinno być dobrze widoczne z każdego miejsca punktu informacyjnego / recepcji.

5. Pętle indukcyjne

Zgodnie z wytycznymi Europejskiej Federacji Osób Słabosłyszących (European Federation of Hard of Hearing People): „pętle indukcyjne to najbardziej przyjazne, efektywne i uniwersalne systemy umożliwiające

³¹ Ibidem.

osobie z aparatem słuchowym lub implantem ślimakowym prawidłowe słyszenie w przestrzeni publicznej”.

Pętle indukcyjne nadają sygnał poprzez zmodulowane pole magnetyczne, które jest odbierane przez cewkę indukcyjną aparatu słuchowego. Takie rozwiązanie eliminuje wszelkie zakłócenia akustyczne – osoba słabosłysząca słyszy tylko sygnał pożądany. Wszystkie budynki użyteczności publicznej oraz budynki zamieszkania zbiorowego powinny być wyposażone w pętle indukcyjne przekazujące sygnał bezpośrednio do aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego. System pętli indukcyjnej składa się ze źródła dźwięku (np. mikrofon lub wyjście liniowe systemu rozgłoszeniowego), wzmacniacza pętli indukcyjnej, przewodu będącego anteną nadawczą oraz oznakowania.

5.1. Obszar objęty działaniem pętli indukcyjnej nie powinien być mniejszy niż 25 m², optymalnie 50–100 m². Kalibracja i instalacja systemu powinna być zgodna z normą PN EN 60118-4:2015-6 „Elektroakustyka – Aparaty słuchowe – Część 4: Układy pętli indukcyjnych wykorzystywane do współpracy z aparatami słuchowymi – Natężenie pola magnetycznego”.

5.2. Obszary z pętlą indukcyjną należy oznakować piktogramem zgodnym z ETSI EN 301 462 (2000-03). Oznakowanie należy umieścić w zależności od możliwości na posadzce (z wyznaczeniem granic działania systemu) lub zastosować oznakowanie pionowe. Przy oznakowaniu pionowym zaleca się dodatkowo umieszczenie komunikatu w formie tekstowej np. „System pętli indukcyjnej – przełącz aparat słuchowy na cewkę indukcyjną T”³².

5.3. Zaleca się stosowanie pętli indukcyjnych w miejscach takich jak np. punkty obsługi klienta, kasy, sale konferencyjne oraz inne miejsca wynikające z potrzeb i specyfiki funkcjonalnej obiektu i osób korzystających z obiektu.

³² M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

6. Toalety

6.1. Jeżeli na terenie obiektu użyteczności publicznej, np. stacji kolejowej, znajdują się toalety, przynajmniej jedna kabina dostępna dla obu płci musi być przystosowana do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich³³.

6.2. Miska ustępowa:

6.2.1. Przestrzeń wokół miski powinna uwzględniać różne sposoby (zależne od przyzwyczajenia lub schorzenia) przesiadania się z wózka na miskę ustępową.

6.2.2. Rodzaje transferu z wózka inwalidzkiego na muszlę ustępową³⁴:

- transfer przedni lub transfer przedni z obrotem – wymaga dużej siły ramion. Może być niewykonalny dla dużej części użytkowników,
- transfer diagonalny,
- transfer boczny.

6.2.3. Obok muszli ustępowej należy zapewnić przestrzeń wolną od przeszkód o szerokości min. 90 cm (zalecana z obydwu stron).

³³ TSI PRM, op. cit., pkt 4.2.1.6, ppkt 1.

³⁴ K. Kowalski, op. cit.

6.2.4. Górna krawędź deski powinna się znajdować na wysokości 42–48 cm, oś muszli nie bliżej niż 45 cm od ściany³⁵, deska klozetowa powinna być jednolita, bez wycięć, stabilna.

6.2.5. Poręcze:

- montowane w odległości 30–40 cm od osi muszli (do osi poręczy) i na wysokości 70–85 cm (górna krawędź poręczy) oraz wystające 10–15 cm przed muszlę³⁶ (patrz rys. 47),
- długości 75–90 cm, podnoszone z obu stron muszli (patrz rys. 47),
- w przypadku możliwości tylko jednostronnego przesiadania się dopuszcza się montowanie jednego opuszczanego pochwyty i jednego mocowanego na stałe po przeciwnej stronie względem miejsca odstawczego na wysokości 70–85 cm od posadzki, o długości min. 80 cm, mocowanego 20–30 cm³⁷ od ściany za miską ustępową.

6.2.6. Słuczka:

- uruchamianie słuczki może się odbywać automatycznie lub ręcznie, nie może być to słuczka obsługiwana za pomocą nogi,
- przycisk słuczki powinien się znajdować z boku miski ustępowej na wysokości nieprzekraczającej 80–110 cm (górna krawędź przycisku).

6.2.7. Podajnik papieru toaletowego powinien się znajdować na wysokości 60–70 cm od posadzki, w okolicy przedniej krawędzi miski ustępowej.

6.3. Umywalka:

6.3.1. **Wysokość umywalki:** górna krawędź na wysokości 75–85 cm od posadzki, dolna krawędź nie niżej niż 60–70 cm od posadzki³⁸.

³⁵ M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

³⁶ Norma ISO 21542:2011, op. cit.

³⁷ K. Kowalski, op. cit.

³⁸ Ibidem.

6.3.2. **Przestrzeń manewrowa** przed umywalką o wymiarach 90 x 150 cm, z czego nie więcej niż 40 cm tej przestrzeni może znajdować się pod umywalką.

6.3.3. Baterie:

- powinny być uruchamiane dźwignią (najlepiej z przedłużonym uchwytem), przyciskiem lub automatycznie,
- nie należy stosować baterii obsługiwanych przy pomocy kurków.

6.3.4. Lustro powinno być zamontowane w taki sposób, aby jego dolna krawędź znajdowała się nie wyżej niż 80 cm od poziomu posadzki lub bezpośrednio nad umywalką.

6.3.5. Dozownik mydła, suszarka/ręczniki powinny być zlokalizowane jak najbliżej umywalki na wysokości 80–110 cm od poziomu posadzki.

6.3.6. **Poręcze** powinny być montowane po obu stronach umywalki na wysokości 90–100 cm, w odległości nie mniejszej niż 5 cm pomiędzy krawędzią poręczy a umywalką.

6.4. Przestrzeń manewrowa:

6.4.1. Obszar manewrowy o min. wymiarach 150 x 150 cm³⁹.

6.4.2. Wszystkie odpływy wody z poziomu posadzki oraz kratki podłogowe powinny znajdować się poza przestrzenią manewrową wózka.

6.5. Urządzenia alarmowe:

6.5.1. Toalety powinny być wyposażone w przycisk lub linkę wzywania pomocy, znajdującą się na maks. wysokości 40 cm od poziomu posadzki – linka/przycisk powinny aktywować alarm w pomieszczeniu obsługi.

6.5.2. Uruchamianie urządzeń alarmowych w toalecie nie powinno wymagać siły przekraczającej 30 N.

6.6. Powierzchnie ścian i podłóg:

³⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 86 ust. 1.

-
- 6.6.1. Zabrania się stosowania powierzchni połyskliwych, powodujących zjawisko olśnienia.
 - 6.6.2. Ściany i podłogi powinny być ze sobą skontrastowane; w przypadku braku takiej możliwości wymagane jest stosowanie listew przypodłogowych lub cokołów w kontrastowym kolorze.
 - 6.6.3. Wszystkie powierzchnie ścian oraz wszystkie powierzchnie podłóg powinny mieć jednolitą barwę, bez wzorów lub o wzorach o kontraście kolorystycznym mniejszym od LRV = 20.
 - 6.6.4. Podłogi i posadzki w toaletach powinny być wykonywane z materiałów antypoślizgowych, które – nawet zamoczone – nie spowodują niebezpieczeństwa dla użytkowników; w badaniu wg PN-EN 13036-4 lub PN-EN 14231 wartość poślizgu (PTV lub SRV) nawierzchni mokrej nie może być niższa niż 36 jednostek⁴⁰.

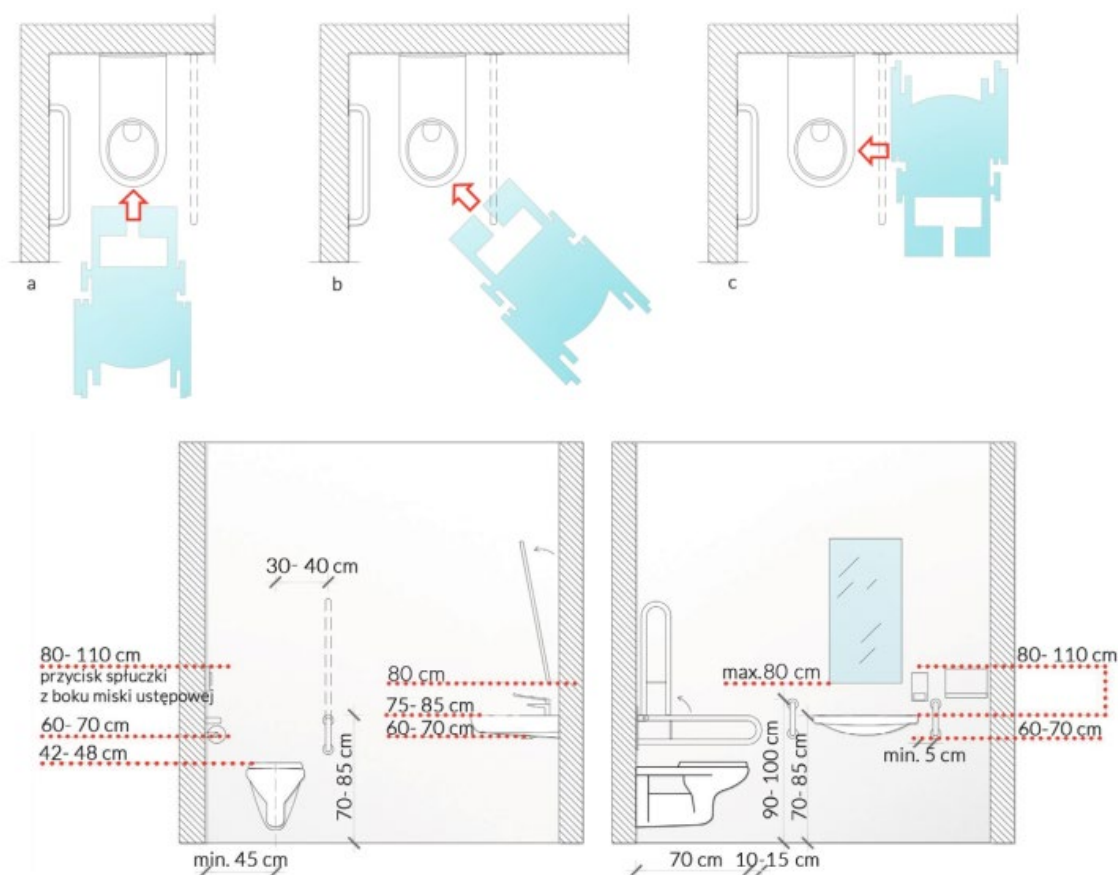
6.7. Drzwi:

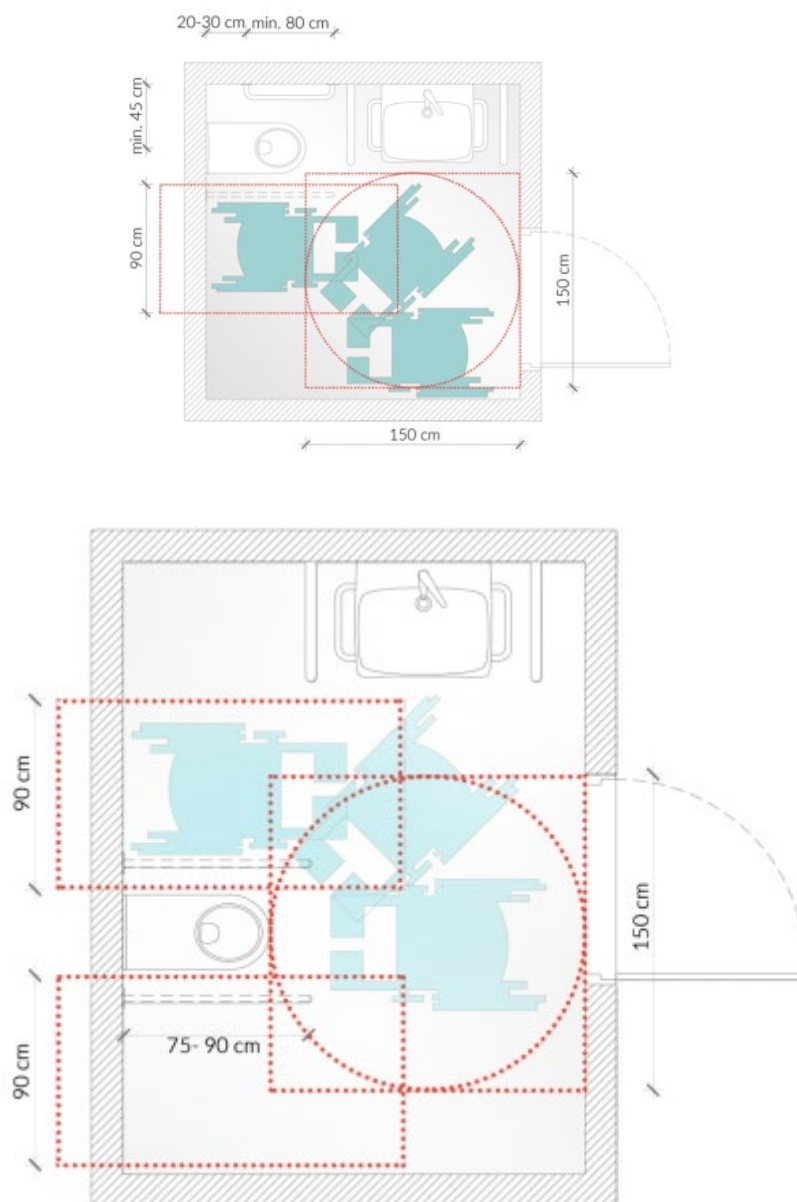
- 6.7.1. Wejście do toalety powinno być oznaczone za pomocą piktogramów na ścianach oraz informacją w alfabecie Braille'a.
- 6.7.2. W ustępach ogólnodostępnych do kabin przystosowanych dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami należy stosować drzwi otwierane na zewnątrz o szerokości co najmniej 90 cm⁴¹.
- 6.7.3. Wszystkie drzwi prowadzące do toalet powinny być kontrastowo oznaczone poprzez wykonanie całej powierzchni w kolorze kontrastującym z kolorem ściany (LRV > 30) lub oznaczenie ościeżnic w kolorze skontrastowanym z kolorem ściany (LRV > 30).

⁴⁰ The Assessment of Floor Slip Resistance, op. cit.; PN-EN 15534-4:2015, op. cit.; A. Ambroziak, op. cit, s. 35–37; Workplace health, safety and welfare..., op. cit.

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 85 ust. 2 pkt 3.

- 6.7.4. Zaleca się montowanie drzwi bez siłowników. Ciężkie drzwi uniemożliwiają samodzielne otwarcie ich przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim.
- 6.7.5. Ręczne otwieranie i zamykanie drzwi toalety nie powinno wymagać siły przekraczającej 60 N.
- 6.7.6. Zaleca się, aby drzwi toalety umożliwiały ich awaryjne otwarcie kluczem przez obsługę.
- 6.8. Włączniki światła powinny się znajdować na wysokości 80–110 cm od poziomu posadzki.
- 6.9. Zaleca się wyposażenie toalety w wieszaki na ubrania/bagaż – przynajmniej jeden na wysokości ok. 180 cm i przynajmniej jeden na wysokości ok. 110 cm.

7. Pochylnie

- 7.1. Pochylnie powinny mieć szerokość płaszczyzny ruchu min. 120 cm⁴².
- 7.2. Pochylnie o długości ponad 9 m powinny być podzielone na krótsze odcinki.

⁴²Ibidem, § 71 ust. 1.

-
- 7.3. Przy zastosowaniu spoczników o długości co najmniej 140 cm⁴³ (zalecane 200 cm) szerokość spocznika nie może być mniejsza niż szerokość biegu pochylni.
- 7.4. Jeżeli na spoczniku następuje zmiana kierunku, należy zapewnić na nim powierzchnię manewrową o min. wymiarach 150 x 150 cm⁴⁴ (zalecane 200 x 200 cm).
- 7.5. W dużych obiektach użyteczności publicznej (np. wielkopowierzchniowych budynkach handlowych) zaleca się stosowanie większych spoczników o wymiarach 210 x 210 cm, tak aby zapewnić odpowiednią powierzchnię manewrową dla jak najszerzej grupy użytkowników, np. korzystających ze skuterów elektrycznych⁴⁵.
- 7.6. Długość poziomej płaszczyzny na początku i na końcu pochylni powinna wynosić co najmniej 150 cm poza polem otwierania drzwi⁴⁶.
- 7.7. Pochylnia powinna zawierać krawężniki o wysokości od 7 cm⁴⁷ do 10 cm w celu uniknięcia niekontrolowanego zjazdu wózka. Nie ma potrzeby projektowania krawężnika, jeżeli dana krawędź pochylni biegnie wzdłuż ściany.
- 7.8. Nawierzchnia pochylni powinna zapewnić możliwość swobodnego poruszania się, tzn. powinna być twarda, równa i mieć powierzchnię antypoślizgową, która spełnia swoje cechy również w trudnych warunkach atmosferycznych; w badaniu wg PN-EN 13036-4 lub PN-EN 14231 wartość poślizgu (PTV lub SRV) nawierzchni mokrej nie może być niższa niż 36 jednostek⁴⁸.

⁴³ Ibidem, § 70.

⁴⁴ K. Kowalski, op. cit.

⁴⁵ Standardy dostępności dla miasta Gdyni, Centrum Projektowania Uniwersalnego, Politechnika Gdańska 2016.

⁴⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 70.

⁴⁷ Ibidem, § 71 ust. 3.

⁴⁸ The Assessment of Floor Slip Resistance, op. cit.; PN-EN 15534-4:2015, op. cit; A. Ambroziak, op. cit, s. 35–37; Workplace health, safety and welfare..., op. cit.

7.9. Nachylenie

- 7.9.1. Zaleca się projektowanie pochylni o najmniejszym możliwym do zastosowania nachyleniu. Poniżej zestawienie tabelaryczne maks. nachyleń w stosunku do różnicy wysokości wymaganych przepisami prawa⁴⁹.

RÓŻNICA WYSOKOŚCI	MAKSYMALNE NACHYLENIE WEWNĄTRZ LUB POD ZADASZENIEM	MAKSYMALNE NACHYLENIE NA ZEWNĄTRZ
DO 15 CM	15 %	15 %
DO 50 CM	10 %	8 %
POWYŻEJ 50 CM	8 %	6 %

7.10. Poręcze:

- 7.10.1. Po obu stronach pochylni należy zainstalować poręcze na wysokości 75 i 90 cm.
- 7.10.2. Odstęp między poręczami musi mieścić się w granicach od 100 cm do 110 cm⁵⁰.
- 7.10.3. Poręcze przy pochylniach należy przedłużyć o 30 cm na ich początku, końcu oraz zakończyć w sposób zapewniający bezpieczne użytkowanie⁵¹.
- 7.10.4. Poręcze przy pochylniach powinny być równoległe do nawierzchni⁵².
- 7.10.5. Część chwytna poręczy powinna mieć średnicę 3,5–4,5 cm.
- 7.10.6. Część chwytna poręczy powinna być oddalona od ściany o co najmniej 5 cm⁵³.

7.11. Oznaczenia:

- 7.11.1. Zaleca się stosowanie na końcach poręczy oznaczenia dotykowego w alfabecie Braille'a i/lub pisma wypukłego.

⁴⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 70.

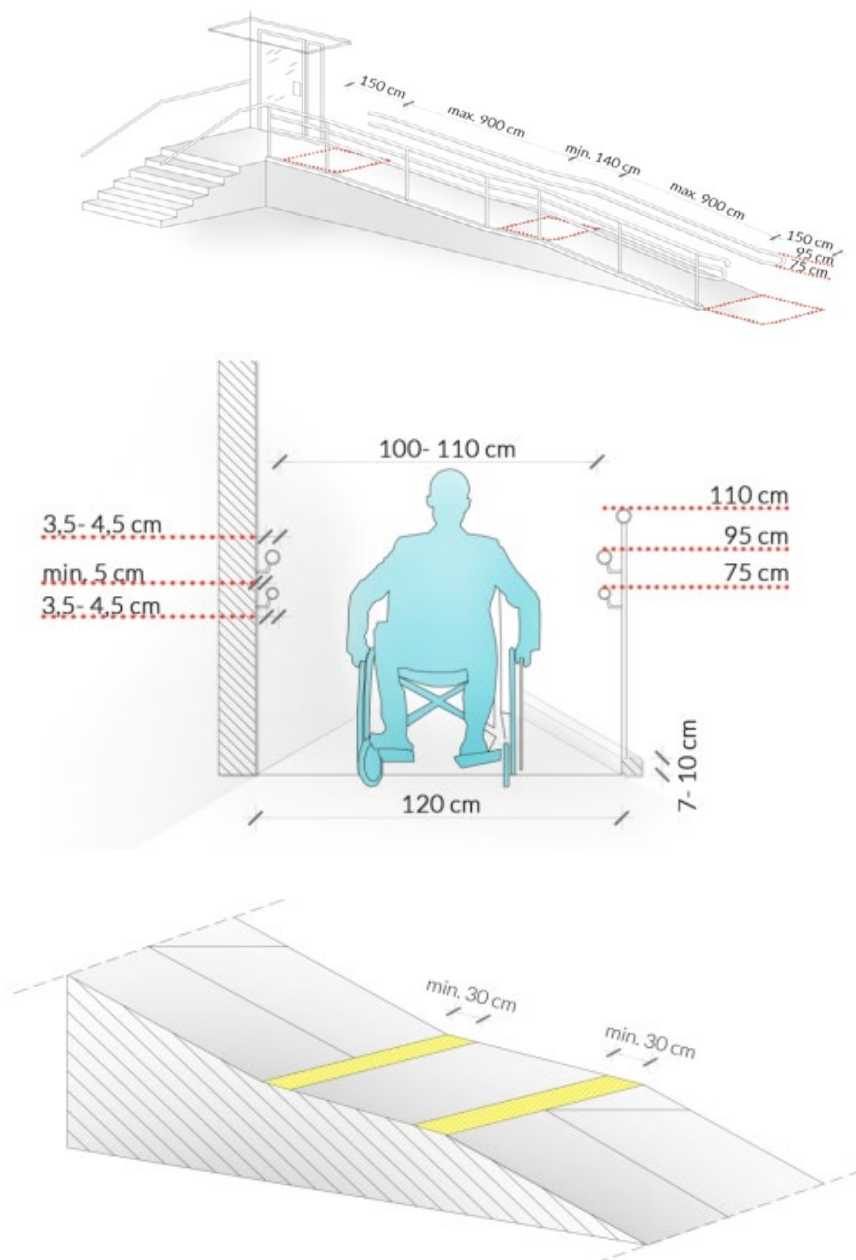
⁵⁰ Ibidem, § 71 ust. 1.

⁵¹ Ibidem, § 298 ust. 5.

⁵² K. Kowalski, op. cit.

⁵³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 298 ust. 6.

7.11.2. Powierzchnie spoczników pochylni powinny mieć wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą co najmniej w pasie 30 cm od krawędzi rozpoczynającej i kończącej bieg pochylni.

8. Dźwigi osobowe

Co najmniej jeden z dźwigów służących komunikacji ogólnej w budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, a także w każdym wydzielonym pionie, odrębnej części (segmentie) takiego budynku, powinien być przystosowany do przewozu mebli, chorych na noszach i OzN. W śródmiejskiej zabudowie uzupełniającej w średniowysokim budynku mieszkalnym wielorodzinnym, mającym nie więcej niż trzy mieszkania dostępne z klatki schodowej na kondygnacji, dopuszcza się instalowanie dźwigu niespełniającego wymagań określonych powyżej, poza przystosowaniem do potrzeb OzN⁵⁴. Zaleca się jednak stosowanie dźwigów osobowych zapewniających bezpośredni dostęp na kondygnację.

8.1. Przestrzeń manewrowa przed dźwigiem osobowym:

- 8.1.1. Odległość pomiędzy drzwiami przystankowymi dźwigu a przeciwległą ścianą lub inną przegrodą powinna wynosić co najmniej:
 - dla dźwigów osobowych – 1,6 m,
 - dla dźwigów szpitalnych i towarowych – 3 m.
- 8.1.2. Obok drzwi dźwigu osobowego (najlepiej po obu stronach) powinna być zamieszczona czytelna informacja z numerem kondygnacji. Numer ten powinien być czytelny również poprzez dotyk – dzięki wypukłym cyfrom o wysokości co najmniej 4 cm lub/i opisanym alfabetem Braille’a w łatwym do lokalizacji przez niewidomych miejscu, najlepiej po obu stronach ościeżnicy dźwigu⁵⁵.
- 8.1.3. Drzwi dźwigu osobowego oraz ich obramowanie powinny być oznakowane w sposób kontrastowy w stosunku do otoczenia. Na dojściu do dźwigu należy zastosować system fakturowy prowadzący do panelu przywoławczego⁵⁶.

⁵⁴Ibidem, § 193 ust. 2 i 3.

⁵⁵M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

⁵⁶Ibidem.

8.2. Wymiary kabiny oraz jej wyposażenie:

- 8.2.1. Kabina dźwigu osobowego dostępna dla OzN powinna mieć szerokość co najmniej 110 cm i długość 140 cm.
- 8.2.2. Po obu stronach kabiny powinny znajdować się ciągłe poręcze, a ich górna część powinna znajdować się na wysokości 90 cm⁵⁷.
- 8.2.3. W celu ułatwienia dostępu do przycisków lub elementów sterowniczych w poręczy powinna być przerwa, jeżeli kabinowy panel sterujący znajduje się na tej samej ścianie⁵⁸.
- 8.2.4. Różnica poziomów podłogi kabiny dźwigu, zatrzymującego się na kondygnacji użytkowej, i posadzki tej kondygnacji przy wyjściu z dźwigu nie powinna być większa niż 2 cm⁵⁹ (optymalnie do 1 cm).
- 8.2.5. Zaleca się stosowanie dźwigów osobowych o większych wymiarach, mianowicie 150 x 210 cm dla dźwigów jednostronnie otwieranych oraz 120 x 210 cm dla dźwigów przelotowych, aby umożliwić m.in. wjazd osobie poruszającej się na skuterze inwalidzkim i osobom z wózkiem bliźniaczym oraz ewentualne wprowadzenie roweru⁶⁰.
- 8.2.6. Zaleca się wyposażenie dźwigu osobowego w składane siedzenie na wysokości 50 cm od poziomu podłogi, o szerokości 40–50 cm, głębokości 30–40 cm i zdolności utrzymania obciążenia 100 kg⁶¹.
- 8.2.7. Drzwi do kabiny powinny mieć szerokość 90 cm (zalecana 100 cm ze względu na osoby z wózkami bliźniaczymi i poruszające się na wózkach z napędem akumulatorowym).

57 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 193 ust. 2a.

58 Norma PN-EN – 81-70 „Przepisy bezpieczeństwa dotyczące budowy i instalowania dźwigów. Szczególne zastosowania dźwigów osobowych i towarowych – Część 70: Dostępność dźwigów dla osób, w tym osób niepełnosprawnych”, pkt. 5.3.2.1.

59 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 194 ust. 2.

60 M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

61 Norma PN-EN – 81-70, op. cit., pkt 5.3.2.2.

-
- 8.2.8. Drzwi dźwigu powinny otwierać się i zamykać automatycznie, system powinien być oparty na czujnikach (np. podczerwień) zatrzymujących zamykanie drzwi jeszcze przed kontaktem fizycznym z przedmiotem lub osobą.
- 8.2.9. Na ścianie przeciwnej do drzwi wejściowych na wysokości maks. 40 cm od poziomu podłogi należy umieścić lustro, umożliwiające osobie poruszającej się na wózku inwalidzkim sprawdzenie, czy za jej plecami nie znajduje się żadna przeszkoda i czy może bezpiecznie opuścić kabinę; stosowanie lustra nie jest konieczne, jeżeli wymiary kabiny są większe niż 150 x 150 cm⁶².
- 8.2.10. Zarówno kabina, jak i szyb powinny być przeszklone, co jest korzystne dla osób z zaburzeniami psychicznymi (klaustrofobią), gdyż niwelują poczucie zamknięcia; kabina dźwigu i panele kontrolne powinny być dobrze oświetlone.

8.3. Zewnętrzny panel sterujący:

- 8.3.1. Zewnętrzny panel sterujący należy umieścić na wysokości 80–120 cm od posadzki⁶³.
- 8.3.2. Sygnalizacja przyjazdu dźwigu osobowego:
- przy każdych drzwiach do dźwigu należy umieścić sygnalizację świetlną i dźwiękową, informującą, który dźwig osobowy przyjechał oraz w którą stronę zmierza,
 - pojedynczy sygnał dźwiękowy powinien oznaczać wjazd do góry, podwójny – zjazd na dół,
 - wskazana jest również informacja słowna: „w górę” i „na dół”.
- 8.3.3. Należy stosować panele sterujące z wypukłymi klawiszami.

8.4. Wewnętrzny panel sterujący:

⁶² K. Kowalski, op. cit.

⁶³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 193 ust. 2a.

-
- 8.4.1. Panel sterujący w kabinie powinien być zamontowany na wysokości 80–120 cm nad podłogą i w odległości 50 cm od naroża kabiny⁶⁴.
- 8.4.2. Panel sterujący w kabinie powinien być umieszczony na ścianie w następujący sposób:
- w przypadku drzwi otwieranych centralnie powinien znajdować się po prawej stronie wejścia do kabiny,
 - w przypadku drzwi otwieranych jednostronnie powinien znajdować się po stronie zgodnej z kierunkiem zamykania drzwi⁶⁵,
 - przyciski piętrowe powinny znajdować się nad przyciskami alarmu i drzwi⁶⁶.
- 8.4.3. Przyciski pojedyncze powinny być ustawione w jednym rzędzie, pionowo lub poziomo (zalecane), odpowiednio: od dołu do góry przy układzie pionowym i od lewej w układzie poziomym.
- 8.4.4. W przypadku większej liczby przycisków rozmieszczenie ich powinno być mijankowe dla lepszego rozpoznania kolejności pięter (PN-EN 81-70: 2005 „Przepisy bezpieczeństwa dotyczące budowy i instalowania dźwigów – Szczególne zastosowania dźwigów osobowych i towarowych – Część 70: Dostępność dźwigów dla osób, w tym osób niepełnosprawnych”)⁶⁷.
- 8.4.5. Wewnętrzny panel sterujący powinien być wyposażony w dodatkowe oznakowanie dla osób niewidomych i niedowidzących (wypukłe opisy, cyfry lub symbole oraz oznaczenia w alfabecie Braille’a) oraz informację głosową.
- 8.4.6. Przycisk przystanku wyjściowego z budynku powinien wystawać 5 mm (± 1 mm) ponad pozostałe przyciski (zalecany kolor zielony)⁶⁸.

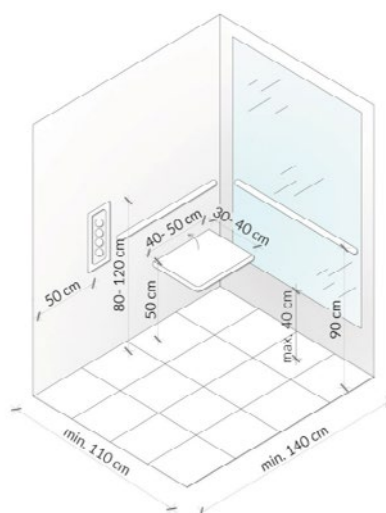
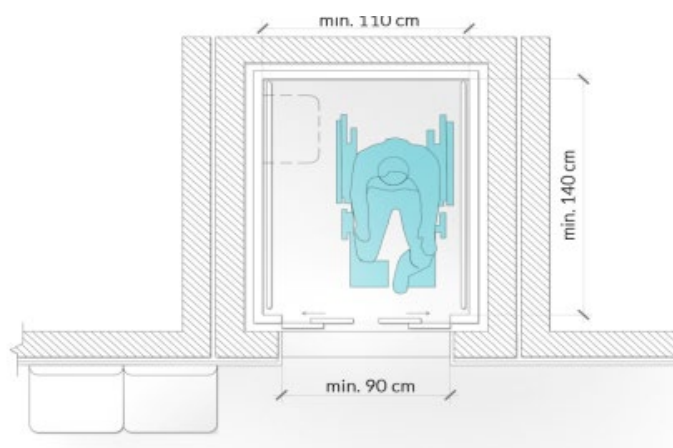
⁶⁴Ibidem, § 193 ust. 2a.

⁶⁵Norma PN-EN – 81-70, op. cit., pkt 5.4.2.3.

⁶⁶Ibidem, pkt 5.4.2.2.

⁶⁷M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

⁶⁸Norma PN-EN – 81-70, op. cit., Tablica 2. Urządzenia sterownicze – wymagania.

9. Dostępność cyfrowa / strony internetowej

Ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

W dniu 4 kwietnia 2019 r. podpisana została nowa ustawa o dostępności cyfrowej. Określa ona wymagania dotyczące dostępności cyfrowej, podmioty objęte ustawą, zasady publikowania Deklaracji Dostępności, kontroli dostępności cyfrowej oraz nakładania ewentualnych kar za jej brak. Załącznikiem do ustawy są kryteria międzynarodowego standardu dostępności WCAG 2.1⁶⁹, które

⁶⁹WCAG to skrótowiec od Web Content Accessibility Guidelines, czyli wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych. Obecnie obowiązuje wersja 2.1 tych wytycznych.

zgodnie z wymogami ustawy powinny zostać spełnione na poziomie AA. Wyjaśniają one, jak tworzyć strony internetowe i aplikacje, aby udostępnić je osobom zarówno z niepełnosprawnościami np. wzroku, słuchu, ruchu, jak i z niepełnosprawnością intelektualną czy zaburzeniami poznawczymi.

Strony internetowe i aplikacje mobilne, które spełniają wytyczne WCAG, nazywamy dostępnymi cyfrowo.

Wymagania dostępności cyfrowej dla podmiotów publicznych

Wszystkie strony internetowe i aplikacje mobilne podmiotów publicznych muszą być dostępne cyfrowo⁷⁰.

WCAG 2.1 opiera się na 4 zasadach:

1. postrzegalności,
2. funkcjonalności,
3. zrozumiałości,
4. solidności (w polskim i unijnym prawie określana jako kompatybilności).

Wbrew pozorom zasady te nie są techniczne, a raczej zmuszają do myślenia o różnych użytkownikach, którzy np.:

- chcą wiedzieć, co jest na zdjęciu, choć nie widzą,
- nie mogą korzystać z myszy, a jedynie z klawiatury,
- powiększają sobie widok stron lub zmieniają jej kolory, żeby móc lepiej widzieć treści,
- zmieniają ustawienia przeglądarki, aby treść była bardziej czytelna.

Zasady te dotyczą wszystkich elementów strony i aplikacji – kodu, treści i sposobu ich działania. Żeby je wdrożyć, muszą zaangażować się wszyscy odpowiedzialni za te obszary na stronie lub w aplikacji.

Zasady WCAG 2.1 są podzielone na 13 wytycznych. Każda wytyczna

⁷⁰ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

jest z kolei podzielona na określone wymagania („kryteria sukcesu”).

Zasada 1: Postrzegalność

Spraw, by użytkownicy mogli korzystać ze strony internetowej lub aplikacji za pomocą dostępnych dla nich zmysłów. Możesz to osiągnąć m.in. dzięki:

- alternatywie tekstowej dla treści nietekstowych (np. opis alternatywny do zdjęć i grafik, z których skorzystają osoby niewidome),
- transkrypcjom tekstowym materiałów audio i filmów,
- napisom i audiodeskrypcjom do filmów,
- logicznej strukturze treści (nagłówki, listy itp.),
- odpowiednim znacznikom dla każdej funkcji (formularzy i tabel danych), aby relacje między treścią były poprawnie zdefiniowane,
- wyróżnieniom, które nie opierają się jedynie na kolorze,
- kolorom tekstu, które są wyraźnie widoczne na kolorze tła,
- czytelności i widoczności treści i funkcji, gdy rozmiar tekstu zostanie zwiększony o 200%,
- niepublikowaniu obrazów tekstu,
- responsywności – automatycznemu dostosowywaniu się widoku do szerokości ekranu urządzenia użytkownika.

Zasada 2: Funkcjonalność

Spraw, by użytkownicy mogli znajdować i używać treści oraz funkcje niezależnie od tego, jak nawigują (np. za pomocą samej klawiatury, samej myszy). Możesz to osiągnąć m.in. dzięki:

- możliwości obsłużenia wszystkiego za pomocą samej klawiatury,
- opcji odtwarzania, wstrzymywania i zatrzymywania poruszających się treści,
- wyeliminowaniu migających treści i możliwości wyłączania ruchomych elementów przez użytkownika,

-
- linkowi pozwalającemu przeskoczyć szybko do treści („przejdź do treści”),
 - zrozumiałym i pasującym do treści tytułom stron,
 - zrozumiałym linkom, których treść wyraźnie wskazuje, dokąd prowadzą,
 - nagłówkom, które jasno opisują treści, i etykietom jasno opisującym, co wpisać w dane pole formularza,
 - dobrej widoczności elementu, który jest w danym momencie wybrany za pomocą klawiatury (fokus),
 - unikaniu złożonych gestów na ekranach dotykowych lub zapewnieniu dla nich prostszej alternatywy,
 - możliwości wyłączania i zmiany skrótów klawiaturowych.

Zasada 3: Zrozumiałość

Spraw, by użytkownicy rozumieli treści i sposób działania strony lub aplikacji. Możesz to osiągnąć m.in. dzięki:

- prostemu językowi (bez zbędnych słów i urzędniczego żargonu),
- unikaniu trudnych dla użytkowników słów i wyrażeń lub ich wyjaśnieniu w prosty sposób,
- wyjaśnieniom do skrótów i akronimów,
- określeniu w kodzie strony/aplikacji, w jakim języku jest jej treść,
- spójnemu wyglądowi i działaniu elementów na wszystkich podstronach,
- widocznym i zrozumiałym etykietom przy każdym polu formularza,
- dostępnym i zrozumiałym komunikatom błędów w formularzach i podpowiedziom, jak je poprawić.

Zasada 4: Solidność

W polskim i unijnym prawie ta zasada nazwana jest „kompatybilnością”. Spełnienie zasady solidności opisanej w WCAG

oznacza spełnienie kompatybilności opisanej w prawie.

Spraw, by treści i funkcje działały poprawnie w wielu różnych programach użytkowników (np. przeglądarkach internetowych oraz czytnikach ekranu osób niewidomych). Możesz to osiągnąć m.in. dzięki:

- prawidłowemu kodowi, zgodnemu ze standardem sieciowym HTML,
- dostępnym dla użytkowników korzystających z technologii asystujących informacjom o statusie/stanie,
- zgłaszaniu przez technologie asystujące pojawiających się ważnych komunikatów czy okien modalnych⁷¹.

10. Dostępność komunikacyjna

10.1. Symbole graficzne, piktogramy, informacje tekstowe:

- 10.1.1. Piktogramy należy zaprojektować i wykonać zgodnie z normą PN-ISO 3864-1:2006 „Symbole graficzne – Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa – Część 1: Zasady projektowania znaków bezpieczeństwa stosowanych w miejscach pracy i w obszarach użyteczności publicznej”.
- 10.1.2. Przeważnie nie jest możliwe zapewnienie takiej samej czytelności piktogramów dla osób widzących i słabowidzących. Osoby z dysfunkcją wzroku będą odczytywały znaki z dużo mniejszej odległości niż osoby, które dobrze widzą; a im większe znaki, tym ich czytelność będzie większa. Dlatego należy umożliwić osobom z niepełnosprawnością wzroku dostęp do informacji w co najmniej jednej z dodatkowych modalności, tzn. w formie dotykowej (piktogramy dotykowe, opis pismem Braille’a) lub w formie dźwiękowej. Z uwagi na ilość przekazywanych informacji preferowany jest dostęp do informacji dźwiękowej poprzez uruchomienie informacji przyciskiem lub

⁷¹ <https://www.gov.pl/web/dostepnosc-cyfrowa/wcag-21-w-skrocie> (dostęp: 28.06.2022).

z możliwością odsłuchania na indywidualnym urządzeniu mobilnym⁷².

- 10.1.3. Oznaczenia, symbole i piktogramy należy stosować konsekwentnie na całej długości trasy.
- 10.1.4. W jednym punkcie dozwolone jest użycie maks. pięciu piktogramów, razem ze strzałką kierunkową, wskazujących jeden kierunek i umieszczonych obok siebie⁷³.
- 10.1.5. Informacja tekstowa powinna być prezentowana jednocześnie w języku polskim oraz przynajmniej w języku angielskim.
- 10.1.6. Minimalną wysokość tekstu (mierzoną w stosunku do wersalików) należy obliczać na podstawie wzoru:
- 10.1.7. **$HT = L/250 \times 1,25$**
- 10.1.8. gdzie: HT – wysokość znaku, L – odległość od znaku⁷⁴.
- 10.1.9. Znaki (piktogramy) i napisy powinny znajdować się na poziomie oczu (tj. 145–165 cm).
- 10.1.10. Należy stosować litery o prostym kroju, bez kursywy, krój bezszeryfowy (np. Arial, Tahoma), na matowym, kontrastowym tle.
- 10.1.11. Zgodnie z zaleceniami Polskiego Związku Niewidomych tekst czytelny dla osób słabowidzących powinien być jak największych wymiarów, zgodny z zaleceniami zawartymi w poniższej tabeli:

⁷² M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

⁷³ TSI PRM, op. cit.

⁷⁴ Ibidem, dodatek N ppkt N2: wymiary stosowanego w infrastrukturze oznakowania dotyczącego osób o ograniczonej możliwości poruszania się oblicza się według następującego wzoru: odległość odczytu w mm podzielona przez 250 i pomnożona przez 1,25 = wielkość ramki w mm (o ile zastosowana jest ramka).

ODLEGŁOŚĆ, Z JAKIEJ NAPIS MA BYĆ WIDOCZNY	WIELKOŚĆ PISMA	PRZYKŁAD
30 m	52-104 cm	nazwa stacji metra
25 m	44-87 cm	czas odjazdu
20 m	35-70 cm	numery peronów
15 m	26-52 cm	szyldy z nazwami ulic
10 m	17-35 cm	punkt sprzedaży
5 m	9-18 cm	szyld nad drzwiami
2 m	3,5-7 cm	plan linii
1 m	1,8-3,5 cm	monitory, ekrany
30 cm	0,5-1 cm	rozkład jazdy
25 cm	0,4-0,9 cm	książka z rozkładem jazdy, broszurki

10.2. Oznaczenia nawierzchni – system fakturowy (ścieżki dotykowe)

10.3. Bezpieczna (wolna od przeszkód) skrajnia ruchu pieszego powinna być wyznaczona w sposób czytelny i zrozumiały, ze szczególnym zwróceniem uwagi na potrzeby osób z ograniczeniem widzenia. Udogodnieniem dla osób z niepełnosprawnością wzroku są elementy kontrastujące, w warstwie zarówno fakturowej, jak i kolorystycznej.

10.3.1. Do tzw. naturalnych linii kierunkowych, które wykorzystują osoby niewidome i słabo widzące, zaliczyć można:

- kontrastowe różnice fakturowe posadzek,
- krawężniki i pierzeje budynków,
- cokoły przegród pionowych,
- elementy poziome balustrad oraz pochwyty poręczy,

-
- liniowe oświetlenie w posadzce i na suficie (duża część osób niewidomych ma tzw. poczucie światła i może rozpoznać kierunki wyznaczone przez oświetlenie i kontrast kolorystyczny).
- 10.3.2. Nawierzchnie ciągów pieszych powinny zapewnić możliwość swobodnego poruszania się, tzn. powinny być twarde, równe, nie powodować zjawiska olśnienia i mieć powierzchnię antypoślizgową, która spełnia swoje cechy również w trudnych warunkach atmosferycznych; w badaniu wg PN-EN 13036-4 lub PN-EN 14231 wartość poślizgu (PTV lub SRV) nawierzchni mokrej nie może być niższa niż 36 jednostek⁷⁵.
 - 10.3.3. Faktura i kolorystyka tras nie może sprawiać wrażenia różnic wysokości. Należy ograniczyć stosowanie wzorów poprzecznych do kierunku poruszania się. Kolorystyka i zróżnicowanie materiałowe nawierzchni powinny podkreślać główne kierunki poruszania się i zaznaczać różne obszary funkcjonalne.
 - 10.3.4. Zastosowanie kombinacji różnych rodzajów nawierzchni może ułatwić osobom z zaburzeniami orientacji poruszanie się w przestrzeni zintegrowanego węzła przesiadkowego.
 - 10.3.5. Dla osób słabowidzących oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną istotne są przede wszystkim kontrasty kolorystyczne, natomiast dla osób niewidomych – kontrasty fakturowe stosowane na nawierzchniach ciągów pieszych.
 - 10.3.6. Zastosowanie poszczególnych faktur nie powinno stanowić przeszkody dla OzN, powodującej niekontrolowane zatrzymanie się kółek wózka czy chodzika.
 - 10.3.7. Zadaniem systemu fakturowego jest zwiększenie orientacji przestrzennej oraz kierowanie osób z ograniczeniami percepcji wzrokowej do bezpiecznych miejsc pokonywania przeszkód.

⁷⁵ The Assessment of Floor Slip Resistance, op. cit.; PN-EN 15534-4:2015, op. cit.; A. Ambroziak, op. cit., s. 35–37; Workplace health, safety and welfare, op. cit.

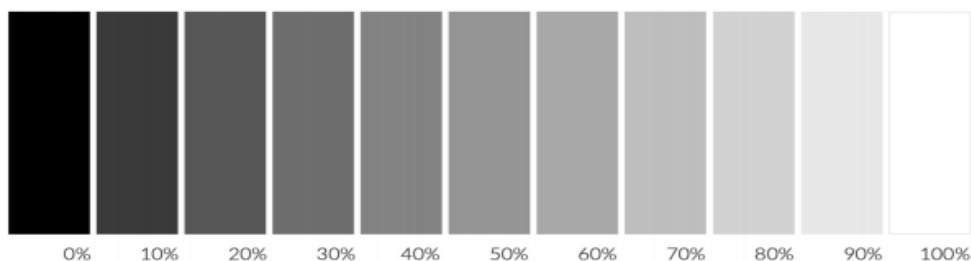
-
- 10.3.8. System fakturowy należy projektować tak, aby przekaz informacji był jednoznaczny i pozwalał osobom z dysfunkcją wzroku na samodzielne poruszanie się w przestrzeni publicznej⁷⁶.
- 10.3.9. Systemu fakturowego (ścieżek dotykowych) nie zaleca się stosować wewnątrz obiektów, gdy szerokość przejścia jest mniejsza niż 4 m.
- 10.3.10. System fakturowy należy stosować na trasach wolnych od przeszkód:
- w obszarach stref transferu ruchu pieszego (np. na obszarach węzłów komunikacyjnych, obiektach obsługi pasażerów),
 - w miejscach potencjalnie niebezpiecznych dla osób z niepełnosprawnościami wzroku (np. przy pokonywaniu schodów),
 - na obszarach o ograniczonej orientacji (np. ciągi piesze o szerokości powyżej 4 m itp.).
- 10.3.11. Dla lepszego rozpoznawania oznaczeń fakturowych przez osoby z wadami wzroku zaleca się stosowanie kontrastu barwnego pomiędzy powierzchnią chodnika a elementami oznaczeń. Należy wskazać, iż kolor żółty jest kolorem najdłużej postrzeganym (rozpoznawalnym) przez osoby tracące wzrok.
- 10.3.12. Kontrast barwny mierzy się poprzez porównanie współczynników odbicia światła, tzw. LRV (ang. *Light Reflectance Value*). Współczynnik odbicia światła to całkowita ilość światła odbitego od powierzchni (np.: posadzki, ściany, wykończenia stopni schodów itp.) na każdej długości fali i we wszystkich kierunkach po podświetleniu źródłem światła. Kontrast w procentach jest określony wg wzoru⁷⁷:

⁷⁶ Standardy dostępności dla miasta Gdyni, op. cit.

⁷⁷ Ibidem.

10.5. gdzie: L1 – wartość współczynnika odbicia światła (LRV)
w jasnym obszarze, L2 – wartość współczynnika odbicia światła
(LRV) od ciemniejszej powierzchni.

10.5.1. Produkty poddane ocenie kontrastu wizualnego mierzonego na podstawie współczynnika odbicia światła (LRV) powinny wyraźnie odróżniać się pod względem dwóch powierzchni stycznych. Im większa będzie różnica współczynnika LRV pomiędzy dwoma powierzchniami, tym większą różnicę zanotuje ludzkie oko. Oprócz koloru na wartość współczynnika LRV mają również wpływ takie czynniki jak struktura czy połysk powierzchni.

Paleta obrazująca współczynnik odbicia światła LRV (ang. *Light Reflectance Value*).
Kolor czarny 0% odbicia światła. Kolor biały 100% odbicia światła

10.5.2. Kontrast barwny oznaczeń fakturowych należy stosować o wartościach⁷⁸:

- min. 70% dla oznaczeń faktur bezpieczeństwa (typ B),
- min. 50% dla oznaczeń faktur kierunkowych (typ A)⁷⁹.

10.6. Ciągi komunikacyjne – korytarze:

10.6.1. Zaleca się aby szerokość ciągów komunikacyjnych (korytarzy) była uzależniona od natężenia ruchu osób i wynosiła odpowiednio:

- 180 cm – w przypadku stałego ruchu dwukierunkowego,
- 150 cm – w przypadku częstego ruchu dwukierunkowego,
- 120 cm – w przypadku rzadkiego ruchu dwukierunkowego⁸⁰
oraz z zastrzeżeniem, iż taka szerokość korytarza jest

⁷⁸ W przypadku terenów objętych ochroną konserwatorską należy stosować się do wytycznych konserwatora zabytków. Zaleca się jednak, aby kontrast barwny nie był mniejszy niż 30%.

⁷⁹ Standardy dostępności dla miasta Gdyni, op. cit.

⁸⁰ Norma ISO 21542:2011, op. cit.

dopuszczalna tylko w przypadku, kiedy stanowi drogę ewakuacyjną przeznaczoną do ewakuacji nie więcej niż 20 osób⁸¹.

- 10.7. Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji budynku, przyjmując co najmniej 60 cm na 100 osób, lecz nie mniej niż 140 cm⁸². Szerokość ciągów komunikacyjnych należy mierzyć po odjęciu przestrzeni zajmowanej przez meblowanie znajdujące się na danym ciągu komunikacyjnym oraz w pobliżu miejsc siedzących, również po odjęciu przestrzeni zajmowanej przez nogi osób siedzących⁸³.
- 10.8. W przypadku korytarzy o szerokości mniejszej niż 180 cm maks. co 25 m należy projektować miejsca umożliwiające minięcie się dwóch wózków. Szerokość takiej przestrzeni powinna wynosić min. 180 cm, a jej długość min. 200 cm. Poszerzanie przestrzeni nie jest konieczne, jeżeli długość korytarza nie przekracza 50 m⁸⁴.
- 10.9. Nawierzchnie ciągów komunikacyjnych (korytarzy) powinny zapewnić możliwość swobodnego poruszania się, tzn. powinny być równe i mieć powierzchnię antypoślizgową, która zachowuje swoje parametry również w trudnych warunkach atmosferycznych; w badaniu wg PN-EN 13036-4 lub PN-EN 14231 wartość poślizgu (PTV lub SRV) nawierzchni mokrej nie może być niższa niż 36 jednostek⁸⁵.

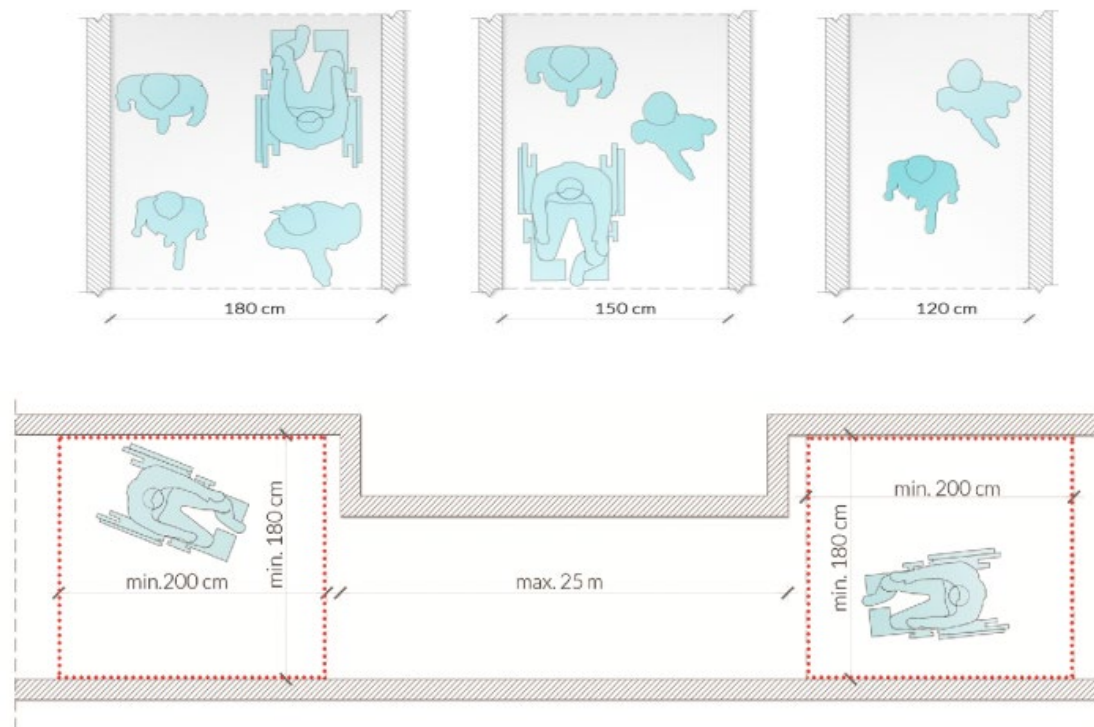
81 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych..., op. cit., § 242 ust. 2.

82 Ibidem, § 242 ust. 1.

83 K. Kowalski, op. cit.

84 Ibidem.

85 The Assessment of Floor Slip Resistance, op. cit.; PN-EN 15534-4:2015, op. cit.; A. Ambroziak, op. cit., s. 35–37; Workplace health, safety and welfare, op. cit.

11. Bezpieczeństwo pożarowe

11.1. Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 736, z późn. zm.) właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu jest zobowiązany m.in. do:

- zapewnienia osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwości ewakuacji⁸⁶,
- zaznajomienia pracowników z przepisami przeciwpożarowymi⁸⁷,
- ustalenia sposobu postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia⁸⁸.

11.2. Wymagania w zakresie ochrony pożarowej:

⁸⁶ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 736, z późn. zm.), art. 4 ust. 1 pkt 3.

⁸⁷ Ibidem, art. 4 ust. 1 pkt 4a.

⁸⁸ Ibidem, art. 4 ust. 1 pkt 5.

-
- 11.2.1. Zastosowanie na drogach ewakuacyjnych i w pomieszczeniach obiektów przeznaczonych dla OZN dźwiękowego systemu ostrzegawczego DSO (VES – ang. *Voice Evacuation System*), emitującego sygnały głosowe informujące o kierunku ewakuacji lub o położeniu najbliższych wyjść ewakuacyjnych.
 - 11.2.2. Wyposażenie holu windowego w intercom pożarowy z przekierowaniem do pomieszczenia ochrony (ang. *security room*).
 - 11.2.3. Zastosowanie znaków bezpieczeństwa dotyczących ewakuacji, oświetlonych wewnątrz.
 - 11.2.4. Zastosowanie na drogach ewakuacyjnych awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego.
 - 11.2.5. Zastosowanie w systemach sygnalizacji pożarowej sygnalizatorów świetlnych akustycznych.
 - 11.2.6. Zastosowanie żółtej, czyli o największym kontraście względem otoczenia, barwy drzwi ewakuacyjnych.
 - 11.2.7. Zastosowanie dodatkowej oprawy oświetleniowej stale pracującej nad wyjściami ewakuacyjnymi.
 - 11.3. Osobom z niepełnosprawnością wzroku należy zapewnić dostęp do informacji o kierunkach ewakuacji; w przypadku osób z dysfunkcjami słuchu – informacji o zagrożeniu i rozpoczęciu ewakuacji, np. poprzez nadawanie informacji na monitorach wielkoformatowych.
 - 11.4. Informacja dotykowa o kierunkach ewakuacji w postaci piktogramów dotykowych powinna być montowana w łatwo dostępnych miejscach (na poręczach lub narożnikach ścian).
 - 11.5. Droga ewakuacji powinna być wolna od przeszkód i pozwalać osobie z ograniczeniami mobilności i percepcji na samodzielną ewakuację z budynku. Jeżeli nie jest to technicznie możliwe, należy tym osobom zagwarantować możliwość schronienia w specjalnych pomieszczeniach lub w miejscach oczekiwania
-

na ewakuację, zlokalizowanych w obrębie ewakuacyjnych klatek schodowych, na czas potrzebny do przybycia ekip ratowniczych.

11.6. Miejsca oczekiwania na ewakuację powinny być odpowiednio zabezpieczone, o zwiększonej ochronie przeciwpożarowej i odpowiednio wyposażone w środki ochrony ppoż. i komunikacji z ekipami ratowniczymi.

11.7. Gdy w obiekcie nie ma specjalnych dźwigów osobowych do ewakuacji, w czasie pożaru należy bezwzględnie zaprojektować pomieszczenia schronienia na wypadek pożaru.

11.8. Pomieszczenia schronienia należy lokalizować w pobliżu dróg ewakuacyjnych jako wydzieloną część klatek ewakuacyjnych lub jako niezależne pomieszczenia o podwyższonej ochronie przeciwpożarowej w bliskiej odległości od drogi ewakuacji.

11.9. Miejsce oczekiwania OzN na ewakuację z obiektu:

11.9.1. Zaleca się lokalizować na klatkach schodowych. Miejsce oczekiwania nie może ograniczać szerokości drogi ewakuacji.

11.9.2. Powinno być wyposażone w urządzenia komunikacji, pozwalające na dwukierunkową łączność ze służbami odpowiedzialnymi za ewakuację; komunikacja powinna być zapewniona min. dwoma sposobami.

11.9.3. Powinno być wyposażone w środki gaśnicze, koce ochronne i specjalne siedzisko do ewakuacji osób o ograniczonych możliwościach ruchowych⁸⁹.

Słowniczek

OzN – osoba z niepełnosprawnościami

SR Value – wskaźnik odbicia światła słonecznego

⁸⁹M. Wysocki, D. Załuski, op. cit.

Przykładowe opisy monitoringów w ramach Projektu oraz opisy z rekomendacjami

Na stronie 62, od opisu audytów przeprowadzonych w budynkach Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad zaczynają się opisy monitoringów z przykładowymi rekomendacjami. W tej części znajdziecie, Państwo, oznaczenia zawierające literę K. oraz cyfry, np.: **K.: 3.11.**

Odnoszą się one do odpowiednich punktów kompendium „Wytyczne i dobre praktyki w zakresie dostępności”. Zastosowana formuła ma wspomóc koordynatorów ds. dostępności w poszukiwaniu i wdrażaniu najlepszych rozwiązań.

Zestawienie monitoringów w ramach Projektu

Tabela 2. Obiekty zabytkowe objęte monitoringiem w ramach Projektu

Jednostka Monitorowana	Placówka monitorowana	Adres jednostki monitorowanej
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Budynek administracyjny	Katowice, ul. Myśliwska 5
	Ośrodek Wypoczynkowy Drogowiec	Pokrzywna 64
Główny Inspektor Sanitarny	Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna	Kamienna Góra, ul. Sienkiewicza 5
	Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna	Złotoryja, ul. Staszica 22
Gmina Brzeg	Urząd Miasta i Gminy	Brzeg, ul. Robotnicza 12
	Ratusz Miejski	Brzeg, ul. Rynek 11
Gmina Gierałtowice	Biblioteka Publiczna	Gierałtowice, ul. Ogrodowa 47
	Biblioteka Publiczna	Gierałtowice, ul. Szkolna 54
Gmina Kamienna Góra	Zespół obsługi Jednostek Gminy	Kamienna Góra, ul. Wojska Polskiego 1B
	Inkubator Przedsiębiorczości	Czadrów 26
Gmina Kowary	Miejski Ośrodek Kultury	Kowary, ul. 1 Maja 1a
	MOPS	Kowary, ul. Zamkowa 5
Gmina Krapkowice	Urząd Miasta i Gminy	Krapkowice, ul. 3 Maja 17
	Środowiskowy Dom Samopomocy	Krapkowice, ul. XXX lecia 23
Gmina Leśna	Urząd Miasta i Gminy	Leśna, ul. Orzeszkowej 11B
	Urząd Stanu Cywilnego	Leśna, ul. Rynek 1

Gmina Lubań Śląski	Urząd Miasta i Gminy	Lubań, ul. 7 Dywizji 14
	Urząd Stanu Cywilnego	Lubań, ul. Mickiewicza 6
Gmina Lwówek Śląski	Urząd Stanu Cywilnego	Lwówek Śl., ul. Ratusz 27
	Urząd Miasta i Gminy	Lwówek Śl., ul. Wojska Polskiego 25
Gmina Mysłakowice	Urząd Miasta i Gminy	Mysłakowice, ul. Szkolna 5
	GOPS	Mysłakowice, ul. Wojska Polskiego 2A
Gmina Namysłów	Urząd Miasta	UM Namysłów, ul. Dubois 3
	Dom Kultury	UM Namysłów, ul. Powst Śląskich 2
Gmina Nowogrodziec	MOPS	Nowogrodziec, ul. Asnyka 53
	DPS	Nowogrodziec, ul. Cicha 4
Gmina Piechowice	Urząd Miasta	Piechowice, ul. Kryształowa 53
	Piechowski Ośrodek Kultury	Piechowice, ul. Kryształowa 58
Gmina Walce	Urząd Gminy	Walce, ul. Mickiewicza 18
	Gminny Ośrodek Kultury	Walce, ul. Opolska 23 A
Gmina Zgorzelec	Szkoła podstawowa	Jerzmanki 43
	Szkoła podstawowa	Osiek Łużycki 56
Miasto Bytom	Urząd Miasta	Bytom, ul. Parkowa 2
	Urząd Stanu Cywilnego	Bytom, ul. Olejniczaka 22
Miasto Jelenia Góra	MOPS	Jelenia Góra, Al. Jana Pawła II 17
	Liceum Ogólnokształcące	Jelenia Góra, ul. Kochanowskiego 10
Miasto Kamienna Góra	Urząd Miasta	Kamienna Góra, ul. Plac Grunwaldzki 1
	MOPS	Kamienna Góra, ul. Wojska Polskiego 1
Miasto Opole	Urząd Miasta	Opole, ul. Plac Wolności 7
	Urząd Stanu Cywilnego	Opole, ul. Ratusz 1a

Miasto Szklarska Poręba	Urząd Miasta	Szklarska Poręba, ul. Graniczna 2
	Punkt Informacji Turystycznej	Szklarska Poręba, ul. Jedności 1a
Miasto Świdnica	Referat Organizacji Pozarządowych	Świdnica, ul. Długa 33
	Urząd Miasta	Świdnica, ul. Armii Krajowej 49
Miasto Świebodzice	Urząd Miasta	Świebodzice, ul. Rynek 1
	Urząd Stanu Cywilnego	Świebodzice, ul. Żeromskiego 27
Miasto Złotoryja	Urząd Miasta	Złotoryja, ul. Plac Orłąt Lwowski
	Urząd Stanu Cywilnego	Złotoryja, ul. Reymonta 6
Minister Sprawiedliwości	Sąd Okręgowy	Katowice, ul. Francuska 38
	Sąd Okręgowy	Katowice, ul. Andrzeja 16/18
	Areszt Śledczy	Katowice, ul. Mikołowska 10a
Miasto i Gmina Bogatynia	Szkoła Podstawowa	Bogatynia, ul. Boh. Warszawy 1
	Szkoła Podstawowa	Bogatynia, ul. Wyczółkowskiego
Powiat jaworski	Liceum Ogólnokształcące	Jawor, ul. Kościuszki 8
	Starostwo Powiatowe	Jawor, ul. Wrocławska 26
Powiat kamiennogórski	Starostwo Powiatowe	Kamienna Góra, ul. Broniewskiego 15
	Powiatowy Zespół ds. Niepełnosprawności	Kamienna Góra, ul. Sienkiewicza 6a
Powiat karkonoski	Starostwo Powiatowe	Jelenia Góra, ul. Kochanowskiego 10
	Powiatowy Urząd Pracy	Jelenia Góra, ul. Podchorążych 15
Powiat Oława	Dom Dziecka	Oława, ul. Plac Zamkowy 17
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Oława, ul. Kutrowskiego 31A
Powiat Tarnowskie Góry	Powiatowa Poradnia Psychologiczna	Tarnowskie Góry, ul. Sienkiewicza 16
	Zespół szkół specjalnych	Radzionków, ul. Zofii Nałkowskiej 2

Powiat Zawiercie	Starostwo Powiatowe	Zawiercie, ul. Sienkiewicza 34
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Zawiercie, ul. Daszyńskiego 4
Powiat Zgorzelecki	Starostwo Powiatowe	Starostwo Zgorzelec, ul. AWP 8a
	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Starostwo Zgorzelec, ul. AWP 8
Straż Graniczna	Ośrodek Szkoleń Straży Granicznej	Lubań, ul. Wojska Polskiego 2/10
	Ośrodek Szkoleń Straży Granicznej	Lubań, ul. Wojska Polskiego 2/11
Szkolnictwo Wyższe	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa	Jelenia Góra, ul. Lwówecka 18/10
		Jelenia Góra, ul. Lwówecka 18/11
Urząd Marszałkowski	Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej	Jelenia Góra, ul. Ogińskiego 6
		Jelenia Góra, ul. Sanatoryjna 27

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach

Budynek przy ul. Myśliwskiej 5

audytor: Jędrzej Świerczek

Osoby, z którymi przeprowadzano monitoring, wykazywały duże zainteresowanie tematem dostępności. Pojawiało się wiele pytań o to, jak poprawić sytuację w budynku.

Budynek jest w miarę dobrze przygotowany, natomiast kilka rzeczy wypadłoby poprawić. Brak oznaczenia kontrastowego na schodach, poręcze tylko po jednej stronie. Recepcja bez pętli indukcyjnej. W ramach jednej kondygnacji zdarzają się zmiany poziomów (2–5

schodków bez poręczy). Niestety w budynku nie ma toalety przystosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W budynku nie ma windy, ale jest schodolaz. Drzwi w budynku mają szerokość 80 cm. Brak dostępu do tłumacza języka migowego.

Do czasu monitoringu w budynku nie zostały przeprowadzone żadne remonty w celu poprawy dostępności, lecz osoby w nim pracujące wyrażają dużą chęć do wprowadzenia zmian w tym kontekście.

Gminna Biblioteka Publiczna w Gierałtowicach

Budynek główny przy ul. Ogrodowej 47
oraz filia w Chudowie – ul. Szkolna 54

audytor: Jędrzej Świerczek

Osoba, z którą był przeprowadzany monitoring, wyrażała duże zainteresowanie tematem dostępności, jednak zwracała uwagę na fakt, że w badanych budynkach ciężko będzie coś zmienić.

Oba budynki są całkowicie nieprzystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przy głównym budynku brak wyznaczonego miejsca postojowego dla OzN. W obu budynkach brak jakichkolwiek oznaczeń kontrastowych. Nie ma toalety dla osób z niepełnosprawnościami

ani wind/podnośników. Brak odpowiednich czytelnych informacji w przestrzeni budynku. Przy budynku w Chudowie jest wyznaczone miejsce parkingowe, ale zlokalizowane daleko od wejścia do budynku. Schody nie mają wymaganej szerokości, poręcze są tylko po jednej stronie. W budynku nie ma recepcji / punktu informacyjnego. Drzwi i framugi zlewają się z kolorem ścian, pomiędzy pomieszczeniami są progi powyżej 2 cm. Brak dostępu do tłumacza języka migowego. Budynek nie ma żadnej instalacji alarmowej.

Urząd Miasta i Gminy w Krapkowicach

Budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Krapkowicach

– os. XXX-lecia 23, budynki Urzędu Miasta i Gminy: przy ul. 3 Maja 17

– budynek I oraz przy ul. 3 Maja 21 – budynek II

audytor: Jolanta Holeczek

Koordynatorka w Środowiskowym Domu Samopomocy bardzo chętnie wzięła udział w przeprowadzonym monitoringu. Widać było, że jest ona osobą mającą codzienną styczność z OzN, a zatem jej zaangażowanie było znaczne. Raport z monitoringu ma na celu ułatwienie uzyskania środków na ewentualne prace remontowo-dostosowawcze budynku, ale także związane z tym poszerzenie wiedzy i zwrócenie uwagi decydentów na elementy, które wymagają dopracowania lub zmiany.

Budynek ze względu na swój charakter i przeznaczenie w dużym stopniu spełnia wymogi zasad dostępności. Wnętrze jest jasne, a przestrzeń w budynku uporządkowana. W obiekcie i w jego otoczeniu

brak jest jednak oznaczeń nakierowujących oraz kontrastowych. Nie ma tablicy informacyjnej, poręcze schodów znajdują się na nieodpowiedniej wysokości, nie zastosowano pętli indukcyjnej.

W kolejnym zespole budynków (budynek I oraz budynek II) znajdujących się przy ul. 3 Maja wyznaczona Koordynatorka także mocno zaangażowała się w przeprowadzony monitoring. Konsultowała wiele aspektów i rozważała z nami możliwe rozwiązania, które mogą przyczynić się do spełnienia wszelkich norm dostępności budynków. Przeprowadzony monitoring miał ukazać sfery, na które nie zwracano uwagi, uważając, że są zorganizowane w prawidłowy sposób.

Wejście główne oraz przestrzeń przed wejściem do **budynku I** nie są przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami: wąskie drzwi, zbyt blisko schodów, brak podjazdu, brak wyznaczonego miejsca parkingowego dla OzN, brak odpowiednich oznaczeń. Z kolei drugie wejście, które zostało oznaczone jako przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami, jest zamknięte. Brakuje oznaczeń elementami kontrastowymi. Wewnątrz korytarzy ogólnodostępnych brak jest toalet dla OzN przystosowanych architektonicznie. Brak również znaków nakierowujących oraz oznaczeń kontrastowych. Na poszczególne kondygnacje prowadzą schody, które nie są w pełni przystosowane dla OzN. W budynku znajduje się przestrzenna winda, umożliwiająca poruszanie się po kondygnacjach, w której brakuje dodatkowej poręczy, a czcionka napisów jest szeryfowa.

W budynku nie występuje pętla indukcyjna, natomiast zapewniony jest dostęp do tłumacza języka migowego (odpowiedni komputer).

Budynek II ma trzy wejścia: wejście główne – do którego prowadzą schody, wejście dla osób z niepełnosprawnościami w postaci windy oraz wejście dla pracowników. Każde z nich wymaga oznaczeń kontrastowych. Schody wejściowe wymagają zastosowania odpowiednich poręczy i oznaczeń. W korytarzach ogólnodostępnych brak toalet przystosowanych architektonicznie dla OzN, a także znaków nakierowujących. Poruszanie się wewnątrz budynku odbywa się w przestrzeni komunikacyjnej pionowej i poziomej – jednak schody i winda znajdujące się w budynku nie spełniają wymogów dostępności. W budynku nie ma pętli indukcyjnej. Tłumacz języka migowego jest dostępny w budynku I.

Jednostka nie zatrudnia osób z niepełnosprawnościami.

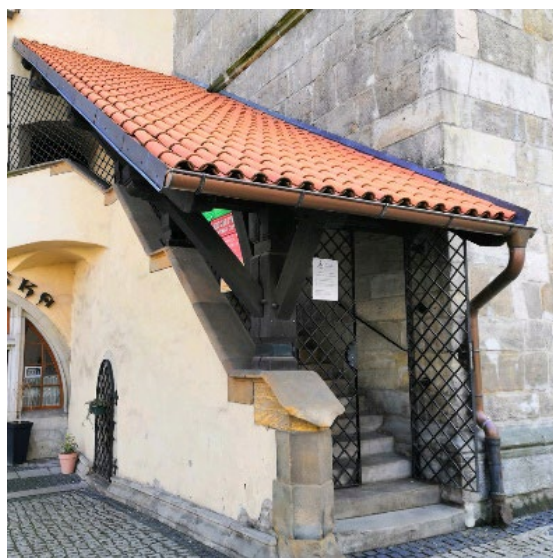
Urząd Miasta i Gminy Lwówek Śląski

Budynek Urzędu Miasta i Gminy Lwówek Śląski – al. Wojska Polskiego 25
i budynek Urzędu Stanu Cywilnego – ul. Ratusz 27

audytor: Paweł Wysocki

Koordynatorka została wyznaczona przez burmistrza. Do tej pory nie miała doświadczenia, jeżeli chodzi o współpracę z OzN, a także o zakres dostępności. Swoją wiedzę zaczęła poszerzać, czytając o dostępności dla OzN. Bardzo otwarta na pokazanie obiektów, zadawała sporo pytań, bardzo kontaktowa, zainteresowana monitoringiem, który – jak twierdzi – będzie dla niej bardzo pomocny.

Raport posłuży koordynatorowi do poprawienia dostępności, będzie to bardzo duże zadanie z tytułu zabytkowych obiektów, szczególnie jeżeli chodzi o Urząd Stanu Cywilnego.

Urząd Miasta w Namysłowie

Budynek Urzędu Miasta przy ul. Stanisława Dubois 3 oraz budynek Domu Kultury przy pl. Powstańców Śląskich 2

audytor: Jolanta Holeczek

Koordynatorka bardzo chętnie zgodziła się na przeprowadzenie monitoringu. Zakres jej wiedzy jest duży z racji doświadczenia zdobytego w poprzedniej pracy, gdzie miała dużą styczność z osobami z niepełnosprawnościami. Celem monitoringu jest pomoc w uzyskaniu funduszy na inwestycje związane z zapewnieniem dostępności w budynku.

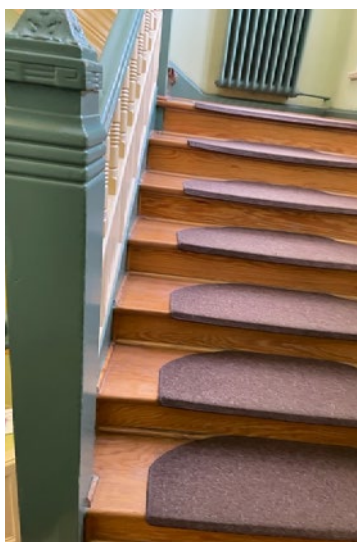
Budynek Urzędu Miasta nie jest w pełni dostosowany ze względu na liczne ograniczenia związane z faktem, iż jest on wpisany do rejestru zabytków. Otoczenie obiektu wymaga oznaczeń, takich jak: pasy, miejsca parkingowe, znaki nakierowujące. Wejście główne także stanowi dużą barierę do pokonania dla osób z niepełnosprawnościami: schody nie mają oznaczeń

kontrastowych i barierek, a drzwi są nieodpowiednie. Wnętrze – mimo iż przestrzenne – w dużym stopniu jest niedostępne. Ze względu na architekturę obiektu (drewniane schody i poręcze) nie na każdym poziomie schody są odpowiednio dostosowane. W większości przypadków poręcze są tylko jednostronne, brak odpowiednich oznaczeń. W korytarzach ogólnodostępnych nie ma toalet przystosowanych architektonicznie dla OzN. Jedyna taka dostępna toaleta znajduje się w innej części budynku.

W budynku głównym nie ma windy. Znajduje się ona w jego innej części, która docelowo ma być przeznaczona do obsługi osób niepełnosprawnych. Prowadzi do niej alternatywne wejście, odpowiednio dostosowane. Celem przeprowadzonego

monitoringu jest zwrócenie uwagi decydentów (zarządcy) na konieczność utworzenia otoczenia przyjaznego OzN. Należy zwrócić

uwagę na korytarze, podjazdy, parkingi, a także poszczególne pomieszczenia.

Kolejnym obiektem objętym monitoringiem jest Dom Kultury w Namysłowie. Odbywają się tutaj koncerty, pokazy, spektakle, zajęcia teatralno-muzyczne. Jest to miejsce ogólnodostępne dla dzieci i dorosłych – także

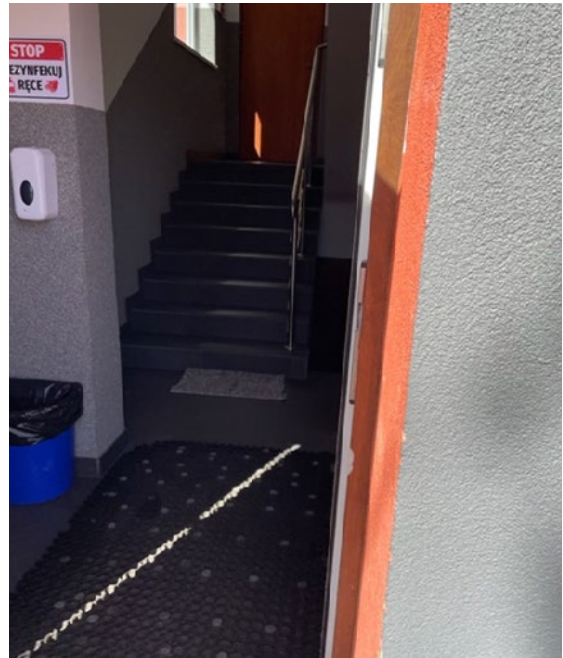
z różnymi niepełnosprawnościami – dlatego istotne jest, aby każdy miał ułatwiony dostęp.

Budynek wymaga przede wszystkim wyznaczenia miejsc parkingowych oraz dostosowywania schodów przed

wejściem głównym poprzez zastosowanie barierek i oznaczeń kontrastowych stopni. Przeszkłone drzwi wejściowe oraz klamki nie są oznaczone kontrastowym kolorem. Wnętrze budynku składa się z przestrzennego holu, skąd można się dostać schodami na piętro wyżej oraz do piwnic. Pomiędzy piętrami poruszać się można tylko za pomocą schodów. Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni. W budynku głównym nie ma windy. Brak oznaczenia kontrastowego recepcji / punktu informacyjnego. Brak też tablicy informacyjnej o umiejscowieniu podstawowych

miejsz w budynku: toalety, sali głównej, sekretariatu itp. Punkt informacyjny nie jest wyposażony w pętlę indukcyjną, która eliminuje zakłócenia i zniekształcania zewnętrzne.

Celem przeprowadzonego monitoringu było przede wszystkim zwrócenie uwagi na obszary, które można poprawić w ramach pozwoleń od konserwatora zabytków. Jednak priorytetem jest pozyskanie funduszy na przygotowanie nowej części budynku, która ma być miejscem spełniającym wszelkie wymogi budynku użyteczności publicznej, dostosowanego w pełni dla osób z niepełnosprawnościami.

Urząd Miasta w Opolu

Budynek Ratusza przy ul. Rynek 1

oraz budynek Urzędu Miasta przy pl. Wolności

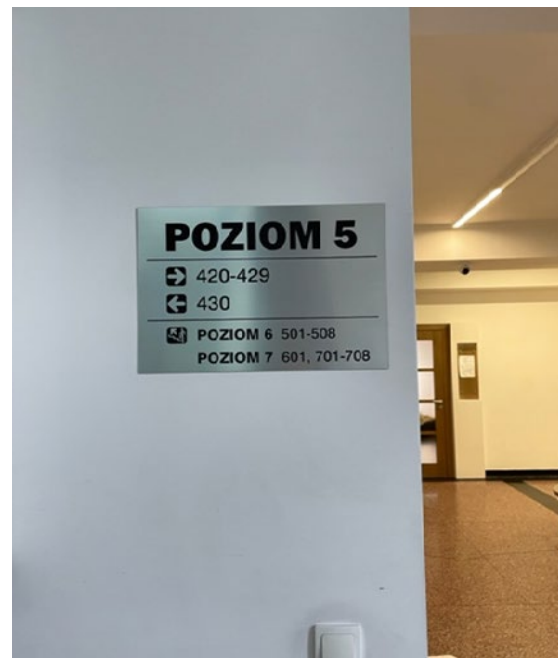
audytor: Jolanta Holeczek

Koordynatorka oraz osoby współpracujące bardzo chętnie spotkały się z nami w celu omówienia najważniejszych aspektów dostępności w budynkach Urzędu Miasta. Zainteresowanie zakresem monitoringu oraz jego efektów wynikało przede wszystkim z chęci ulepszenia warunków pod kątem dostępności, a także ze świadomości decydentów o możliwości ubiegania się o środki, które pomogłyby w realizacji tych celów. W przypadku tego monitoringu temat zapewnienia dostępności nie był dla osoby koordynującej nowością – jej wiedza o potrzebach osób z niepełnosprawnościami była duża. Monitoring jedynie uzupełniał dotychczasowe informacje oraz wskazał obszary, które wymagają poprawy.

Budynek ratusza, w którym mieści się Urząd Miasta Opola, jest wpisany do rejestru zabytków. Z tego względu możliwości architektoniczne są ograniczone. Mimo tego ratusz został wyposażony w wiele rozwiązań, które wychodzą naprzeciw osobom z niepełnosprawnościami. Otoczenie budynku oraz jego wnętrze nie stanowią barier niemożliwych do pokonania. Wnętrze budynku jest przestrzenne, a jedyne utrudnienie stanowią schody, które ze względu na zabytkowy charakter nie mogą być odpowiednio oznaczone. Alternatywą dla schodów jest nowoczesna winda, która spełnia wymogi prawie w każdym zakresie. Zwraca uwagę brak toalet odpowiednio dostosowanych dla OzN. Brakuje

Kolejny obiekt umiejscowiony jest niedaleko ratusza – przy pl. Wolności. Budynek ten wymaga więcej znacznych nakładów, aby mógł spełnić podstawowe wymogi budynku przystosowanego dla osób z niepełnosprawnościami. Wymienić należy tutaj takie niedociągnięcia jak brak: toalet dla OzN, oznaczeń schodów, tablicy oraz punktu informacyjnego, oznaczeń ciągów komunikacyjnych. W istniejących ciągach komunikacyjnych

Jednostka nie zatrudnia osób z niepełnosprawnościami.

Zespół Szkół Specjalnych w Radzionkowie

Zofii Nałkowskiej 2, 41-922 Radzionków

audytor: Jędrzej Świerczek

Budynek nie jest odpowiednio dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Brak miejsca parkingowego, nieprzystosowany punkt informacyjny, brak kontrastowego oznaczenia przeszkleń. Toaleta dla OzN nie spełnia większości

wymogów. W budynku brak windy, na strychu jest schodolaz, który nie był używany od kilku lat, nikt nie ma pewności, czy działa. Strona internetowa oraz informacje zawarte w holu budynku również wymagają poprawy.

Urząd Miejski w Bytomiu

Budynek główny przy ul. Parkowej 2

audytor: Jędrzej Świerczek

Koordynator w urzędzie jest osobą z niepełnosprawnością, dlatego doskonale pojmuję wagę tematu. Chętnie zgodził się na przeprowadzenie monitoringu w budynku i wykazywał duże zainteresowanie.

Budynek nie jest dostatecznie przygotowany dla osób z niepełnosprawnościami.

Wykonano część udogodnień, ale wiele rzeczy wypadłoby zmienić. Największym problemem jest oznakowanie: brak kontrastów, zmiennej faktury na podłodze. Lada punktu informacyjnego nie jest obniżona, brak pętli indukcyjnej. Toaleta dla OzN jest, ale nie do końca przystosowana: pochwyty tylko przy toalecie,

brak przy umywalce, brak automatycznej baterii oraz instalacji alarmowej.

Koordinator jest zainteresowany przeprowadzeniem prac mających na celu poprawę dostępności, natomiast może to utrudniać fakt, że budynek jest wpisany do rejestru zabytków.

Urząd Stanu Cywilnego w Bytomiu

Budynek przy ul. Olejniczaka 22

audytor: Jędrzej Świerczek

Budynek jest całkowicie niedostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Brak windy. Osoby na wózku inwalidzkim mogą się dostać jedynie poprzez wniesienie przez osoby trzecie. Nie ma toalety dla OzN. Brak miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami, jakichkolwiek elementów

kontrastowych w budynku, dywany na korytarzach nieprzytwierdzone do podłoża. Nie ma też w budynku stanowiskowej pętli indukcyjnej ani jakichkolwiek urządzeń wspomagających słuch.

W dniu przeprowadzania monitoringu nie planowano jakichkolwiek zmian pod kątem dostępności. Budynek jest wpisany w rejestr zabytków.

Sąd Okręgowy w Katowicach

Budynek główny przy ul. Francuskiej 38 oraz budynek przy ul. Andrzeja

audytor: Jędrzej Świerczek

Budynek przy ul. Francuskiej jest w miarę dobrze przystosowany. Największym problemem jest kontrast. Informacje zamieszczone w przestrzeni budynku są mało widoczne nawet dla osób dobrze widzących. Tekst zlewa się z tłem, czcionka jest mała i nieczytelna. Drzwi i framugi są w mało kontrastowym kolorze w stosunku do koloru ścian. Brak oznaczeń kontrastowych na schodach oraz przeszkleniach, których w budynku jest bardzo dużo. Lada recepcji nie jest obniżona do wymaganej wysokości. W chwili przeprowadzania monitoringu budynek nie miał pętli indukcyjnej, natomiast była już zamówiona, dostaliśmy informację, że 30 listopada 2021 r. powinna być już zamontowana. W toaletach dla OzN brak umywalki niskosyfonowej, automatycznej baterii oraz

instalacji alarmowej. Brak piktogramów informujących o drodze ewakuacyjnej, w budynku jest tylko dźwiękowy system alarmowy, brak świetlnego.

W budynku przy ul. Andrzeja jest utrudnione wejście dla osoby na wózku inwalidzkim. Brak automatycznych drzwi, wejście na wysoki parter bez podnośnika. Przed wejściem dzwonek: po zadzwonieniu wychodzi osoba z recepcji i ewentualnie wnosi niepełnosprawną osobę. Poręcze tylko po jednej stronie. Brak obniżenia lady recepcji oraz pętli indukcyjnej. W toaletach brak baterii automatycznej lub z przedłużonym uchwytem oraz instalacji alarmowej.

Brak urządzeń wspomagających słuch i świetlnego systemu alarmowego. W korytarzu przy bufecie znajduje się dywan nieprzymocowany na stałe do

podłogi. W tym miejscu jest również bardzo słabe oświetlenie. Niektóre gabloty odstają ponad

10 cm od płaszczyzny ściany. W kilku gabinetach występują progi.

Areszt Śledczy w Katowicach

Budynek przy ul. Mikołowskiej 10a

audytor: Jędrzej Świerczek

Osoba, z którą był przeprowadzany monitoring, bez problemu zgodziła się na jego przeprowadzenie, ale miała niewielką wiedzę na temat budynku.

W chwili przeprowadzania monitoringu budynek był niedostatecznie przygotowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ale był w trakcie remontu pod tym kątem. Aktualnie brak

dostępu dla osoby na wózku, ale w najbliższym czasie będzie montowany podnośnik. Poręcze tylko po jednej stronie schodów. Brak oznaczenia kontrastowego szklanych drzwi i tafli. Osoba na portierni nie jest widoczna przez bardzo ciemną szybę zamontowaną ze względu na przepisy bezpieczeństwa. Brak toalety dla OzN – trwał remont toalet. Brak dostępu do tłumacza języka migowego.

Starostwo Powiatowe w Oławie

Budynek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
przy ul. Kutrowskiego 31a
oraz budynek Domu Dziecka przy pl. Zamkowym 17

audytor: Jolanta Holeczek

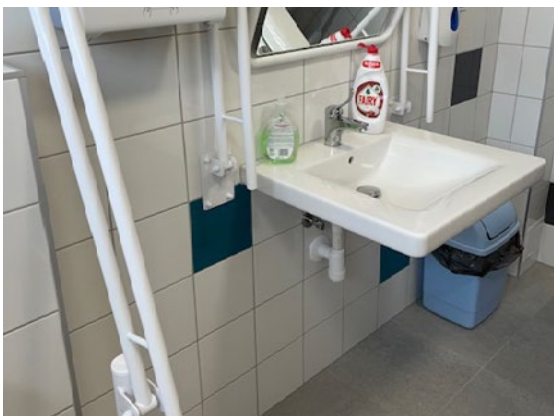
Koordynatorka PCPR bardzo chętnie zgodziła się na monitoring. Była niezwykle zainteresowana zakresem podejmowanych tematów. Wynikało to z faktu niedawnego przeniesienia się wymienionej wcześniej instytucji z innego budynku do nowej siedziby. Widać było, iż koordynatorce bardzo zależy, aby nowe miejsce spełniało wszystkie wymogi dostępności dla OzN. Osoba koordynująca z racji pełniącej funkcji w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie doskonale zdaje sobie sprawę z licznych braków związanych z dostępnością. I dlatego też wyznaczona została odgórnie przez dyrektora jednostki do pełnienia funkcji koordynatora.

Część budynku, w którym znajduje się PCPR, jest świeżo po remoncie. Miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostały już wyznaczone, ale jeszcze nie oznaczone. Wszelkie prace wewnątrz budynku są w trakcie realizacji. Przy wejściu nie ma punktu informacyjnego oraz możliwości przywołania pracownika. Schody nie mają kontrastowych oznaczeń, poręcze – chociaż znajdują się po obu stronach – to jednak nie mają właściwych przedłużeń oraz nie znajdują się na dwóch wysokościach. Framugi drzwi wejściowych oraz drzwi do pokoi nie są oznaczone w kontrastowych kolorach, brak także oznaczeń nakierowujących. We wnętrzu obiektu znajduje się pomieszczenie, które docelowo ma służyć jako punkt informacyjno-doradczy oraz miejsce obsługi dla osób chcących załatwić określoną sprawę. Sala ta jest już wyposażona w pętlę indukcyjną.

Po przeprowadzonym monitoringu część prac już wykonano, część jest w trakcie realizacji.

Kolejnym obiektem objętym monitoringiem jest Dom Dziecka w Oławie, który jest budynkiem dość starym, usytuowanym w szeregu zabudowań. Jego brama główna oraz wejście właściwe, prowadzące bezpośrednio do części, gdzie znajduje się placówka, nie stanowią przestrzeni w jakikolwiek sposób dostosowanej dla potrzeb OzN. Także wnętrza budynku wymagają wielu zmian. Brak tutaj m.in. oznaczeń kontrastowych, toalet przystosowanych dla OzN, poręczy obustronnych. Schody nie spełniają jakichkolwiek standardów związanych z dostępnością. Części wspólne są bardzo słabo oświetlone i brak jest systemu ewakuacji dla OzN.

Przeprowadzony monitoring wskazuje, iż w budynku wymagany jest kompleksowy remont z naciskiem na dostosowanie części wspólnych dla OzN. Osoby kontaktujące się z nami nie miały świadomości zakresu zmian, które należałoby wykonać. Z uwagi na charakter placówki (osoby z niepełnosprawnościami nieczęsto z niej korzystały) widoczny jest brak wśród personelu placówki świadomości potrzeb OzN i zmian, które należałoby wdrożyć. Z rozmowy można było wywnioskować, iż w najbliższej przyszłości w planach jest przeniesienie placówki do innego budynku. W obydwu budynkach nie ma możliwości obsługi osób niesłyszących, a także brakuje dostępu do tłumacza języka migowego. Jednostka nie zatrudnia osób z niepełnosprawnościami.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach

Budynek przy ul. Sienkiewicza 16

audytor: Jędrzej Świerczek

Koordynatorka PCPR bardzo chętnie zgodziła się na monitoring. Była niezwykle zainteresowana zakresem podejmowanych tematów. Wynikało to z faktu niedawnego przeniesienia się wymienionej wcześniej instytucji z innego budynku do nowej siedziby. Widać było, iż koordynatorce bardzo zależy, aby nowe miejsce spełniało wszystkie wymogi dostępności dla OzN. Osoba koordynująca z racji pełniącej funkcji w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie doskonale zdaje sobie sprawę z licznych braków związanych z dostępnością. I dlatego też wyznaczona została odgórnie przez dyrektora jednostki do pełnienia funkcji koordynatora.

Część budynku, w którym znajduje się PCPR, jest świeżo po remoncie. Miejsca parkingowe dla

osób z niepełnosprawnościami zostały już wyznaczone, ale jeszcze nie oznaczone. Wszelkie prace wewnątrz budynku są w trakcie realizacji. Przy wejściu nie ma punktu informacyjnego oraz możliwości przywołania pracownika. Schody nie mają kontrastowych oznaczeń, poręcze – chociaż znajdują się po obu stronach – to jednak nie mają właściwych przedłużeń oraz nie znajdują się na dwóch wysokościach. Framugi drzwi wejściowych oraz drzwi do pokoiów nie są oznaczone w kontrastowych kolorach, brak także oznaczeń nakierowujących. We wnętrzu obiektu znajduje się pomieszczenie, które docelowo ma służyć jako punkt informacyjno-doradczy oraz miejsce obsługi dla osób

chcących załatwić określoną sprawę. Sala ta jest już wyposażona w pętlę indukcyjną.

Po przeprowadzonym monitoringu część prac już wykonano, część jest w trakcie realizacji.

Kolejnym obiektem objętym monitoringiem jest Dom Dziecka w Oławie, który jest budynkiem dość starym, usytuowanym w szeregu zabudowań. Jego brama główna oraz wejście właściwe, prowadzące bezpośrednio do części, gdzie znajduje się placówka, nie stanowią przestrzeni w jakikolwiek sposób dostosowanej dla potrzeb OzN. Także wnętrza budynku wymagają wielu zmian. Brak tutaj m.in. oznaczeń kontrastowych, toalet przystosowanych dla OzN, poręczy obustronnych. Schody nie spełniają jakichkolwiek standardów związanych z dostępnością. Części wspólne są bardzo słabo oświetlone i brak jest systemu ewakuacji dla OzN.

Przeprowadzony monitoring wskazuje, iż w budynku wymagany jest kompleksowy remont z naciskiem na dostosowanie części wspólnych dla OzN. Osoby kontaktujące się z nami nie miały świadomości zakresu zmian, które należałoby wykonać. Z uwagi na charakter placówki (osoby z niepełnosprawnościami nieczęsto z niej korzystały) widoczny jest brak wśród personelu placówki świadomości potrzeb OzN i zmian, które należałoby wdrożyć. Z rozmowy można było wywnioskować, iż w najbliższej przyszłości w planach jest przeniesienie placówki do innego budynku.

W obydwu budynkach nie ma możliwości obsługi osób niesłyszących, a także brakuje dostępu do tłumacza języka migowego. Jednostka nie zatrudnia osób z niepełnosprawnościami.

Starostwo Powiatowe w Zawierciu

Budynek przy ul. Sienkiewicza 34 oraz budynek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Daszyńskiego 4

audytor: Jędrzej Świerczek

Budynek przy ul. Daszyńskiego nie spełnia wymagań dostępności. Brak oznaczeń kontrastowych, brak stanowiskowej pętli indukcyjnej. Schody mają poręcze po jednej stronie. Nie wszystkie drzwi wewnętrzne są w wymaganych rozmiarach. Toalety dla osób z niepełnosprawnościami są, ale nie spełniają wszystkich wymogów: brak pochwyków i baterii niskosyfonowej / z przedłużonym uchwytem. Największym problemem jest brak windy, lecz w najbliższym czasie planowane jest jej zrobienie. Brak świetlnego systemu alarmowego.

W najbliższym czasie w budynku planowana jest budowa windy. Są już wszystkie zgody. Koordynatorzy przejawiali duże chęci do zmian w kontekście dostępności.

W budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie również brak kontrastów, brak właściwości antypoślizgowych podłóg i brak pętli indukcyjnej. W niektórych miejscach na korytarzu krzesła zwiężają szerokość korytarza do około 1 m. Drzwi oraz framugi zlewają się z kolorem ścian. Brak dostępu do tłumacza języka migowego, systemu alarmowego oraz piktogramów.

Instytucje nie zatrudniają osób z niepełnosprawnościami.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Budynek Ośrodka Wczasowego „Drogowiec” w Pokrzywniej

audytor: Paweł Wysocki

Ogólnopolski koordynator dostępności w GDDKiA tylko w trzech województwach: dolnośląskim, opolskim i śląskim nadzoruje aż 16 budynków. Bardzo żałował, że w ramach projektu możemy przeprowadzić audyt jedynie dla dwóch. Do wykonania audytu w ramach projektu zostały wyznaczone: ośrodek wczasowy w Pokrzywniej i biurowiec w Katowicach.

Nasz monitoring posłużył wskazaniu obszarów, w których należy poprawić dostępność ośrodka wypoczynkowego. Z informacji od koordynatora

wiemy, iż obiekt nie jest wykorzystywany do celów komercyjnych. Obecnie jest ośrodkiem dla pracowników GDDKiA z całej Polski, wśród których znajdują się osoby z niepełnosprawnościami. Do tej pory nie mogły one korzystać z ośrodka i koordynator chce to zmienić. W tym momencie planowany jest montaż windy zewnętrznej przy budynku. Po naszym raporcie będzie powstawał plan przystosowania pokoi i recepcji dla OzN, a także innych funkcji budynku, co zwiększy jego dostępność.

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Miejsca parkingowe wyznaczone przed budynkiem, ograniczone wysokim krawężnikiem bez najazdów, dostęp do wejścia głównego z miejsc parkingowych utrudniony

przez schody przed wejściem, brak oznaczeń pionowych wskazujących miejsca dla OzN. Budynek ma drugie wejście na tyłach bez różnicy poziomów i przeszkód architektonicznych.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska

postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem, przejść dla pieszych w obrębie budynku. **K.: 1, 2.**

2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku. Podłogi w całym budynku mają powierzchnię śliską, powodującą odbłaski.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie

rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku.

Dotyczy to również pochylni przy głównym wejściu do budynku. Maty, chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11.**

3. Ciągi komunikacyjne

3.1.

Stan w dniu audytu: W budynku drzwi wejściowe zbyt wąskie, ciągi komunikacyjne po wejściu do budynku wąskie (87 cm), przedzielone dodatkowo kolejnymi skrzydłami drzwi.

Szklane drzwi nie są oznaczone kontrastowo tzn. nie zawierają elementów kolorystycznych naklejonych na szyby. Podobna sytuacja jest wewnątrz

budynku: drzwi szklane i przeszklenia nie są oznaczone kontrastowymi kolorami, co może stwarzać zagrożenie dla osób niedowidzących. Brak obustronnych poręczy przy wejściu do budynku, poręcze nie spełniają wymagań dla OzN.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Oznaczenie

kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb.

3.2.

Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. Powierzchnie podłóg i schodów.

Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za obrys

schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni. Na podłogach maty gumowe, noski antypoślizgowe na schodach, utrudniające poruszanie się OzN.

3.3. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku, istnieje możliwość montażu windy zewnętrznej w narożniku budynku przed wejściem frontowym.

Rekomendacja: Montaż windy zgodnie z wytycznymi. **K.: 8.**

4. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Brak wyraźnego, kontrastowego wyróżnienia. Nie ma również zmiennej faktury w podłodze. Lada recepcji nie ma obniżenia przystosowanego dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Lada jest umieszczona wyjątkowo wysoko – dla osób na wózkach inwalidzkich osoba w recepcji jest niewidoczna. Punkt nie jest wyposażony w stanowiskową

pętlę indukcyjną. Przestrzeń dojścia do recepcji utrudniają meble ustawione na całej szerokości powierzchni manewrowej od wejścia głównego.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

5. Toalety

Stan w dniu audytu: Brak ogólnodostępnych toalet dla OzN.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

6. Pokoje

Stan w dniu audytu: W ośrodku brak pokoi przystosowanych dla OzN. Istnieje możliwość przystosowania co najmniej jednego pokoju dla OzN dzięki

połączeniu dwóch obecnych pokoi w jeden pozbawiony barier architektonicznych.

Rekomendacja: Przygotowanie pokoi dla OzN.

7. Dostęp do informacji

7.1. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia część wymogów dostępności.

Rekomendacja: Poprawa dostępności strony internetowej. **K.: 9.**

7.2. Informacje wewnątrz budynku

Stan w dniu audytu: W budynku brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji

ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak także oznaczeń na zewnątrz budynku, dzwonka dla niepełnosprawnych, wskazania miejsc postojowych dla OzN. Brak wideotekstu, wyświetlaczy.

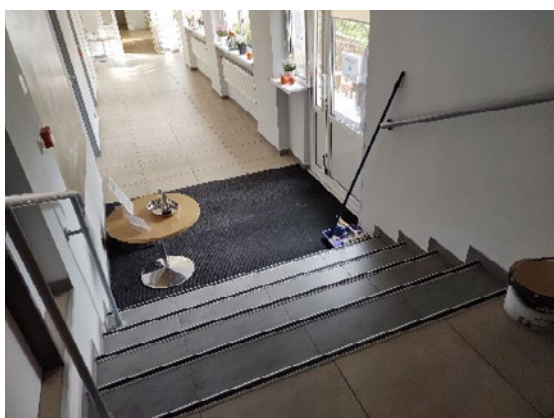
Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

8. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: W budynku brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. Budynek nie

posiada świetlnego systemu powiadamiania alarmowego. Dzwonki do uruchomienia alarmu zbyt wysoko (150 cm).

Rekomendacja: Drogi ewakuacyjne i systemy alarmowe. **K.: 11.**

Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

**Dwa budynki Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej przy ul.
Lwówecka 18 w Jeleniej Górze: budynek nr 3 i budynek nr 11**

audytor: Paweł Wysocki

Koordynatorka zabiegała o przeprowadzenie monitoringów z uwagi na zaplanowane w najbliższym czasie remonty i przewidziane fundusze, dzięki czemu można połączyć remont z zapewnieniem dostępności w budynkach uczelni. Jednostka zlokalizowana na obszernym terenie byłej jednostki wojskowej w kilkunastu budynkach. Niektóre budynki przeszły kapitalny remont, zostały unowocześnione i dostosowane dla OzN, w tym wyposażone w windy i wejścia bez barier architektonicznych. We wszystkich budynkach są umieszczone tablice z mapami tyflograficznymi z rozkładem pomieszczeń w każdym z budynków. Niestety budynek

dziekanatu jest niedostępny dla OzN. Wejście po wysokich schodach. Budynki rozmieszczone są na kilkuset metrach kwadratowych terenu o dużych przewyższeniach, co sprawia, że poruszanie się pomiędzy nimi jest utrudnione dla OzN.

Raport miał służyć koordynatorowi do celów pozyskania środków finansowych na dostosowanie obiektów do potrzeb OzN. Mamy informację, że budynek 11 jest w trakcie remontu, dostosowywane są wejścia do budynku, budynek będzie wyposażony w windę i toalety dostępne dla OzN. Uczelnia uzyskała stosowne pozwolenia od konserwatora zabytków.

Rekomendacje dla budynku przy ul. Lwówecka 18, budynek 3

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Budynek nie posiada wyznaczonych miejsc parkingowych dla OzN, brak oznaczeń poziomych i pionowych. z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parking przed budynkiem. **K.: 2.**

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie

2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Szklane drzwi wejściowe nie są oznaczone kontrastowo, tzn. nie zawierają elementów kolorystycznych naklejonych na szyby. Podobna sytuacja jest wewnątrz budynku: drzwi szklane i przeszklenia nie są oznaczone kontrastowymi kolorami, co może stwarzać zagrożenie dla osób niedowidzących. Drzwi wejściowe otwarte częściowo bez wskazania wyłączonych skrzydeł drzwi.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Oznaczenie kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb. Maty, chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11.**

3. Ciągi komunikacyjne

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze może utrudniać osobom w szczególności ze schorzeniami wzroku (ale także osobom starszym) sprawne poruszanie się po stopniach. Brak oznaczenia zmiany faktury na etapie budowy schodów można rozwiązać poprzez oznaczenie pierwszego i ostatniego stopnia pasem kontrastowym zarówno na

stopnicy, jak i na podstopnicy, aby były widoczne przy wchodzeniu i schodzeniu po schodach. Dotyczy to schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku. Brak poręczy obustronnych na schodach przy wejściu głównym. Wydzielone drzwi wejściowe dla OzN, otwierane automatycznie po naciśnięciu przycisku, przycisk na odpowiedniej wysokości.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku. **K.:3.15**

4. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Recepcja / punkt informacyjny umieszczony w niewielkiej odległości od wejścia, brak wyraźnego wyróżnienia, brak obniżonych lad dla OzN, brak wyraźnego kierunku, gdzie znajduje się punkt informacyjny.

W budynku znajdują się tablice tyflograficzne i infokioski. Tablice tyflograficzne nie są

przymocowane do podłoża, nie znajdują się bezpośrednio przy wejściu, są niewidoczne lub ustawione w końcach korytarzy na wyższych piętrach.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

5. Ciągi komunikacji pionowej

5.1. Schody

Stan w dniu audytu: Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za

obrys schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni. Gumowe wycieraczki umieszczone przy wejściu nie

przytwierdzone do podłoża. Poziome ciągi komunikacyjne zawężają przedmioty ustawione po obu stronach korytarza (krzesła, kosze na odpady, stoły, biurka przy głównych wejściach i przestrzeniach manewrowych).

Rekomendacja: Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu schodów,

oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. Powierzchnie podłóg i schodów.

5.2. Windy

Stan w dniu audytu: Budynek wyposażony w windę, winda nie ma powiadamiania dźwiękowego, panel sterujący niedostosowany dla OzN, brak obustronnych poręczy.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

6. Pomieszczenia sanitarne, toalety dla OzN

Stan w dniu audytu:

W korytarzach ogólnodostępnych znajdują się toalety nieprzystosowane architektonicznie dla OzN, brak wyraźnego oznaczenia, gdzie

i w którym kierunku znajduje się toaleta, w momencie monitoringu toaleta była zamknięta na klucz.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

7. Dostęp do informacji

7.1. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia wybrane kryteria dostępności.

Rekomendacja: Poprawa dostępności strony internetowej. **K.: 9.**

7.2. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego. **K.: 4.13.**

7.3. Symbole graficzne, piktogramy, informacje tekstowe

Stan w dniu audytu: Brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji, ułatwiającego poruszanie się po budynku. Tablica informacyjna oświetlona zbyt jasnym, rażącym światłem. Chaotyczny system oznakowania pomieszczeń, brak oznaczeń w windzie,

brak oznaczenia punktu informacyjnego, brak oznaczeń kierunków poruszania się, brak wskazania toalet, planów tyflograficznych, informacja na salach (czcionka szeryfowa) i inne informacje słabo czytelne (zbyt mała czcionka), odbijają światło, powodują odblaski.

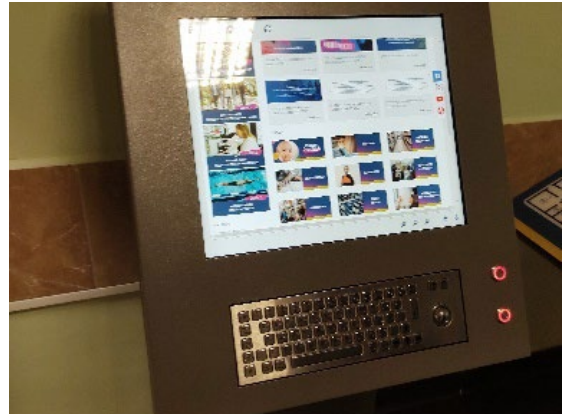
Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

8. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: Brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. Brak świetlnego i dźwiękowego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Drogi ewakuacyjne i systemy alarmowe. **K.: 11.**

Rekomendacje dla budynku przy ul. Lwówecka 18, budynek 11

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Budynek nie posiada wyznaczonych miejsc parkingowych dla OzN, brak oznaczeń poziomych i pionowych. z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem. **K.: 2. 2.**

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie

2. Wejście do budynku

2.1. Schody wejściowe

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze może utrudniać osobom w szczególności ze schorzeniami wzroku (ale także osobom starszym) sprawne poruszanie się po stopniach. Brak oznaczenia zmiany faktury na etapie budowy schodów można rozwiązać poprzez oznaczenie pierwszego i ostatniego stopnia pasem kontrastowym zarówno na stopnicy, jak i na podstopnicy, aby były widoczne przy wchodzeniu i schodzeniu po schodach. Dotyczy to schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku. Brak poręczy

obustronnych na schodach przy wejściu głównym. Wydzielone osobne wejście dla OzN z pochylnią.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku. Maty, chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11, 3.15.**

2.2. Drzwi wejściowe

Stan w dniu audytu: Szklane drzwi wejściowe nie są oznaczone kontrastowo tzn.

nie zawierają elementów kolorystycznych naklejonych na szyby. Podobna sytuacja jest wewnątrz budynku: drzwi szklane i przeszklenia nie są oznaczone kontrastowymi kolorami, co może stwarzać zagrożenie dla osób

niedowidzących. Drzwi wejściowe otwarte częściowo bez wskazania wyłączonych skrzydeł drzwi.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Oznaczenie kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb.

3. Ciągi komunikacyjne

Stan w dniu audytu: Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za obrys schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni. Gumowe wycieraczki umieszczone przy wejściu nie przytwierdzone do podłoża. Poziome ciągi komunikacyjne zawężają przedmioty ustawione

po obu stronach korytarza (krzesła, kosze na odpady, stoły, biurka przy głównych wejściach i przestrzeniach manewrowych).

Rekomendacja: Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. Powierzchnie podłóg i schodów. **K.: 3.**

4. Ciągi komunikacji pionowej

Stan w dniu audytu: W budynku nie ma windy, jest na wyposażeniu schodołaz, pracownicy przeszkoleni

w obsłudze schodołazu, w planach jest budowa windy wewnątrz budynku.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

5. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: W budynku brak punktu recepcyjnego/informacyjnego. W budynku znajdują się tablice tyflograficzne. Tablice tyflograficzne nieprzymocowane do podłoża, nie znajdują się bezpośrednio

przy wejściu, są niewidoczne lub ustawione w końcach korytarzy na wyższych piętrach.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktu informacyjnego w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

6. Pomieszczenia sanitarne, toalety dla OzN

Stan w dniu audytu: W korytarzach ogólnodostępnych znajdują się toalety nieprzystosowane architektonicznie dla OzN, brak wyraźnego oznaczenia, gdzie

i w którym kierunku znajduje się toaleta, w momencie monitoringu toaleta była zamknięta na klucz.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

7. Dostęp do informacji

7.1. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia wybrane kryteria dostępności.

Rekomendacja: Poprawa dostępności strony internetowej. **K.: 9.**

7.2. Dostępność dla osób z niepełnosprawnością słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego. **K.: 4.13.**

7.3. Symbole graficzne, piktogramy, informacje tekstowe

Stan w dniu audytu:

W budynku brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji, ułatwiającego poruszanie się po budynku. Tablica informacyjna oświetlona zbyt jasnym, rażącym światłem. Chaotyczny system oznakowania pomieszczeń, brak oznaczeń

w windzie, brak oznaczenia punktu informacyjnego, brak oznaczeń kierunków poruszania się, brak wskazania toalet, planów tyflograficznych, informacja na salach (czcionka szeryfowa) i inne informacje słabo czytelne (zbyt mała czcionka), odbijają światło, powodują odblaski,

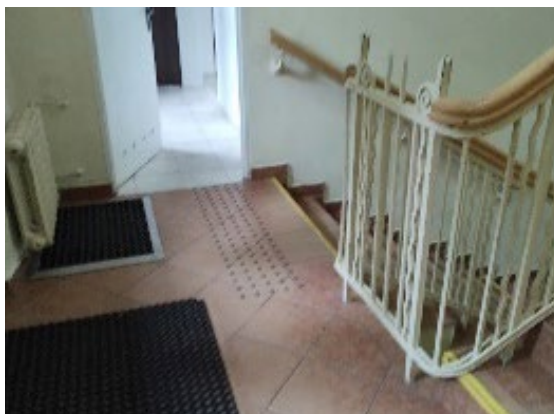
Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 4, 10.**

8. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: W budynku brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. Budynek nie posiada świetlnego ani dźwiękowego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Drogi ewakuacyjne i systemy alarmowe. **K.: 4, 11.**

Urząd Miasta i Gminy w Piechowicach

Budynek UM w Piechowicach przy ul. Kryształowej 49 oraz Piechowickiego
Ośrodka Kultury przy ul. Kryształowej 53

audytorzy: Paweł Wysocki, Janusz Turakiewicz

Koordynatorka, wyznaczona odgórnie przez burmistrza, na co dzień zajmuje się w UM działem promocji miasta. Z uwagi na niewielką wiedzę i brak doświadczenia w tym zakresie była bardzo zainteresowana monitoringiem, który – jak twierdziła – będzie dla niej niezwykle pomocny i wyznaczy kierunki pracy. Była obecna podczas monitoringów i zapisywała na bieżąco uwagi osób monitorujących.

Jednostka nie zatrudnia OzN, ponadto koordynatorka nie wie, ile takich osób jest wśród mieszkańców gminy.

Raport posłużył koordynatorce do ustalenia prac z zakresu zapewnienia dostępności. Obecnie odbywa się remont Piechowickiego Ośrodka Kultury i przebudowa wejścia dla OzN z tyłu budynku – bezpośrednio na salę widowiskową. Z informacji od koordynatorki wynika, że gmina rozważa budowę nowego budynku w pełni dostosowanego do wymogów i przeniesienie

jednostek gminy do jednego budynku. Decyzja była podjęta po analizie naszego raportu i przeanalizowaniu kosztów,

które trzeba by było ponieść na dostosowanie obecnie użytkowanych budynków.

Budynek przy ul. Kryształowej 49

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Budynek posiada dwa parkingi wokół budynku, ale tylko na jednym z nich znajduje się miejsce parkingowe dla OzN. Dojście z miejsca parkingowego jest utrudnione z uwagi na dość znaczne pochylenie podjazdu, brak miejsca parkingowego bezpośrednio przy wejściu. W obrębie budynku przejście dla pieszych niedostosowane dla

OzN, wysoki krawężnik, dojście do wejścia głównego utrudnione przez zbyt wąski chodnik.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem oraz przejść dla pieszych w obrębie budynku. **K.: 1, 2.**

2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze – dotyczy schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie

rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku. Maty i chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11.**

3. Ciągi komunikacyjne

3.1. Drzwi i przeszklenia

Stan w dniu audytu: W budynku drzwi wejściowe bardzo ciężkie, metalowe, ciężko się otwierają, ciągi komunikacyjne po wejściu do budynku bardzo wąskie, przedzielone dodatkowo kolejnymi skrzydłami drzwi. Szklane drzwi wejściowe nie są oznaczone kontrastowo, tzn. nie zawierają elementów kolorystycznych naklejonych na szyby. Podobna sytuacja jest

wewnątrz budynku: drzwi szklane i przeszklenia nie są oznaczone kontrastowymi kolorami, co może stwarzać zagrożenie dla osób niedowidzących.

Rekomendacja: Zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych. Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Oznaczenie kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb. **K.: 3.14.**

4. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Recepcja/ punkt informacyjny umieszczony bezpośrednio przy wejściu głównym, brak wyraźnego wyróżnienia, brak obniżonych lad dla OzN, osoba w recepcji niewidoczna dla osób poruszających się na wózkach. Dzwonek do wezwania pracownika zamontowany na dużej wysokości. Punkty

informacyjne czy recepcje w badanym budynku niewyposażone w pętle indukcyjne.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego. Wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

5. Ciągi komunikacji pionowej

5.1. Schody

Stan w dniu audytu: Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za obrys schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni.

Rekomendacja: Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości,

wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. **K.: 3.15., 3.16.**

5.2. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku, brak możliwości montażu windy wewnętrznej z uwagi na zbyt małą przestrzeń, brak możliwości montażu platform i schodołazów z uwagi na zbyt zakręcony bieg schodów i wąskie schody.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

6. Pomieszczenia sanitarne, toalety dla OzN

Stan w dniu audytu: W korytarzach ogólnodostępnych znajdują się toalety dla OzN nieprzystosowane architektonicznie. We wszystkich toaletach dla OzN brak

przycisków alarmowych. Brak wymaganej przestrzeni toalet, brak pochwyków.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

7. Dostęp do informacji

7.1. Informacje w budynku

Stan w dniu audytu: Informacje w przestrzeni wewnętrznej budynku umieszczane są

w sposób nieczytelny. Odnosi się wrażenie przesycenia i chaosu informacyjnego, przez co trudno odnaleźć ważną informację.

Rekomendacja: Uporządkowanie systemu wewnętrznej informacji. **K.: 10.**

7.2. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Strona internetowa nie spełnia wymogów WCAG. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 5,8/10 pkt.

Rekomendacja: Dostosowanie strony do wytycznych. **K.: 9.**

7.3. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego. Placówka ma podpisaną umowę z tłumaczem migowym, zgodnie z którą tłumacz jest dostępny w ciągu 1–2 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego w trybie stałym. Zastosowanie pętli indukcyjnej **K.: 4.13, 5.**

7.4. Informacje wewnątrz budynku

Stan w dniu audytu: Brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak także oznaczeń na zewnątrz budynku, dzwonka dla niepełnosprawnych, wskazania miejsc postojowych dla OzN. Brak wideotekstu, wyświetlaczy.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

8. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: Brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą

pisma Braille’a. Brak świetlnego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Należy zapewnić odpowiednie oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz zainstalować urządzenia

wspomagające słuch oraz świetlny system powiadamiania pożarowego. **K.: 11.**

Budynek przy ul. Kryształowej 53 – Piechowicki Ośrodek Kultury

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu:

W obrębie wybranych parkingów znajdujących się przy obiekcie brakuje miejsc parkingowych dla OzN. W najbliższej okolicy budynku znajduje się przejście dla pieszych niedostosowane dla OzN.

Rekomendacja: Rozpoczęcie

procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem oraz przejść dla pieszych w obrębie budynku. **K.: 1, 2.**

2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Brak

różnicy w fakturze lub kolorze – dotyczy schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku. Brak możliwości wejścia na salę widowiskową dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Placówka poczyniła już prace w zakresie zaprojektowania i zbudowania podjazdu od bocznej strony

budynku, prowadzącej

bezpośrednio na salę widowiskową, dzięki czemu będzie możliwe ominięcie schodów.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności

osobom ze schorzeniami
narządu wzroku. Montaż pochylni
do wejścia zlokalizowanego

na tyłach budynku. Maty
i chodniki przytwierdzone do
podłoża. **K.: 3, 3.11, 7.**

3. Ciągi komunikacyjne

3.1. Drzwi i przeszklenia

Stan w dniu audytu: Szklane
drzwi wejściowe nie są
oznaczone kontrastowo tzn.
nie zawierają elementów
kolorystycznych naklejonych na
szyby. Podobna sytuacja jest
wewnątrz budynku drzwi szklane
i przeszklenia nie są oznaczone

kontrastowymi kolorami, co może
stwarzać zagrożenie dla osób
niedowidzących.

Rekomendacja: Drzwi
wejściowe oraz drzwi w ciągach
komunikacyjnych. Oznaczenie
kontrastowe szklanych
elementów drzwi wejściowych
oraz szyb. **K.: 3.14.**

4. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Recepcja
/ punkt informacyjny
umieszczony bezpośrednio
przy wejściu głównym, brak
wyraźnego wyróżnienia, brak
obniżonych lad dla OzN. Osoba
w recepcji niewidoczna dla osób
poruszających się na wózkach.

Punkt informacyjny w badanym
budynku niewyposażony w pętlę
indukcyjne.

Rekomendacja: Wyróżnienie
recepcji / punktu informacyjnego.
Wyposażenie recepcji / punktów
informacyjnych w stanowiskową
pętlę indukcyjną. Dostosowanie
recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

5. Ciągi komunikacji pionowej

5.1. Schody

Stan w dniu audytu: Nie
wszędzie zastosowano poręcze
obustronne, brak dodatkowej
obniżonej poręczy, poręcze nie

wychodzą za obrys schodów, są
bardzo chwiejne, niebezpieczne,
mocniejszy chwyt może
spowodować uszkodzenie
poręczy i upadek. Brak kontrastów

wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni. Dostęp do pięter zapewniony jako alternatywny, dzwonek do przywołania obsługi umieszczony przy wejściu.

Rekomendacja: Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. Powierzchnie podłóg i schodów. **K.: 3.15., 3.16.**

5.2. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku, brak możliwości montażu windy wewnętrznej z uwagi na zbyt małą przestrzeń, brak możliwości montażu platform i schodołazów z uwagi na zbyt zakręcony bieg schodów i wąskie schody.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

6. Toalety

Stan w dniu audytu:

W budynku znajduje się toaleta dla OzN nieprzystosowana architektonicznie: za mała powierzchnia manewrowa, przeszkadzające przedmioty

wiszące na ścianach. Aby dostać się do toalety konieczne jest pokonanie schodów.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

7. Dostęp do informacji

7.1. Informacje w budynku

Stan w dniu audytu: Informacje w przestrzeni wewnętrznej budynku umieszczane są w sposób nieczytelny. Odnosi się

wrażenie przesycenia i chaosu informacyjnego, przez co trudno odnaleźć ważną informację.

Rekomendacja: Uporządkowanie systemu wewnętrznej informacji. **K.: 10.**

7.2. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Strona internetowa nie spełnia wymogów WCAG. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 6,7/10 pkt.

Rekomendacja: Dostosowanie strony do wytycznych. **K.: 9.**

7.3. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego. Placówka ma podpisaną umowę z tłumaczem migowym, zgodnie z którą tłumacz jest dostępny ciągu 1–2 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego w trybie stałym. **K.: 4.13.**

7.4. Informacje wewnątrz budynku

Stan w dniu audytu: Brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak oznaczeń na zewnątrz budynku, dzwonka dla niepełnosprawnych, wskazania miejsc postojowych dla OzN. Brak wideotekstu, wyświetlaczy. Zastosowana czcionka szeryfowa.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

8. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: Brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille’a. Brak świetlnego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Należy zapewnić odpowiednie oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz zainstalować urządzenia wspomagające słuch oraz świetlny system powiadamiania pożarowego. **K.: 11.**

Urząd Miasta i Gminy Leśna

Budynek Urzędu Miasta i Gminy Leśna przy ul. Elizy Orzeszkowej 11B oraz
budynek Urzędu Stanu Cywilnego przy ul. Rynek 1

audytor: Paweł Wysocki

Koordynatorka dostępności w UMiG Leśna na co dzień zajmuje się gospodarką nieruchomościami w gminie i zadania koordynatora zostały na nią odgórnie założone. Sama przyznała, że ma bardzo małą wiedzę na temat zagadnień związanych z dostępnością i dopiero się uczy.

Z rozmowy z koordynatorką i sekretarzem UMiG Leśna wynikało, iż z uwagi na niekorzystne warunki wejścia do głównego budynku UMiG są plany utworzenia w budynku przy ul. Rynek 1 punktu obsługi interesanta (biura podawczego). Po zapoznaniu się ze specyfiką obu budynków odradzono koordynatorowi powyższą koncepcję. Z uwagi

na dość duże prace, które należy wykonać w budynku przy ul. Rynek 1 (rozebranie co najmniej dwóch ścian, wstawianie drzwi i inne prace remontowe), a także ze względu na zabytkowy charakter budynku, lepiej będzie dostosować budynek przy ul. Orzeszkowej 11B poprzez wyznaczenie miejsc parkingowych dla OzN, montaż podnośnika dźwigowego do wejścia głównego, poszerzenie przestrzeni manewrowej i wymianę drzwi, a w efekcie sprowadzenie recepcji i najważniejszych wydziałów na parter budynku i ograniczenie obsługi interesanta do wejściowego poziomu budynku.

Rekomendacje dla budynku przy ulicy E. Orzeszkowej 11B

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Budynek ma parking przed wejściem głównym bez miejsc dla OzN, w dość dużej odległości od wejścia głównego, kolejny parking także bez wyznaczonych miejsc dla OzN. Najbliższe przejścia dla pieszych niedostosowane dla OzN.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem oraz przejść dla pieszych w obrębie budynku

K.: 1, 2.

2. Wejście do budynku

2.1. Schody

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze – dotyczy schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze

schorzeniami narządu wzroku. Maty i chodniki przytwierdzone do podłoża.

K.: 3, 3.11.

2.2. Drzwi wejściowe, schody

Stan w dniu audytu: W budynku wejście po schodach na wysoki parter, wejście niedostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, brak podnośnika. Brak obustronnych poręczy na całej długości drzwi. Drzwi wejściowe bardzo ciężko otwierające się. Brak kontrastu na drzwiach. Brak domofonu dla OzN.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Podnośniki dźwigowe dla OzN. **K.: 3.14.**

3. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Brak punktu informacyjnego w urzędzie. informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego. Wyposażenie recepcji / punktów

recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

4. Ciągi komunikacji pionowej

4.1. Schody

Stan w dniu audytu: Nie wszędzie zastosowano poręcze obustronne, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za obrys schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni.

Rekomendacja: Schody wyposażone w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości,

wyróżnienie biegu schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. **K.: 3.15, 3.16.**

4.2. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku, brak możliwości montażu windy wewnętrznej z uwagi na zbyt małą przestrzeń, brak możliwości montażu platform i schodołazów z uwagi na zbyt zakręcony bieg schodów i wąskie schody.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

5. Pomieszczenia sanitarne, toalety dla OzN

Stan w dniu audytu:

W korytarzach ogólnodostępnych znajdują się toalety dla OzN nieprzystosowane architektonicznie. We wszystkich toaletach dla OzN brak

przycisków alarmowych. Brak wymaganej przestrzeni toalet, brak pochwyków.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

6. Dostęp do informacji

6.1. Informacje wewnątrz budynku

Stan w dniu audytu: W budynku brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak także oznaczeń na zewnątrz budynku, dzwonka dla osób z niepełnosprawnościami, wskazania miejsc postojowych dla OzN. Brak wideotekstu, wyświetlaczy.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

6.2. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia wybrane kryteria dostępności. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 7,1/10 pkt.

Rekomendacja: Dostosowanie strony do wytycznych. **K.: 9.**

7. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: W budynku brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. W budynku nie ma świetlnego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Należy zapewnić odpowiednie oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz zainstalować urządzenia wspomagające słuch oraz świetlny system powiadamiania pożarowego. **K.: 11.**

Urząd Miasta w Świdnicy

Budynek Urzędu Miasta w Świdnicy, ul. Armii Krajowej 49–47, budynek
Organizacji Pozarządowych UM w Świdnicy, ul. Długa 33

audytor: Paweł Wysocki

Koordynatorka w UM w Świdnicy bardzo zabiegała o jak najszybszy monitoring w podległych jednostkach. Wstępnie chciała, aby przeprowadzić monitoring w 8 jednostkach UM w Świdnicy. Niestety ograniczał nas projekt w tym zakresie. Wizyta w UM zaczęła się od rozmowy z sekretarzem miasta, który był mocno zaangażowany w tematykę zapewnienia dostępności, uważał, że budynek UM w Świdnicy spełnia większość wymagań z zakresu zapewnienia dostępności.

W trakcie monitoringu obecna była koordynatorka ds. dostępności, która została wyznaczona odgórnie, ale czynnie interesowała się tematyką zapewnienia dostępności. Zapoznała się z materiałami na temat programu Dostępność Plus, ustawą i przewodnikami dla koordynatorów ds. dostępności.

Koordynatorka była przekonana, iż budynki podległe UM w Świdnicy spełniają większość wymagań. Niestety po monitoringu zmieniła zdanie i uznała, że

mają bardzo mało aspektów dostosowanych dla OzN. Raport posłuży koordynatorce do pozyskania środków na poprawę dostępności, głównie

z programów PO WER na zapewnienie dostępności dla jednostek samorządowych oraz z PFRON.

Rekomendacje dla budynku przy ul. Długiej 33

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Budynek nie ma swoich miejsc parkingowych dla OzN. Miejsca przy budynku należą do miasta i są wyznaczone równolegle do dróg dojazdowych, nie spełniają wymagań w zakresie szerokości (3,6 m), a także są wyznaczone na kostce brukowej. Można wyznaczyć miejsca parkingowe dla OzN za budynkiem, w podwórku,

gdzie ułatwiony byłby dostęp do budynku tylnym wejściem równym z poziomem podwórka.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem. **K.: 2.**

2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Drzwi wejściowe bardzo ciężko się otwierają, zaraz po wejściu następne drzwi przeciwpożarowe także bardzo ciężko otwierające się, z okrągłą klamką. Brak obustronnych obniżonych poręczy zarówno przed wejściem, jak i wewnątrz budynku. Powierzchnia wejścia

zmniejszona przez skrzynki pocztowe, utrudniające montaż poręczy. Przeszklenia oznaczone cienką kontrastową taśmą, nie na wymaganych wysokościach. Schody wewnętrzne z noskami.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych. Schody zewnętrzne i wewnętrzne. Maty

i chodniki przytwierdzone do podłoża.

K.: 3, 3.11, 3.15.

3. Recepcja / punkt informacyjny

Stan w dniu audytu: Recepcja / punkt informacyjny umieszczone bezpośrednio przy wejściu głównym, brak wyraźnego wyróżnienia, brak obniżonych lad dla OzN.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego. Wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

4. Ciągi komunikacji pionowej

4.1. Windy

Stan w dniu audytu: Budynek wyposażony w windy. Winda nie ma powiadamiania dźwiękowego, panel sterujący

niedostosowany dla OzN, brak poręczy po obu stronach windy, brak lustra.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy. **K.: 8.**

5. Pomieszczenia sanitarne, toalety dla OzN

Stan w dniu audytu: W korytarzach ogólnodostępnych brak toalety dla OzN. Jedyna toaleta przystosowana dla OzN znajduje się na drugim piętrze (wjazd windą). W toalecie

brak instalacji alarmowej. Brak piktogramów, oznaczeń, gdzie znajduje się toaleta dla OzN.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

6. Dostęp do informacji

6.1. Informacje w budynku

Stan w dniu audytu:

W budynku nie ma właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po nim. Tablica informacyjna oświetlona zbyt jasnym, rażącym światłem. Informacje słabo kontrastujące z otoczeniem, czcionka szeryfowa, zbyt mała. Brak tyflografiki. Brak piktogramów wskazujących windę dla OzN, toalety oraz stanowiska tłumacza języka migowego.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

6.2. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Strona internetowa spełnia wymogi WCAG. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 7,4/10 pkt.

Rekomendacja: Poprawa dostępności strony internetowej. **K.: 9.**

6.3. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych jest dostęp do zdalnego tłumacza języka migowego. Placówka ma podpisaną umowę z tłumaczem migowym. W punktach obsługi jest stworzony układ do zdalnej komunikacji pomiędzy petentem, urzędnikiem i tłumaczem.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego w trybie stałym. **K.: 4.13.**

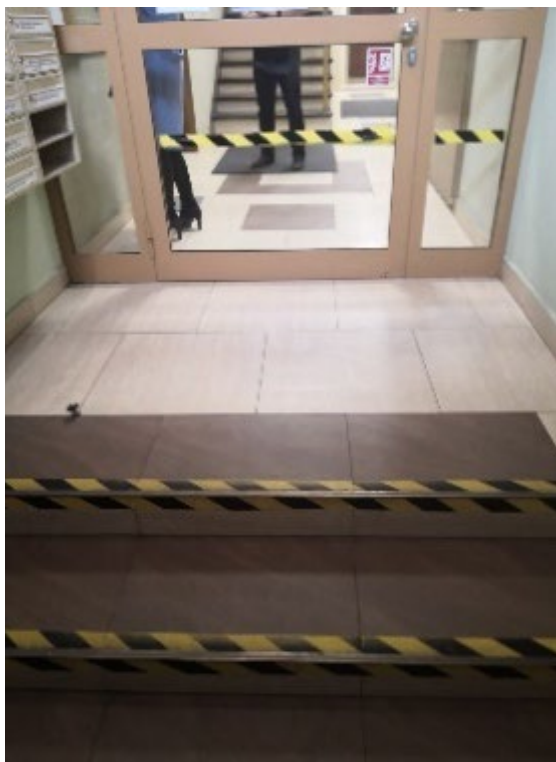
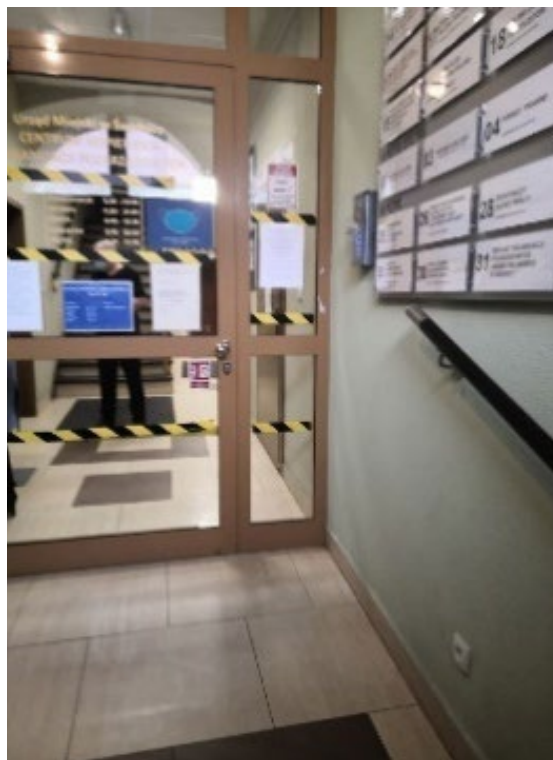
7. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: W budynku brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg

ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. Nie ma świetlnego systemu powiadamiania

alarmowego. Nie wszędzie są zlokalizowane piktogramy ze wskazaniem drogi ewakuacji.

Rekomendacja: Należy zapewnić odpowiednie oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz zainstalować urządzenia wspomagające słuch oraz świetlny system powiadamiania pożarowego. **K.: 11.**

Urząd Miasta w Świebodzicach

Budynki Urzędu Miasta przy ul. Żeromskiego 27 oraz przy ul. Rynek 1

audytor: Paweł Wysocki

Koordynator sam zabiegał o monitoring ze względu na plany skorzystania ze wsparcia projektowego i pozyskania środków na zapewnienie dostępności z pojawiającego się właśnie programu rządowego. Koordynator był obecny podczas monitoringu wraz z osobą zajmującą się inwestycjami w mieście.

Zespół monitorujący zaprowadzono na zabytkową stację kolejową, która właśnie ze środków miasta została odnowiona i przystosowana dla OzN: zarówno hol dworca, jak i perony bez przeszkód architektonicznych, ze ścieżkami prowadzącymi, zmienną fakturą nawierzchni przy przejściach i końcach peronu, oznaczeniem kontrastowym, z możliwością wejścia bezpośrednio do pociągu z poziomu peronu.

Rekomendacje dla budynku przy ulicy Rynek 1

1. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Parking przy ulicy okalającej budynek, miejsca postojowe dla OzN wyznaczone są w zbyt dużej odległości od wejścia głównego, brak rampy podjazdowej pod krawężnik, brak bezpiecznej szerokości do wyjścia z pojazdu.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na

parkingu przed budynkiem oraz przejść dla pieszych w obrębie budynku. **K.: 2.**

2. Wejście do budynku

2.1. Schody wejściowe

Stan w dniu audytu: Brak różnicy w fakturze lub kolorze może utrudniać osobom w szczególności ze schorzeniami wzroku (ale także osobom starszym) sprawne poruszanie się po s

topniach. Dotyczy to schodów zewnętrznych i wewnętrznych w ciągach komunikacyjnych badanego budynku.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze

schorzeniami narządu wzroku. Maty, chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11, K.: 3.15.**

2.2. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: W budynku drzwi wejściowe zabytkowe, zbyt wąskie. Brak pochylni, obok wejścia głównego zlokalizowany dzwonek dla OzN do przywołania pracownika (brak piktogramu i brak widoczności dzwonka). Wejście po schodach, brak obniżonej poręczy, brak pochylni i podnośnika, brak oznaczeń kontrastowych schodów oraz poręczy.

Rekomendacja: Drzwi wejściowe oraz drzwi w ciągach komunikacyjnych: pochylnie, podjazdy dla OzN. **K.: 3, 7.**

3. Recepcja / punkt obsługi klienta

Stan w dniu audytu: Brak wydzielonych punktów obsługi klienta.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktów

informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

4. Ciągi komunikacji pionowej

4.1. Schody

Stan w dniu audytu: Brak poręczy obustronnych, brak dodatkowej obniżonej poręczy, poręcze nie wychodzą za obrys schodów, brak kontrastów wyróżniających biegi schodów, a także zmiennej faktury powierzchni.

Rekomendacja: Wyposażenie schodów w obustronne poręcze i balustrady na wymaganej wysokości, wyróżnienie biegu

schodów, oznaczenie za pomocą zmiennej faktury. Powierzchnie podłóg i schodów. **K.: 3.15, 3.16.**

4.2. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku, brak możliwości montażu windy wewnętrznej z uwagi na zbyt małą przestrzeń, brak możliwości montażu platform i schodołazów z uwagi na zabytkowy charakter budynku.

Rekomendacja: Ciągi komunikacyjne pionowe – windy.

5. Toalety

Stan w dniu audytu: Toaleta dla OzN znajduje się na tyłach budynku z wejściem z chodnika. Toaleta pełni rolę publicznej, zapewniony jest dostęp dla OzN dzięki podnośnikowi dźwigowemu, zamontowane utrudnienia w postaci bramki przed podnośnikiem, brak bezpośredniego dostępu

do toalety, drzwi otwierane domofonem na zgłoszenie, domofon zamontowany zbyt wysoko. W toalecie brak obustronnych składanych pochwyków, brak systemu alarmowego, bardzo śliska podłoga.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

6. Dostęp do informacji

6.1. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia część wybranych kryteriów dostępności. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 6,0/10 pkt.

Rekomendacja: Dostosowanie strony do wytycznych. **K.: 9.**

6.2. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego. Placówka ma podpisaną umowę z tłumaczem migowym, zgodnie z którą tłumacz jest dostępny w ciągu 1–2 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego w trybie stałym. **K.: 4.13.**

6.3. Symbole graficzne, piktogramy, informacje tekstowe

Stan w dniu audytu:

W budynku brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak oznaczeń na zewnątrz budynku, wskazania miejsc postojowych dla OzN. Brak wideotekstu, wyświetlaczy, piktogramów. Zbyt słabe oświetlenie wewnątrz ciągów komunikacyjnych.

Tablice informacyjne odbijające światło. Zbyt dużo nieusystematyzowanych informacji umieszczonych przy wejściu głównym do budynku.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

7. Bezpieczeństwo pożarowe

Stan w dniu audytu: W budynku brak urządzeń wspomagających słuch oraz oznaczeń dróg ewakuacyjnych za pomocą pisma Braille'a. Brak świetlnego systemu powiadamiania alarmowego.

Rekomendacja: Należy zapewnić odpowiednie oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz zainstalować urządzenia wspomagające słuch oraz świetlny system powiadamiania pożarowego. **K.: 11.**

Rekomendacje dla budynku przy ul. Żeromskiego 27

8. Parking dla osoby z niepełnosprawnościami

Stan w dniu audytu: Parking na tyłach budynku, brak wyznaczonych miejsc dla OzN.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami

jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem oraz przejść dla pieszych w obrębie budynku. **K.: 1, 2.**

9. Wejście do budynku

Stan w dniu audytu: Wejście tylne od strony parkingu wyposażone w podnośnik dźwigowy dla OzN, brak wyraźnego oznaczenia i wskazania od frontu budynku, brak oznaczenia o zmiennej fakturze, przestrzeń manewrowa przed podnośnikiem ograniczona parkującymi autami i pojemnikami na odpady. Wejście główne do budynku zbyt

wąskie, wyposażone w schody, brak poręczy obustronnej, brak wyróżnienia. Brak wskazania wejścia dla OzN.

Rekomendacja: Wejścia do budynku z dostępem dla osób niepełnosprawnych, podjazdy, pochylnie. Maty, chodniki przytwierdzone do podłoża. **K.: 3, 3.11, 7.**

10. Ciągi komunikacji poziomej i pionowej

10.1. Schody

Stan w dniu audytu: Brak oznaczenia kontrastowego, a także zmiennej faktury powierzchni, schodów w zewnętrznych i wewnętrznych ciągach komunikacyjnych

badanego budynku. W budynku brak obustronnej i obniżonej poręczy przy schodach zewnętrznych. Poręcze nie wychodzą za obrys schodów, słabe oświetlenie wewnątrz budynku.

Rekomendacja: Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom ze schorzeniami narządu wzroku. **K.: 3.15, 3.16.**

10.2. Windy

Stan w dniu audytu: Brak wind w budynku.

Rekomendacja: Rozpoczęcie starań o montaż wind dla osób z niepełnosprawnościami wedle wytycznych. **K.: 8.**

11. Recepcja / punkt obsługi klienta

Stan w dniu audytu: Recepcja / punkt informacyjny umieszczony na wysokim parterze przy wejściu głównym, brak obniżonych lad do wysokości 0,8 m.

Rekomendacja: Wyróżnienie recepcji / punktu informacyjnego, wyposażenie recepcji / punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną. Dostosowanie recepcji do potrzeb OzN. **K.: 4, 5.**

12. Toalety

Stan w dniu audytu:
W korytarzach ogólnodostępnych znajdują się toalety dla OzN przystosowane architektonicznie, we wszystkich toaletach dla OzN brak przycisków alarmowych,

brak wyraźnego oznaczenia toalety dla OzN widocznego z każdego punktu.

Rekomendacja: Przystosowanie toalet dla OzN. **K.: 6.**

13. Dostęp do informacji

13.1. Strona internetowa

Stan w dniu audytu: Analizowany serwis spełnia część wybranych kryteriów dostępności. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora: 6,6/10 pkt.

Rekomendacja: Poprawa dostępności strony internetowej. **K.: 9.**

13.2. Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy

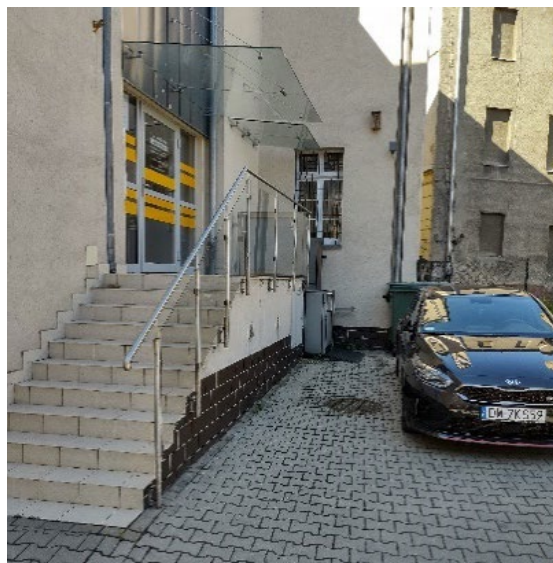
Stan w dniu audytu: W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego. W budynku jest zatrudniony pracownik, który posługuje się językiem migowym, lecz gdy przebywa na urlopie, nie ma dostępu do tłumacza języka migowego.

Rekomendacja: Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego w trybie stałym. **K.: 4.13.**

13.3. Treść rekomendacji 10

Stan w dniu audytu: W budynku brak właściwego ujednoliconego systemu komunikacji ułatwiającego poruszanie się po budynku, brak także oznaczeń na zewnątrz budynku.

Rekomendacja: Elementy wyposażenia budynku ułatwiające poruszanie się i odnajdywanie drogi, zastosowanie piktogramów. **K.: 10.**

Wybrane opinie podmiotów korzystających z usługi monitoringów

Czadrów, 09.12.2021 r.

Inkubator Przedsiębiorczości
Gminy Kamienna Góra
Czadrów 26
58-400 Kamienna Góra

Region Jeleniogórski
NSZZ Solidarność
ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

Szanowni Państwo,

dziękujemy za przeprowadzenie monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki zastosowania zasad dostępności w Inkubatorze Przedsiębiorczości Gminy Kamienna Góra, w ramach Projektu „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”.

Przygotowany przez Państwo raport z pewnością przyczyni się do poprawy dostępności naszej jednostki dla osób ze szczególnymi potrzebami. Rekomendacje przedstawione w raporcie są podstawą do opracowania przez naszą jednostkę harmonogramu działań poprawiających dostępność.

Polecamy współpracę z Państwa Jednostką w zakresie realizowanym w ramach Projektu.

Z poważaniem,

DYREKTOR
Inkubatora Przedsiębiorczości
Gminy Kamienna Góra

Krzysztof Solarz

Inkubator Przedsiębiorczości Gminy Kamienna Góra
Czadrów 26, 58-400 Kamienna Góra
@: kontakt@inkg.pl, T: 75 613 9999

**Kamienna
Góra**

Tajemnicze Pogranicze

Urząd Miasta
Kamienna Góra

Plac Grunwaldzki 1
58-400 Kamienna Góra

Kamienna Góra, dnia 1 grudnia 2021 r.

NSZZ SOLIDARNOŚĆ
Region Jeleniogórski
Ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nałożyła na podmioty publiczne szereg obowiązków związanych z zapewnieniem dostępności tym osobom. Jednym z nich jest zapewnienie minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej, tj.:

1. Zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych w budynku;
2. Instalacji urządzeń lub zastosowania środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych;
3. Zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy;
4. Zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z pomocy psa asystującego;
5. Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich ratowania w inny sposób.

Podmiot publiczny zapewniając dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami ma obowiązek podejmować działania, które mają na celu uwzględnienie potrzeb tych osób w planowanej i prowadzonej działalności, a także usuwać bariery oraz zapobiegać ich powstawaniu.

Aby budynek Urzędu Miasta Kamienna Góra spełniał jak najwięcej wymagań opisanych w powyższej ustawie, zlecono przeprowadzenie audytu architektonicznego.

Audyt został wykonany przez NSZZ SOLIDARNOŚĆ Region Jeleniogórski w ramach projektu POWR.02.16.00-0117/20 "Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych". Audyt pozwolił nam na spojrzenie szerokim okiem na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami oraz uświadomił, co jeszcze należy wykonać aby budynek Urzędu Miasta Kamienna Góra był w pełni dostosowany do potrzeb tych osób.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Aa.

Sprawę prowadzi:
Agnieszka Polewska
Inspektor Ochrony Danych
Urząd Miasta Kamienna Góra
Tel. 75 66 66 149
e-mail: agnieszka.polewska@kamiennagora.pl

Z up. Burmistrza
Miasta Kamienna Góra
SEKRETARZ MIASTA
Radosław Łukasinski

+ 48 75 645 51 10 kamiennagora.pl
+ 48 75 645 55 40 sekretariat@kamiennagora.pl

ZESPÓŁ OBSŁUGI JEDNOSTEK
GMINY KAMIENNA GÓRA
Aleja Wojska Polskiego 10 B
58-400 Kamienna Góra
tel. 756106255, 756106287, fax 756106240
NIP 614-16-08-480 REGON 363370313
ZOJG-A.061.8.1.2021

Kamienna Góra, dnia 25.11.2021r.

NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
Region Jeleniogórski
ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

W odpowiedzi na otrzymanego od Państwa e-maila w dnia 23.11.2021r. informuję, iż związku z przeprowadzonym monitoringiem w Zespole Obsługi Jednostek Gminy Kamienna Góra w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, informuję iż rekomendacje wskazane w raporcie z monitoringu przydadzą się do wdrożenia zmian poprawiających dostępność w naszej jednostce. Przeprowadzony audyt ułatwi nam ubieganie się o dotację na likwidowanie barier w ramach dostępności.

Z poważaniem :

DYREKTOR

mgr Anna Kruczek-Szawińska

Sprawę prowadzi:
inspektor mgr Lidia Ojer
ZOJG
Tel. 75 610 62 55
e-mail: lidia.ojer@gminakg.pl

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OŁAWIE
ul. Kutrowskiego 31 a, 55-200 Oława
tel., fax. (071) 303 - 62 - 95
e-mail: sekretariat@pcpr-olawa.pl

Oława, 24.11.2021 r.

KF.066.1.2021.PRK

Region Jeleniogórski NSZZ Solidarność
Ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

W związku z przeprowadzonym przez Państwa instytucję monitoringiem w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, poniżej przesyłamy ocenę wyników Państwa pracy.

Przeprowadzony monitoring w naszym obiekcie odbył się w sposób sprawny i rzetelny. Osoby oddelegowane do wykonania tego zadania były bardzo dobrze przygotowane pod względem merytorycznym. Podczas realizacji audytu, zespół sprawdził wszystkie wytyczne wg. wcześniej przygotowanej matrycy diagnostycznej. Dopytywał o wiele zagadnień a także dzielił się swoimi spostrzeżeniami, doświadczeniem oraz wiedzą.

Raport opracowany przez Państwa organizację jest staranny. Niezwykle pomocny okazał się podział treści rekomendacji ze względu na zawarte w nim dane. Poszczególne wskazówki rozwiązania problemów związanych z dostępnością są opisane w sposób nie tylko przystępny ale także bardzo szczegółowy.

Państwa zalecenia chcemy wykorzystać podczas ubiegania się o dotacje ze środków PFRON w ramach programu „Dostępny Samorząd - granty”. Ponadto audyt zwrócił uwagę pracowników na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Część proponowanych wytycznych już została wprowadzona – wyznaczono miejsce parkingowe dla osób ze specjalnymi potrzebami, jesteśmy w trakcie oznaczania przestrzeni taśmą kontrastową. Od połowy listopada można korzystać z nowej strony www przygotowanej zgodnie z wymogami WCAG 2.1

Dziękujemy za zaangażowanie oraz poświęcony naszej instytucji czas. Opracowany przez Państwa raport przyczyni się do zwiększenia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno – komunikacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Anna Kotara

URZĄD MIEJSKI W NAMYSŁOWIE

46-100 Namysłów, ul. Stanisława Dubois 3
tel. 77-419-03-00, fax. 77-410-03-34
www.namyslow.eu, e-mail: urząd.miejski@namyslow.eu

Namysłów, dnia 16-08-2021

Region Jeleniogórski
NSZZ Solidarność
ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

Pragniemy Państwu serdecznie podziękować za przeprowadzony w naszej jednostce audyt w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjny.

Przedstawiony przez Państwa „Raport wstępny z monitoringu ...” pozwolił nam na dokonanie analizy już posiadanych rozwiązań oraz weryfikację działań przewidzianych do dalszej realizacji.

Niektóre zadania określone w ustawie o dostępności, a bardziej szczegółowo opisane w raporcie, staramy się wdrażać we własnym zakresie minimalizując związane z tym wydatki. I tak na dziedzińcu Urzędu Miejskiego zostało wyznaczone miejsce parkowania dla osób z niepełnosprawnością. Przystąpiliśmy do wymiany tabliczek informujących o czynnościach realizowanych w poszczególnych pomieszczeniach. Tabliczki posiadają kod QR.

Czynimy starania o pozyskanie grantów na realizację pozostałych zadań. Niestety, z przyczyn od nas niezależnych program przyznawania grantów w programie POWER nie został jeszcze uruchomiony.

Z poważaniem

Sekretarz Gminy
Joanna Niedźwiedz
Joanna Niedźwiedz

Brzeg, dnia 23 lipca 2021 roku

Biuro Projektu

„Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”

ul. 1 Maja 25

58-500 Jelenia Góra

W związku z przeprowadzonym monitoringiem stosowania zasad dostępności przez administrację publiczną w ramach projektu pn. **„Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”** przeprowadzonych w budynkach Urzędu Miasta i ratusza miejskiego w Brzegu, informuję, iż Gmina Brzeg w miarę możliwości finansowych na bieżąco realizuje ustawę z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, natomiast rekomendacje zawarte w **„Raporcie”** pozwolą na wyznaczenie priorytetów związanych z zabezpieczeniem środków finansowych, a w konsekwencji ułatwią podjęcie działań inwestycyjnych związanych ze zwiększaniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w budynkach należących do Gminy Brzeg.

BURMISTRZ
[Podpis]
Jarzy Wrębiak

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Jeleniej Górze

Dział Organizacyjno-Administracyjny

Al. Jana Pawła II 7, 58-506 Jelenia Góra
NIP 611-14-56-516, REGON 003271314

tel.: 075-752-39-51, 075-64-78-578
fax.: 075-76-76-577

www.mops.jelenia-gora.pl
e-mail: dag@mops.jelenia-gora.pl

DOA-063-79/21

Jelenia Góra, dnia 01.10.2021 r.

Region Jeleniogórski

NSZZ „Solidarność”

ul. 1 Maja 25

58-500 Jelenia Góra

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przesyła w załączeniu Opinię z dnia 01.10.2021 r. dotyczącą przeprowadzonego monitoringu architektonicznego w siedzibie Ośrodka, w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki, z zastosowaniem zasad dostępności przez administrację publiczną, w ramach Projektu nr POWR.02.16.00-0117/20 pn. „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”.

PAWEL
FR

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
(D)
w Jeleniej Górze
Matech Zabun

Sprawę prowadzi:
Remigiusz Cichy
specjalista ds. org.-gosp.
tel. 75 75 239 51 wew.109

DOA-063-79/21

Jelenia Góra, dnia 01.10.2021 r.

OPINIA

Region Jeleniogórski NSZZ „Solidarność” wspólnie z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych realizując w maju 2021 r. pod nadzorem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Projekt nr POWR.02.16.00-0117/20 pn. „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych” związany z wdrażaniem ustawy o zapewnieniu dostępności, przeprowadził monitoring architektoniczny w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze.

W wyniku przeprowadzonego monitoringu został sporządzony Raport wstępny w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności.

Opracowany raport posłużył nam jako cenne źródło w procesie dostosowywania siedziby Ośrodka do wymogów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Korzystając z uwag zawartych w raporcie sukcesywnie wprowadzane są zmiany - poczynając od właściwego oznakowania ciągów komunikacyjnych poprzez ułatwienia w komunikacji cyfrowej, a kończąc na zmianach architektonicznych.

Zawarte w raporcie uwagi już przyczyniły się do zamontowania dodatkowej balustrady oraz poręczy ściennej na schodach wejściowych zewnętrznych. Zostało także odnowione i uzupełnione oznakowanie krawędzi spoczników schodów na klatkach schodowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze stwierdza, że Państwa wkład pracy polegający na rozeznaniu sytuacji w obiekcie, jak i w przygotowanie oraz opracowanie Raportu, należy ocenić pozytywnie.

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
(D)

Wojciech Łazun

Wydział Edukacji, Zdrowia i Polityki Społecznej

Starostwo Powiatowe w Jaworze
ul. Wrocławska 26, 59-400 Jawor
tel. +48 76 729 01 32, fax. 48 76 729 01 60
powiatjaworski.pl | ziemiajaworska.pl
powiatjaworski@powiatjaworski.pl

Jawor, dnia 11 października 2021 r.

**Region Jeleniogórski
NSZZ Solidarność
Ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra**

W związku z przeprowadzonym przez Państwa monitoringiem w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności, chcieliśmy podziękować za przyjęcie nas do Waszego projektu POWR.02.16.00-0117/20.

Dzięki Waszemu wsparciu i wyniku Waszej pracy otrzymany raport wstępny z monitoringu dla naszej jednostki, ocenił dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną.

Dużą pomocą i wskazówką do dalszej pracy dla nas są przekazane przez Was rekomendacje, które przydadzą się do wdrożenia zmian poprawiających dostępność w naszej jednostce.

Dziękujemy za pomoc i współpracę .

Z poważaniem

STAROSTA
Aneta Kucharzyk
Aneta Kucharzyk

Sprawę prowadzi: Małgorzata Kocwin, e-mail pfron@pcwiat-jawor.org.pl , tel. 76-729-01-09, pok. nr 3,

BURMISTRZ GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

Al. Wojska Polskiego 25 A 59-600 Lwówek Śląski
tel. 75 6477888 fax. 75 6477889

email: urząd@lwowekslaski.pl, www.lwowekslaski.pl

KRYSTAL
PRZETARGÓW
PUBLICZNYCH
2011

DOLNOŚLĄSKO
KLUCZ SUKCESU

Lwówek Śląski, 4 października 2021 r.

Znak sprawy: OR.0630.8.2021.30

Zarząd Regionu Jeleniogórskiego
NSZZ „Solidarność”
ul. Maja 25
58-500 Jelenia Góra

Szanowni Państwo,

w związku z przeprowadzonym monitoringiem w ramach Projektu POWR.02.16.00-0117/20 „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych” Burmistrz Gminy i Miasta Lwówek Śląski składa podziękowanie za zaangażowanie i rzetelność, jakie włożyliście Państwo, przygotowując raporty i rekomendacje dotyczące obiektów użyteczności publicznej na terenie naszej gminy.

Doświadczenie i wiedza, które zostały nam przekazane, z pewnością będą pomocne przy wdrażaniu zmian poprawiających architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną dostępność monitorowanych obiektów, co wpłynie na poprawę ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

BURMISTRZ
Gminy i Miasta Lwówek Śląski

Małgorzata Szczęśna

Do wiadomości :

1. adresat
2. a/a

Sporządził(a):
Barbara Boczar tel. 75 6477899

PREZYDENT MIASTA ŚWIDNICY

ul. Armii Krajowej 49, 58 – 100 Świdnica
Sekretariat: tel. (+48 74) 856 28 27, fax. (+48 74) 856 87 21
e-mail: prezydent@um.swidnica.pl www.um.swidnica.pl

Świdnica, dnia 5 października 2021 r.

Region Jeleniogórski
NSZZ Solidarność
Ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra

Kościół pw. Św. Stanisława
i Św. Wacława
Katedra Diecezji Świdnickiej

Kościół Pokoju pw. Św. Trójcy
Wpisany na listę UNESCO

Rynek
Wieża ratuszowa

Kamienica „Pod Bykami”

W miesiącu kwietniu 2021 r. w Urzędzie Miejskim w Świdnicy w ramach projektu POWR.02.16.000117/20 „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów” został przeprowadzony audyt w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności przez administrację publiczną.

Audyt został przeprowadzony w sposób profesjonalny z dochowaniem najwyższej staranności. Audytor wykazał się szerokim zakresem wiedzy merytorycznej a podjęte przez niego działania obejmowały ocenę dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno - komunikacyjnej wraz z rekomendacjami zmian poprawiających dostępność obiektów urzędu według stanu realizacji działań w ramach projektu Dostępność Plus.

Z audytu sporządzono rzetelny raport zawierający omówienie wyników audytu, podsumowanie wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości, praktyczne rekomendacje i zalecania. Kierunek koniecznych zmian dzięki raportowi jest znany. Zostaną one ujęte we wniosku grantowym jaki planujemy złożyć w ramach II komponentu projektu 2.18 Dostępny samorząd - „Akademia samorządowa: Dostępność plus - dolnośląskie, opolskie, śląskie” (WND - POWR.02.18.00-00-0176/20) pn.: „Dostępny Samorząd – Granty”.

Wprowadzenie wszystkich proponowanych rozwiązań będzie trudne w realizacji ze względu na obecną sytuację finansową samorządów i zostanie rozłożone w czasie. Termin ich realizacji w dużej mierze uzależniony będzie od przyznania grantu lub pozyskania przez gminę środków z innych źródeł.

Reasumując - audyt w pełni spełnił nasze oczekiwania.

Z poważaniem

PREZYDENT MIASTA
Beata Moskal-Skianiewska
Beata Moskal-Skianiewska

Sporządziła:
K. Juruś – Kierownik Referatu Organizacyjnego
Tel. 748562970

Wydział Edukacji, Zdrowia i Polityki Społecznej

Starostwo Powiatowe w Jaworze
ul. Wrocławska 26, 59-400 Jawor
tel. +48 76 729 01 32, fax. 48 76 729 01 60
powiatjaworski.pl | ziemiajaworska.pl
powiatjaworski@powiatjaworski.pl

Jawor, dnia 11 października 2021 r.

**Region Jeleniogórski
NSZZ Solidarność
Ul. 1 Maja 25
58-500 Jelenia Góra**

W związku z przeprowadzonym przez Państwa monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności, chcieliśmy podziękować za przyjęcie nas do Waszego projektu POWR.02.16.00-0117/20.

Dzięki Waszemu wsparciu i wyniku Waszej pracy otrzymany raport wstępny z monitoringu dla naszej jednostki, ocenił dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną.

Dużą pomocą i wskazówką do dalszej pracy dla nas są przekazane przez Was rekomendacje, które przydadzą się do wdrożenia zmian poprawiających dostępność w naszej jednostce.

Dziękujemy za pomoc i współpracę.

Z poważaniem

STAROSTA
Aneta Kucharczyk
Aneta Kucharczyk

Sprawa prowadzi: Małgorzata Korwin e-mail: mkorwin@powiatjaworski.pl tel. 76 729 01 32

Brzeg, dnia 15 listopada 2021 roku

OR-III.2512.1.14.2021

Pan Franciszek Kopec –

Przewodniczący Regionu Jeleniogórskiego NZSS „Solidarność”

Pan Stanisław Schubert –

Prezes Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych

W związku z pismem z dnia 29 września 2021 roku w sprawie przeprowadzonego monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki z zastosowaniem zasad dostępności przez administrację publiczną w ramach Projektu POWR.02.16.00-0117/20 „*Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych*” w budynkach należących do Gminy Brzeg, wskazuję iż w wyniku przeprowadzonego monitoringu oraz rekomendacji wskazanych w raporcie dla budynku ul. Robotnicza 12 zostały wdrożone n/w zmiany poprawiające dostępność:

- 1) została podpisana umowa dotycząca zadania „**Przebudowa przejść dla pieszych na skrzyżowaniach w ciągu ulicy Robotniczej**”. W ramach zadania przebudowane zostaną przejścia dla pieszych, usunięte zostaną bariery architektoniczne oraz wyposażone w sygnalizację świetlną. Obecnie trwa realizacja zadania,
- 2) budynki A i B zostaną wyposażone w pochwyty przyściennne umożliwiające prawo i lewostronne użytkowanie. Na montaż pochwyty przyściennych w bud. A otrzymaliśmy pozwolenie konserwatorskie, którego realizacja zakończy się w listopadzie 2021 roku. Jednocześnie w budynkach schody wewnętrzne zostały oznakowane pasem kontrastowym zarówno na stopnicy jak i podstopnicy (pierwszy i ostatni stopień),
- 3) punkt informacyjny (Biuro podawcze) znajdujące się na parterze bud. A zostało oznakowane kontrastowo,
- 4) we wnętrzu, jak i przed budynkiem zostały wymienione wycieraczki o wysokości nie przekraczającej 1cm,
- 5) miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami na terenie Urzędu Miasta zostaną do końca roku dostosowane do obowiązujących standardów.

Mając na uwadze rekomendacje i proponowane rozwiązania zawarte w „*Raporcie*” wskazuję, iż znacznie przyczyniły się one do poprawy dostępności i sytuacji osób z niepełnosprawnościami w budynkach Urzędu Miasta poprzez wdrożenie proponowanych zmian, a także wskazały kierunek działań zmierzających do poprawy dostępności poprzez uwzględnienie wskazanych rekomendacji w „*Planie działania na rzecz poprawy wdrażania ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta w Brzegu na 2022 rok*”, w szczególności treść rekomendacji nr 3 (dot. budynku

Urzędu Miasta ul. Robotnicza 12) : „Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynków poprzez oznaczenie kontrastowe drzwi wejściowych oraz drzwi w budynku”.

Natomiast **treść rekomendacji nr 4** „Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez przystosowanie toalet dla OzN” wskazała kierunek przy ubieganiu się o dotacje na likwidację barier architektonicznych z Funduszy Europejskich.

Jednocześnie wskazuję, iż Urząd Miasta zapewnia możliwość wejścia do budynku z psem asystującym oraz przy wejściu do bud. B, przy którym znajduje się podjazd dla osób z niepełnosprawnościami zamontowany jest dzwonek przywołujący osobę z punktu informacyjnego (Biuro podawcze), która udzieli informacji osobie przywołującej.

W odniesieniu do wyników z monitoringu oraz rekomendacji dotyczących budynku ratusza przy ul. Rynek 1, informuję iż z uwagi na charakter budynku, który jest obiektem historycznym nie ma możliwości prawnych na wdrożenie wskazanych w rekomendacjach zaleceń. W związku z tym stosowany jest art. 7 Ustawy o zapewnianiu dostępności.

BURMISTRZ
Jerzy Wrębiak

Otrzymują:

- ① Adresat
2. a/a

WZMACNIAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I PARTNERÓW SPOŁECZNYCH

Projekt „Wzmacniamy organizacje pozarządowe i partnerów społecznych”

dofinansowany z Funduszy Europejskich realizowany
przez Region Jeleniogórski NSZZ Solidarność
oraz Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
w ramach II Osi priorytetowej POWER,

Działania 2.16 – Usprawnienie procesu stanowienia prawa

ISBN 978-83-961615-3-6

Biuro projektu – 58-500 Jelenia Góra, ul. 1 Maja 25, tel. +48.756415910

www.MonitoringPrawa.pl • biuro@monitoringprawa.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

www.mapadotacji.gov.pl